

ลาวกา

ปีที่ ๔

ฉบับที่ ๓๔ สิงหาคม ๒๕๕๓

นิตยสารเพื่อชีวิตที่งดงามและเป็นอิสระ

แม่สร้างโลกได้ ด้วยการสร้างลูก

ธรรมสวัสดิ์

แผ่นดินนี้ มีอนุสาวรีย์
แห่งความดีงามของแม่มากมาย
ลองมองกลับมาดูตัวเรา
จะเห็นว่า มีรักแท้ที่แม่ฝากไว้...

ธรรมสวัสดิ์
แม่ซีคันทันย์ เลติยรสุต

สวีกา

นิตยสารเพื่อชีวิตที่งดงามและเป็นอิสระ

ส ว ร บั ญ

เรื่องเด่นประจำฉบับ

พุทธสวีกา / พระนางสามาวดี

อุบาสิกา...ผู้มีเมตตาเป็นเลิศ

บทความพิเศษ / สมเด็จพระแม่กับการศึกษา

นานาชาติชนะ / รักแท้...แม่ฝากไว้

วิถีแห่งชีวิต / สุดแรงเกิด...ของแม่

กาญจนา ปิ่นประทีป มะลิวัลย์

เล่าสู่กันฟัง / ดอกบัว...เทียน...

และความขัดแย้งกรณีเขื่อนปากมูล

คอลัมน์ประจำ

วาทะพุทธทาส

รดน้ำ-พรวนดิน / รางวัลของคนปลูก

สา-ระ-ขัน / จุดบอด

คำคม-คำคิด

ปากกาธิบดี / วินนี่ เดอะ ปู

ผู้หญิงใกล้ตัว / นางพันธุรัต

รากแก้ว / โยคะบริหารไหล่

คำหวาน-น้ำหอม / พริกกะเกลือ

ดนตรีแห่งสติ / เพลงดี-คาถาเด็ด

เคล็ดไม่ลับ

ห้องแห่งลมหายใจ / คนเดียวในชีวิต

ริมสวน / แต่ทุกความรักของผู้เป็นแม่

คนปลูกต้นไม้ / ประทีปธรรมจากใจ

สวีกาสิกขาลัย / นักศึกษาแพทย์ทหาร

กับการภาวนา

การ์ตูนธรรมะ

เพื่อนทุกข์

ปฏิทินข่าว

คุยกันท้ายเล่ม

สวีกา ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓๔ ประจำเดือน
สิงหาคม ๒๕๔๓

๔ เจ้าของและผู้จัดทำ เสถียรธรรมสถาน

๑๑ ๒๔/๕ ซอยข้าวพอง ถนนรามอินทรา ๕๕

๒๒ ลาดพร้าว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐

โทรศัพท์ ๕๐๙-๒๒๓๗, ๕๑๐-๖๖๙๗

๓๒ โทรสาร ๕๑๙-๕๖๓๓

ที่ปรึกษา

๗๔ คุณหญิงจางันศรี ชาญเจนลักษณ์,

เดือนใจ ดิเทศน์, มนทิรา จูชะพุทธิ,

สุชาดา จักรพิสุทธิ์, สุภาวดี ชาญเมธี

บรรณาธิการ

๓๑ แมซีคีนสนีย์ เสถียรสุด

๕๓ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

๕๕ อธิดา มหาเปารยะ

๕๗ กองบรรณาธิการ

๕๕ พิภูล วิชาสประทีป, ฉัตรวรัญ องค์กรสิทธิ์,

๕๙ นิศากร วานพงษ์, มณีวรรณ ดิวังษ์,

๖๒ คีนสนีย์ ศิคะปิ่นโย เมอลเลอร์,

ภาวนา อารามฤทธิ์, สุกัญญา ไทยะพานิช

บริหารการจัดทำ/จัดรูปเล่ม/การผลิต

๖๔ บริษัท แพลน พับลิชชิ่ง จำกัด

๖๙ โทรศัพท์ ๙๑๑-๕๒๑๑

๗๒ โทรสาร ๙๑๑-๕๙๔๔

๘๖ ช่างภาพ มนตรี ศิริธรรมปิติ

๘๙ ฝ่ายต่างประเทศ คัมภระยา มังคละพฤษ์

๙๕ ฝ่ายกฎหมาย นางเยาว์ สุนคนอนันท์

๙๖ จัดจำหน่าย บริษัท แพลน บุกเน็ด จำกัด

โทรศัพท์ ๕๙๑-๘๐๓๓

๙๙ โทรสาร ๙๕๔-๕๓๕๐

๑๐๒ พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

โทรศัพท์ ๘๐๓-๒๖๙๔-๗

พระนางสามาวดี
อุบาสิกา...
ผู้มีเมตตาเป็นเลิศ

ในฉบับที่แล้วได้นำเสนอชีวิตในวัยเยาว์ของพระนางสามาวดี สำหรับฉบับนี้จะได้กล่าวถึงพระประวัติภายหลังจากที่เข้าไปเป็นนมเหสีของพระเจ้าอุเทน กษัตริย์แห่งแคว้นวังสะแล้ว

พระนางสามาวดีนั้นทรงสุขสำราญอยู่ในวัง พร้อมด้วยนางทาสีที่ท่านโฆสกเศรษฐีบิดาบุญธรรม ส่งเข้าไปให้ติดตามปรนนิบัติ กับทั้งในวังเองก็มีนางทาสีที่พระเจ้าอุเทนจัดมาถวายการรับใช้ด้วย ซึ่งในจำนวนนั้นมี นางขุขุตตรา ด้วยคนหนึ่ง

นางทาสีผู้นี้เดิมชื่ออุตตรา เป็นคนค่อม คนทั่วไปจึงเรียกนางทาสีผู้นี้ว่า นางขุขุตตรา แปลว่า นางอุตตราค่อม

นางขุขุตตรานั้นนอกจากทำหน้าที่รับใช้ในราชสำนักแล้วยังทำหน้าที่จัดซื้อดอกไม้มาแต่งประดับในราชสำนักอีกด้วย พระเจ้า

อุเทนพระราชทานทรัพย์ให้ซื้อดอกไม้วันละ ๘ กหาปณะ นาง
บุษชุดตราซื้อดอกไม้เพียงแค่ ๕ กหาปณะ โดยเบียดบังส่วนที่เหลือ
ไว้เป็นส่วนตน นางทำอย่างนี้เป็นประจำ จนกระทั่งวันหนึ่งพระ-
พุทธเจ้าเสด็จมาแสดงธรรมที่บ้านของช่างดอกไม้ ขณะที่ฟังธรรม
นั่นเอง นางบุษชุดตราก็ได้บรรลุโสดาปัตติผล

ครั้นบรรลุโสดาปัตติผลแล้ว นิสัยของนางบุษชุดตราก็เปลี่ยน
ไป จากคนที่เคยเป็นคนมักได้ ชอบเบียดบังเอาค่าดอกไม้พระราช-
ทานมาไว้ใช้ส่วนตัวเป็นประจำ ก็ไม่ทำเช่นนั้นอีก กลับใช้เงิน
ทั้ง ๘ กหาปณะซื้อดอกไม้ พระนางสามารถเห็นดอกไม้มากกว่าวัน
ก่อนๆ จึงถามสาเหตุ ครั้นได้ทราบว่าเป็นเพราะนางได้โสดาปัตติ-
ผลเนื่องจากฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า ก็เกิดเลื่อมใสใคร่จะได้
บรรลุธรรมบ้าง จึงขอร้องให้แสดงธรรมให้ฟัง นางบุษชุดตราก็ไม่
ขัดข้อง หลังจากอาบน้ำและนุ่งห่มผ้าชุดใหม่แล้วก็ขึ้นนั่งบน
อาสนะที่พระนางสามาวดีทรงรับสั่งให้เจ้าหน้าที่จัดเตรียม นาง
บุษชุดตราถือพัดพลางแสดงธรรมอย่างที่ได้ฟังมาจากพระพุทธเจ้า
เนื่องจากนางมีความจำเป็นเลิศ จึงถ่ายทอดธรรมะโดยละเอียด และ
แจ่มแจ้ง ดังนั้นพระนางสามาวดี สหายสนิทและข้าทาสบริวารที่ได้
ฟังธรรมพร้อมกันคราวนั้นก็บรรลุโสดาปัตติผลหลังจากนั้นก็น้อมนำ
พระไตรรัตน์เป็นสรณะสืบมา

พระเจ้าอุเทนทรงมีพระมเหสีหลายองค์ แต่ที่ปรากฏนามมี
๓ พระองค์คือ พระนางवासुถัตตา พระนางสามาวดี และพระนาง
มาคันทียาซึ่งมีพระสิริโฉมงดงาม แต่มีจิตริษยาต่อมเหสีอีก ๒ องค์
อย่างยิ่ง โดยเฉพาะกับพระนางสามาวดี เนื่องจากเป็นผู้ที่พระเจ้า
อุเทนโปรดปรานมากเป็นพิเศษ โดยที่สาเหตุหนึ่งก็คือหลังจากที่
พระนางสามาวดีบรรลุโสดาปัตติผลแล้ว ทรงชักชวนและปฏิบัติตน

จนพระเจ้าอุเทนเกิดความเลื่อมใส และทำยที่สุดทรงหันมานับถือ
พระพุทธศาสนาด้วย

เมื่อการณเป็นเช่นนั้น พระนางมาคันถิยายังเพิ่มความริษยา
และยังเห็นพระนางสามาวดีเป็นพระสาวิกา เสด็จไปฟังธรรมจาก
พระพุทธองค์เสมอ ก็จึงทูลยุยงให้พระเจ้าอุเทนเข้าใจผิดว่า การที่
พระนางสามาวดีไปเฝ้าพระพุทธองค์บ่อย ๆ นั้น เป็นเพราะมีจิต
ปฏิบัติ ไม่ใช่ไปเพื่อฟังธรรม ชำยังใส่ร้ายว่าพระนางสามาวดีกำลัง
เอาใจออกห่าง แต่เนื่องจากพระเจ้าอุเทนมีความหนักแน่นในพระทัย
ทรงเชื่อมั่นในพระนางสามาวดี จึงมิได้เอนเอียงไปด้วย

เมื่อแผนการยุยงบ่อนทำลายความสัมพันธ์ไม่ได้ผล พระนาง
มาคันถิยา ก็ใช้กลอุบายใส่ร้ายพระนางสามาวดีทางอื่น พระเจ้าอุเทน
โดยปกติประทับกับพระนางสามาวดี ๗ วัน แล้วมาประทับกับนาง
๗ วัน เนื่องจากพระองค์ทรงโปรดการเล่นพิณ พระนางมาคันถิยา
จึงใช้ให้คนสวนของพระนางสามาวดีใส่ถุงไว้ในพิณแล้วปิดช่องไว้
วันนั้นพระเจ้าอุเทนเสด็จมาถึงที่ประทับ พระนางมาคันถิยารีบ
ออกมารับพิณจากพระหัตถ์ ทำที่เป็นเขย่าดูแล้วร้องว่ามีอะไรอยู่
ภายใน ขณะที่พระเจ้าอุเทนยังไม่ทันรู้ตัว พระนางรีบเปิดช่องออก
งูก็เลื้อยออกมา พระนางทำที่เป็นทั้งพิณลงอย่างตระหนกตกใจ
คราวนี้พระเจ้าอุเทนเข้าพระทัยผิดคิดว่าเป็นการลอบทำร้าย จึง
ทรงกริ้วหนัก มีรับสั่งให้ราชบุรุษไปตามตัวพระนางสามาวดีและ
บริวารมาลงโทษ แต่พระนางสามาวดีทรงทราบการณล่วงหน้า
จึงกำชับบริวารให้แผ่เมตตาจำเพาะถวายแก่พระเจ้าอุเทน

ด้วยความโกรธอันเนื่องมาจากความเข้าใจผิด พระเจ้า
อุเทนจะทรงธนูเพื่อปลิดชีพพระนางสามาวดีเอง แต่เมื่อทรงจับ
คันธนูและประทับยืนเหนี่ยวลูกธนูเต็มที ก็กลับแจ้งพระองค์อยู่

เช่นนั้น ไม่สามารถยิงลูกธนูออกจากแฉ่งได้ พระนางสามาวดีเห็น
เช่นนั้นจึงทูลแนะนำให้พระเจ้าอุเทนหักลูกธนูลงดินเสีย แล้ว
พระนางก็ทรงตั้งจิตอธิษฐาน ลูกธนูจึงหลุดออกจากพระหัตถ์ ครา
นั้นเอง...พระเจ้าอุเทนจึงทรงตระหนักในความจริงว่า ความดียอม
คุ้มครองผู้บริสุทธิ์ พระองค์ขอกอภัยพระนางสามาวดีที่ทรงพระกรรม
เบา พึงความผู้อื่นใส่ร้ายพระนาง และยิ่งพระนางสามาวดีมิได้ผูก
ใจเจ็บคิดเอาโทษผู้กระทำ พระเจ้าอุเทนยิ่งเพิ่มความพอพระทัยใน
มหะสิทธิ์นั้น จนถึงกับออกพระโอรสธำมรงค์ให้พระนางสามาวดี
ถวายเป็นกำพระพุทธรูปและคณะสงฆ์ตามพระทัยปรารถนา
ซึ่งพระนางสามาวดีก็ทูลขอให้พระอานนท์เถระเจ้าเสด็จมาแสดง
ธรรมโปรดพระนางและเหล่าบริวารเป็นประจำ เหตุการณ์ที่พลิกผัน
กลับเป็นเช่นนี้ประจวบเหมาะยิ่งโหมกระพือเร้าร้อน เป็นไฟ
ริษยาเผาผลาญอยู่ในหัวใจของพระนางมากันทิยาทำให้ไม่อาจสงบ
สุขลงได้ และยิ่งเห็นพระนางสามาวดีเจริญยิ่งขึ้นทั้งในทางโลกและ
ทางธรรมก็ยิ่งรุ่มร้อนหนัก จนกระทั่งมุ่งหมายจะเอาชีวิตพระนาง
สามาวดีให้ตายจากไปให้ได้ จึงคิดการใหญ่...

ครานี้พระนางมากันทิยากระทำสำเร็จ ด้วยแผนการที่
วางไว้ วันหนึ่ง...พระนางมากันทิยาทูลเชิญพระเจ้าอุเทนให้เสด็จ
ลงประพาสอุทยาน ขณะเดียวกันก็ส่งคนไปลวงพระนางสามาวดี
พร้อมข้าทาสบริวารเข้าไปในปราสาท แล้วปิดประตูลงดาลขังทุกคน
ไว้ จากนั้นจุดไฟเผาจนปราสาทพินาศสิ้น ด้วยอกุศลกรรมตั้งแต่
อดีตชาติที่พระนางสามาวดีและบริวารเคยจุดไฟเผาหญ้า แล้วตาม
ไปเผาพระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งแม้พระองค์ยังมีได้นิพพาน แต่กรรม
นั้นเป็นกรรมหนัก เรียกว่า อนันตริยกรรม ซึ่งเป็นวิบากกรรมที่
รุนแรงและติดตามมาสนองตอบในชาตินี้ ส่งผลให้เปลวเพลิงนั้น

โหมกระพือจนพระนางและบริวารไม่สามารถเข้าสมาบัติได้ จึงมอดไหม้สิ้นพระชนม์ในกองไฟพร้อมข้าทาสบริวาร

พระเจ้าอุเทนทรงเศร้าพระทัยยิ่งนักที่พระนางสามาวดีสิ้นพระชนม์ในลักษณะนี้ ต่อมาทรงสืบหาจนกระทั่งประจักษ์ว่าทั้งหมดเป็นแผนการของพระนางมาคันธียา จึงมีรับสั่งให้พระนางมาเฝ้า แสร้งมีรับสั่งชมเชย พระนางมาคันธียาเข้าใจว่าพระเจ้าอุเทนยังคงเชื่อเรื่องที่พระนางสามาวดีมีใจออกห่าง จึงดีใจยิ่งนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพระเจ้าอุเทนทรงรับสั่งให้ไปตามญาติและบริวารที่ทำการสำเร็จมาให้ครบเพื่อปูนบำเหน็จรางวัล

พระนางมาคันธียาปลื้มพระทัยนัก รีบทำตามพระประสงค์ซึ่งทุกคนที่มุ่งมาก็ล้วนยินดีคิดว่าการเบียดเบียนทำร้ายผู้อื่นให้ถึงตายเช่นนี้เป็นความชอบ พร้อมใจกันมารับสิ่งซึ่งคิดว่าเป็นรางวัล แต่ครั้นเมื่อทุกคนมาประชุมพร้อมกัน ณ พระลานหลวงแล้วพระเจ้าอุเทนก็มีรับสั่งให้ฝังทั้งเป็น โดยให้โผล่ขึ้นมาเพียงศีรษะแล้วใช้ไถเหล็กขนาดใหญ่บั่นคอ พระนางมาคันธียาและเหล่าผู้ร่วมก่อกิจร้ายนี้ทั้งหมดจึงสิ้นพระชนม์และตายตกไปตามกัน

แม้ตอนจบของเรื่องนี้จะค่อนข้างเศร้า รวมทั้งอาจทิ้งไว้เป็นคำถามค้างใจใครหลายคนว่า พระนางสามาวดีซึ่งเป็นถึงพระโสดาบัน ประพฤติตนด้วยความปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมาตลอด เหตุใดจึงไม่อาจรอดพ้นจากชะตากรรมเช่นนี้ แต่ถ้าตระหนักถึง “กรรมนิยาม” ซึ่งกรรมนิยามนี้เป็นกฎธรรมชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นกระบวนการก่อการกระทำและการให้ผลของการกระทำ อาจกล่าวให้จำเพาะลงไปได้ว่า ทำกรรมดี มีผลดี ทำกรรมชั่ว มีผลชั่ว ชะตากรรมนี้เป็นผลจากกิจการกระทำที่

เป็นกรรมเก่าของพระนางสามาวดีในอดีตชาติ ข้อสงสัยนี้ก็อาจจะคลี่คลายความสงสัยนี้ได้บ้าง

อย่างไรก็ตาม ประวัติของพระนางสามาวดีได้น้อมนำให้เห็นถึงความเมตตา อันเป็นคุณธรรมที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเลิศสมควรแก่เป็นอุบาสิกาตัวอย่าง อันความเมตตานี้ก็คือ ความรัก ความมีไมตรี ความปรารถนาดี อยากรู้ให้ผู้อื่นมีความสุขและประสบแต่สิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ เป็นความรักที่บริสุทธิ์มีต่อเพื่อนมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมโลกหรือเพื่อนทุกข์ร่วมสังสารวัฏ เป็นความรักอย่างเผื่อแผ่ ทำให้ใจเปิดกว้างออกไปและผ่องใสเบิกบาน หากต้องการทดสอบว่าสิ่งที่คิดหรือกระทำนั้นเป็นความเมตตาตามนัยความหมายนี้หรือไม่ ก็ให้พิจารณาถึงผลสำเร็จของเมตตา คือระงับพยาบาทได้ ตรงกันข้ามถ้ามีความพยาบาท นั่นถือเป็นศัตรูของความเมตตา เช่นเดียวกับรากะเป็นศัตรูใกล้เมตตาที่เข้ามาง่าย ต้องพึงระวังอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ขอปิดท้ายด้วยบทสวดมนต์และคำแปลอันเป็นปัจจัยให้ตระหนักถึงความเมตตาได้ลึกซึ้งแบบกายยิ่งขึ้น

มหากาธุณิกโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง

ปุเรตวาปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง

“พระผู้เป็นที่พึ่งแห่งปวงสัตว์ ประกอบแล้วด้วยมหากาธุณายังบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ถึงแล้วซึ่งความตรัสรู้อันอุดม”

บรรณานุกรม

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). พุทธธรรม, กรุงเทพฯ : มหาคณาภรณ์ราชวิทยาลัย
ในพระบรมราชูปถัมภ์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ๒๕๓๒.

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ ชาญเสน. สตรีในพุทธกาล, กรุงเทพฯ : ส่องสยาม, ๒๕๓๙.

ในวโรกาสเฉลิมพระชนมวาร ๖๘ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ กองบรรณาธิการนิตยสารสาวิกา ขอพระราชทานพระราชนุญาต อัญเชิญส่วนหนึ่งของบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เรื่อง *สมเด็จพระแม่กับการศึกษา* ซึ่งโรงเรียนจิตรลดาได้จัดพิมพ์เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ณ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕

บทพระราชนิพนธ์นี้ นอกจากจะแสดงถึงพระจริยวัตรอันประเสริฐแห่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแล้ว ยังให้แง่คิดด้านการศึกษาและแสดงให้เห็นว่าพื้นฐานการศึกษาอันมั่นคงนั้นเริ่มต้นที่บ้าน และความรักการอ่าน

เหนือสิ่งอื่นใด คือได้เห็นพระมหากษัตริย์คุณอันยิ่งใหญ่ในฐานะ ‘แม่’ ที่ทรงดูแลพระราชธิดาองค์น้อยอย่างใส่พระทัยยิ่ง แม้จะมีพระราชภารกิจล้านมือ

กองบรรณาธิการ นิตยสารสาวิกา รู้สึกสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้น และขอพระราชทานอภัยโทษมา ณ ที่นี้ เนื่องจากมิได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลทราบบฝ่าพระบาท ก่อนที่จะอัญเชิญบทพระราชนิพนธ์ส่วนหนึ่งมาลงในนิตยสารสาวิกา

ควรมีควรสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า กองบรรณาธิการ นิตยสารสาวิกา

สมเด็จพระแม่กับการศึกษา

ข้าพเจ้าไม่สู้จะทราบอะไรเกี่ยวกับเรื่องสมเด็จพระแม่ก่อนที่ข้าพเจ้าเกิดมากนัก และคิดว่าคนอื่นๆ เช่น ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ ท่านผู้หญิงเกนหลง คงจะเขียนได้ดีกว่า สำหรับในด้านพระราชกรณียกิจนั้น ผู้ที่เขียนได้ดีที่สุดเห็นจะเป็นท่านผู้หญิงสุประภาดาและท่านผู้หญิงสุวารี หรือคนอื่นๆ ที่สนองพระเดชพระคุณเป็นเรื่องเป็นราวในงานหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ หรือการส่งเสริมอาชีพของราษฎรก่อนที่จะตั้งมูลนิธิ

ตั้งแต่เติบโตมา ข้าพเจ้าก็พอจะจำอะไรๆ ได้หลายอย่าง แต่ว่าจดๆ จ้องๆ ไม่กล้าที่จะเขียนอยู่นาน เพราะถ้าจะเขียนไม่ให้ซ้ำกับใคร ก็คงจะต้องกล่าวถึงเรื่องตัวเองเสียมาก จะดูเหมือนกับเป็นการโอ้อวด ซึ่งข้าพเจ้าไม่ชอบทำเช่นนั้น ถ้าไม่เขียนเลย ก็คิดว่าจะทำให้เสียข้อมูลเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระแม่ที่มีเป็นล้นพ้น และหลายส่วนก็เป็นคติที่บุคคลธรรมดาสามัญจะใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ

ตามได้ ข้าพเจ้าจึงจะเล่าเรื่องทั้งที่ประสบกับตัวเอง และเรื่องเก่า ๆ ที่ทรงเล่าพระราชทานแล้วประทับใจเลยจำได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาอันเป็นวิชาที่ข้าพเจ้าสนใจเรียน และได้ใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติกิจการงานสนองคุณบ้านเมืองจนทุกวันนี้ ถ้าผิดพลาดประการใด ก็หวังในพระเมตตาคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ โปรดพระราชทานอภัยด้วย

เรื่องเก่า ๆ ที่ฟังมา

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระราชสมภพในปีที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. ๒๔๗๕) เจ้านายต่าง ๆ รวมทั้งเจ็ดตาก็ต้องออกจากราชการ ต่อมาได้ไปรับราชการในต่างประเทศ ในตอนต้น ๆ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ทรงอยู่ในความดูแลของเจ้าคุณทวด (เจ้าพระยาวงศาสุรพันธ์ม.ร.ว. สท้าน สนิทวงศ์) และคุณทวด (ท้าววนิดาพิจิจริณี) เมื่อเจ็ดตากลับมาจึงได้กลับไปอยู่วังเทเวศร์ ในตอนนั้น (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ทรงเล่าว่า ฐานะไม่ค่อยดีนัก เพราะเจ็ดตาก็มิได้ทรงมีรายได้มาก คุณยายจึงวางแผนการใช้ชีวิตไว้ว่า ลูก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกผู้หญิงจะต้องมีงานอาชีพที่เลี้ยงตัวได้ อาชีพที่คุณยายเห็นว่าดีคือการเป็นครูสอนเปียโน

นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ย้ายจากโรงเรียนราชินีไปอยู่โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ซึ่งมีครูสอนเปียโน และยังสะดวกในการไปมาเพราะอยู่ใกล้บ้าน นั้รตราหรือแม่แต่เดินไปโรงเรียนก็ได้ เมื่อตอนเล็ก ๆ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ทำงานในบ้านช่วยคุณยายทำงานในสวน เก็บดอกไม้ให้คนเอาไปขาย เป็นการฝึกนิสัยให้ขยันขันแข็ง และรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ (ตอนข้าพเจ้าเด็ก ๆ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ก็ให้ข้าพเจ้าทำงานในสวน

ขอขอบคุณ

สุวิงศ์บุคเชนเตอร์ ที่เอื้อเฟื้อหนังสือ *สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กับการศึกษา* ซึ่งได้รับพระราชทานพระราชานุญาตให้พิมพ์เผยแพร่เนื่องในโอกาสเปิดอาคารใหม่ที่ถนนศรีดอนไชย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๐

เช่น ขูดหญ้าแห้วหมูออกจากสนาม จนทำให้ข้าพเจ้าคิดว่าเมื่อโตขึ้นมีบ้านของตัวเองจะทำสนามหญ้าแห้วหมู จะได้ไม่ต้องขูดหญ้าแห้วหมูทั้ง)

ถึงแม้ว่าจะต้องประหยัดในเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องเสื้อผ้า เครื่องใช้ สิ่งหนึ่งที่คุณยายไม่เคยตระหนักถึงเหินยวคือเรื่องอาหาร คุณยายต้องคอยดูแลให้ลูกๆ รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ถูกสุขลักษณะ เช่น จะไม่ให้รับประทานข้าวเกรียบที่ใส่สีต่างๆ (สมเด็จพระแม่ทรงเล่าว่า ตั้งพระทัยไว้ว่าเมื่อโตขึ้นจะเสวยของต้องห้ามเหล่านี้ทุกวัน พอโตจริงๆ ก็ไม่เสวย แดมพวกเราก็คอดด้วย)

สมัยสงคราม ไม่มีนมวัวรับประทาน เด็กตากุณยายก็เลี้ยงแพะเพื่อให้ลูกๆ มีนมดื่ม ลูกกร้อยและลูกอ้วนมีหน้าที่เลี้ยงแพะและรีดนมแพะ เรื่องสมเด็จพระแม่เสวยนมแพะนี่ก็เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าคิดส่งเสริมการดื่มนมแพะเพื่อโภชนาการ ประสบความสำเร็จดีในจังหวัดนครราชสีมาและปัตตานี

ตอนสงครามนี้ สมเด็จพระแม่เล่าว่า มีรายได้จากค่าเช่าห้องแถว พอคิดจะขึ้นค่าเช่าบ้างเพราะครอบครัวก็มีรายจ่ายมาก เด็กตาก็ต้องเปลี่ยนพระทัยเพราะช่วงนั้นเป็นช่วงที่ทุกคนลำบาก “เราก็ต้องกิน เขาก็ต้องกิน” แบ่งๆ กันดีกว่า

ความใจกว้างและอารีอารอบของเด็กตากับคุณยายทำให้ที่บ้านมีคนมาติดต่อกัน และมีคนอาศัยอยู่ในบ้านมาก บุคคลเหล่านี้ทำให้ชีวิตในยามเยาว์ของสมเด็จพระแม่สนุกสนานและอบอุ่น อาจจะมีส่วนทำให้สมเด็จพระแม่มีพระทัยกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีพระอารมณ์ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ข้าพเจ้าและพี่น้องก็พลอยได้รู้จัก (รู้แต่ชื่อ ส่วนมากไม่เคยเห็นตัว) คนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ๊กเส็งที่เป็นแขกประจำบ้านชอบมารับประทานข้าวที่บ้าน เจ๊กเจี้ย เจ๊กเฮา ชาวญี่ปุ่นที่มาเช่าบ้าน คนในบ้าน เช่น นายเฮง (เป็นทหารผ่านศึกสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑) แม่ผล (พี่เลี้ยง) ยายแหม่ม (แม่ครัว) ตาอ่อน (คนสวน) จินดา ฯลฯ และยังมีบริวารในบ้านที่ไม่ใช่คน เช่น จินเจ้อ (แพะ) ลาบ (สุนัข)

อาจารย์และซิสเตอร์ที่โรงเรียนเซนต์ฟรังฯ ต่างพูดว่าสมเด็จพระแม่เป็นนักเรียนที่ดี ขยัน และเชื่อฟังครู เมื่อข้าพเจ้าเด็กๆ มีซิสเตอร์ท่าน

หนึ่ง (ตอนนี้ล่องลับไปแล้ว) เห็นข้าพเจ้าก็เอ็นดู และทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า ทำไมไม่ส่งลูกให้ซิสเตอร์เลี้ยง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ อยู่ ก็เป็นบุญของซิสเตอร์เพราะแม่ลูกไม่ได้เหมือนกันเลย

เมื่อข้าพเจ้ายังเล็ก ๆ

เมื่อข้าพเจ้าเล็ก ๆ มิได้มีรูปร่างใหญ่โตแข็งแรงเหมือนในปัจจุบันนี้ และค่อนข้างจะขี้โรค ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษจึงเป็นคนที่ทำให้ท่านต้องเห็นเด็ดย่อยเป็นพิเศษ ปีพ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นปีที่จำเ็นจะต้องเสด็จออกเยี่ยมราษฎรเป็นทางการให้ทั่วประเทศ เริ่มต้นที่ภาคอีสาน ตอนนั้นข้าพเจ้าอายุได้ ๖ เดือน ก่อนหน้านั้นก็ทรงเยี่ยมราษฎรบ้างแล้วเป็นช่วงสั้น ๆ เช่น เยี่ยมชาวบ้านและพวกกะเหรี่ยงแถว ๆ หัวหินเสด็จไปเยี่ยมราษฎรที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตอนเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ (กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๓) และเสด็จเยี่ยมราษฎรที่นครปฐมสุพรรณบุรี (กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘)

ตอนเสด็จอีสานครั้งนี้* ทรงเล่าว่าได้เสด็จพระราชดำเนินทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน หยุคประทับพักแรมตามจังหวัดต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นศาลากลาง มีคนมารอรับเสด็จเป็นจำนวนมาก บางคนเดินทางมาเป็นวัน ๆ ทูลหม่อมพ่อและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต้องทรงพยายามทักทายไต่ถามทุกข์สุขของผู้ที่มาเข้าเฝ้าให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทรงเล่าว่าบ่อยครั้งผู้ที่เข้าเฝ้าจะเป็นฝ่ายทูลถามถึงทุกข์สุขของพระองค์ท่าน เช่น ถามว่ามีลูกกี่คน และให้เล่าเรื่องลูกทีละคนจนครบ บางคนเตรียมเสบียงอาหารมาถวาย เมื่อทรงเป็นห่วงว่าเขาจะไม่มีอะไรรับประทาน เขาบอกว่าได้เตรียมของตนเองมาแล้ว ส่วนนี้เตรียมมาถวายโดยเฉพาะ เพราะเห็นว่ายังต้องเสด็จพระราชดำเนินไปอีกไกล ความสัมพันธ์ฉันญาติพี่น้องของคนไทยเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความ

*^๑ เสด็จฯ เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นเวลาประมาณ ๒๐ วัน และได้เสด็จฯ ทรงเยี่ยมราษฎรที่นครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น เลย อุดรธานี สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และบุรีรัมย์

ผูกพัน เกิดความคิดริเริ่มและความมุ่งมั่นที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อ
บุคคลที่รัก คือพี่น้องร่วมชาติ ตามกำลังความสามารถที่มีอยู่

การเสด็จภาคอีสานครั้งนี้เป็นโอกาสที่ได้ทอดพระเนตรเห็น
ชาวบ้านนุ่งห่มผ้าไหมแม่ในเวลาอาบน้ำ เนื่องจากการทอผ้าไหมเป็นสิ่ง
ที่ชาวบ้านทำกันทั่วไป เป็นวิชาการพื้นบ้านที่สอนสืบทอดกันมา ทั้งใน
วิธีการเลี้ยงไหม การปั่นเส้นไหม การย้อม การทอสดหลายต่าง ๆ และ
ตัวหนอน ไหมกินใบหม่อนอันเป็นพืชที่ทนความแห้งแล้งได้ดี

ระยะหลังเมื่อตั้งพระทัยที่จะสนับสนุนให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น
จึงขอให้เขาทอผ้าไหมถวายให้ทรงใช้ ตั้งกลุ่มทอผ้า ช่วยในการจำหน่าย
ผ้าไหม จนผ้าไหมพื้นเมืองเป็นที่นิยมมาจนทุกวันนี้

นอกจากภาคอีสานแล้วก็ได้เสด็จไปเยี่ยมทุกจังหวัดทุกภาค*^๒
การเดินทางก็มีใช้สะดวกสบายเหมือนทุกวันนี้ บางที่มีถนนขรุขระ
ตอนที่ข้าพเจ้าออกมาตามเสด็จเยี่ยมราษฎรใหม่ ๆ เมื่อประมาณยี่สิบปี
มาแล้ว ตอนที่เสด็จพระราชดำเนินไปครั้งแรกไม่มีถนนเลยด้วยซ้ำ
ต้องโดยสารเรือ นานและลำบาก มาในปัจจุบันมีถนนลาดยางอย่างดี

เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ เสด็จฯ ภาคใต้ ทรงเยี่ยมราษฎรที่
ชุมพร ระนอง ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา
ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสุราษฎร์ธานี

เวลาไหนที่พอจะมีเวลา ไม่มีพระราชกิจ สมเด็จพระนางเจ้าฯ
มีมาตรการหลายอย่างที่ได้ผล ต้องยกตัวอย่างที่ตัวข้าพเจ้าอีกตามเคย
เช่น เมื่อพี่เลี้ยงบ่นว่าข้าพเจ้าชน ไม่ทราบจะเลี้ยงอย่างไร จับใส่คอก ก็
ป็นคอกได้ เกรงจะเป็นอันตรายก็ต้องผูก ก็ทรงออกแบบตาข่ายคลุม
เพื่อให้อยู่ในคอก ไม่ต้องผูกและก็ไม่เป็นอันตราย เมื่อข้าพเจ้า
อาละวาด ก็เสด็จอาละวาดให้ดูจนข้าพเจ้าแจ้ง ตะลึง และก็ทรงถามว่า
ทำแบบนี้ดีหรือไม่ ถ้าเห็นไม่ดีก็ไม่ควรทำ ข้อนี้ได้ผล เพราะโตขึ้นมา

*^๒ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๑ เสด็จฯ ภาคเหนือ ทรงเยี่ยมราษฎรที่
พิษณุโลก สุโขทัย ตาก ลำพูน เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์

ข้าพเจ้าไม่เคยอาละวาดอะอะหรือกระแทกกระที่้นอะไรเลย ไม่ว่าจะโกรธแค่ไหน ตอนที่ข้าพเจ้าจำถ้อยคำไม่สุภาพมาจากเพื่อน (ที่โตกว่า) ลองพูดดู พวกพี่เลี้ยงไปทูลฟ้อง ก็ทรงเรียกมาชี้แจงว่าการพูดแบบนี้ใครๆ ก็พูดได้ ไม่ยากอะไร แต่ที่เขาไม่พูดกันเพราะเป็นสิ่งที่นำความเสื่อมเสียมาสู่ผู้พูดเอง ทำให้ถูกดูถูกและเกลียดชัง ถ้าต้องการความเจริญก็ไม่ควรพูด

ตัวอย่างอีกข้อของการสอนให้รู้จักตัดสินใจด้วยตัวเองคือตอนที่เรียนเปียโน ข้าพเจ้าชอบแต่เพลงเพราะๆ แต่ขี้เกียจฝึกซ้อม จึงเล่นไม่ได้สักที ต้องคอยคุมคอยดูกัน วิธีที่สมเด็จพระเจ้าทรงจัดการกับข้าพเจ้าได้ผลคือแทนที่จะกำหนดเวลาซ้อม กลับกำหนดจำนวนบรรทัด (โน้ต) ที่จะต้องเล่นได้ภายในวันหนึ่ง จะใช้เวลาซ้อมนานเท่าไร ข้าพเจ้าจะต้องรู้จักแบ่งเวลาเองให้ถูกต้อง ภายหลังข้าพเจ้าขี้เกียจเล่นจริงๆ จึงไปทูลต่อรองว่าขอเลิกเรียนเปียโน แต่จะขอเรียนภาษาฝรั่งเศสแทน รับสั่งว่าไม่ต้องเรียนเปียโนก็ได้ แต่จะเรียนภาษาฝรั่งเศสต้องเรียนภาษาลาตินก่อน เรื่องดนตรีนั้นท่านว่าให้เรียนไว้เล่นสนุกๆ อย่าให้ลืม

สรุปได้ว่าเรื่องการรับผิดชอบตนเอง และความรับผิดชอบใน

หน้าที่เป็นเรื่องที่ทรงเน้นมาก เมื่อมีหน้าที่อะไรก็ต้องทำอย่างเต็มที่ เช่น เมื่อตอนเด็ก ๆ ก็โปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จงานบางงาน เมื่อโตขึ้นก็มีมากตามลำดับ ทรงสอนให้รู้จักอดทน และภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือพี่น้องร่วมชาติที่ด้อยโอกาส และมีความละเอียดใจถ้าไม่สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ได้

ทรงสอนหนังสือ

เป็นที่รู้กันว่าสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าเธอ รัชกาลที่ ๑๐ ทรงพระเยาว์ โดยเล่นเป็นครูนักเรียน เรียกเด็ก ๆ ในบ้านมาสอนหนังสือ ตั้งแต่ข้าพเจ้าเล็ก ๆ ก็ได้เป็นนักเรียนของท่านเหมือนกัน (คราวนี้เป็นจริง ๆ ไม่ใช่เล่นอีกต่อไปแล้ว) ที่เรียนอยู่ก็มีหลายวิชา เท่าที่นึกออก พอจะยกตัวอย่างได้มีดังต่อไปนี้

ภาษาอังกฤษ เพื่อน ๆ และครูคงจะจำได้ดีว่า ข้าพเจ้าเป็นคน ที่เรียนภาษาอังกฤษแย่มากตั้งแต่เด็ก ๆ ไม่ตั้งใจเรียนและหลบเลี่ยง บ่อย ๆ เมื่อถูกจับได้และถูกทูลฟ้องก็ไม่ได้โดนกริ้ว แต่ก็ต้องเรียนพิเศษเพิ่มเติม ที่สำคัญที่สุด คือทรงสอนเอง ให้อ่านหนังสือ และจดศัพท์ที่ ไม่ทราบลงในสมุด ตอนหลังคือประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชทาน สมุดให้จัด บางทีก็จดพระราชทานด้วย สมุดเล่มนั้นยังอยู่จนทุกวันนี้ ข้าพเจ้าชอบให้มีการสอบเพราะว่าถ้าท่องคำศัพท์ได้จะได้พระราชทาน เงินค่าละบาท

ภาษาไทย เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๓ ตอนนั้นข้าพเจ้าอายุได้ ๕ ขวบ ทูลหม่อมพ่อและสมเด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศต่าง ๆ ในยุโรปอีก ๑๓ ประเทศ และ ๑ รัฐอย่างเป็นทางการ* ระหว่างวันที่ ๑๔ มิถุนายน ถึง ๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ เป็นเวลาประมาณ ๕ เดือน การเสด็จฯ เยือนต่างประเทศครั้งนี้เป็น

* ๓ ประเทศต่าง ๆ ที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนมีดังนี้ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี โปรตุเกส สวิตเซอร์แลนด์ เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดน รัฐวาติกัน เบลเยียม ฝรั่งเศส ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ และสเปน

การใหญ่ ต้องเสด็จฯ เยือนประเทศต่าง ๆ ติดต่อกัน จึงไม่คุ้มกับการที่จะเสด็จฯ กลับมาเมืองไทยเมื่อเยือนประเทศใดประเทศหนึ่งแล้ว หากควรเสด็จฯ เยี่ยมประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นจนครบถ้วน แล้วจึงเสด็จฯ กลับ ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงได้สั่งให้จัดหาที่พักให้ทูลหม่อมพ่อและสมเด็จพระแม่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์สำหรับเป็นศูนย์กลางในการที่จะเดินทางต่อไปยังที่ต่าง ๆ ที่พักนี้เป็นบ้านใหญ่พอประมาณมีชื่อว่า “ฟลองซาล่า” อยู่บนภูเขาระหว่างเมืองโลซานนกับมงเตโรในสวิส ฝรั่งเศส ที่ตำบล Puidoux-Chexbres ทูลหม่อมพ่อและสมเด็จพระมารดาทรงสามารถหอบลูก ๆ ทั้งสี่คนไปด้วย ให้พวกเขาอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์*^๔ มีคุณชาย ครูและพี่เลี้ยงคอยดูแล หลังจากทรงปฏิบัติพระราชภารกิจ การเยือนประเทศต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ทูลหม่อมพ่อและสมเด็จพระแม่ได้เสด็จฯ อยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์อีกประมาณ ๒ เดือนเศษ จึงเสด็จนิวัติประเทศไทยเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๔ และเสด็จฯ ถึงกรุงเทพฯ ในวันรุ่งขึ้น (๑๘ มกราคม) รวมเวลาที่จากประเทศไทยไปนานประมาณ ๗ เดือนเศษ

พุดนอกเรื่องเสียนาน ขอเข้าเรื่องภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเสียที ข้าพเจ้าเป็นคนชอบภาษาไทย อ่านหนังสือไทยได้ค่อนข้างเร็ว การจากโรงเรียนไปนาน ๗ เดือน จึงไม่มีปัญหา ข้าพเจ้ายังเรียนภาษาไทยได้ดี เมื่อกลับมาแล้วจึงไม่ต้องเรียนพิเศษวิชาภาษาไทยเหมือนพี่ ๆ และน้องที่ต้องกลับมาเรียนเพิ่ม ส่วนเรื่องภาษาไทยที่เกี่ยวกับสมเด็จพระแม่นั้นเมื่อข้าพเจ้าอายุได้ ๖-๗ ขวบ สมเด็จพระมารดาทรงสอนให้อ่านหนังสือวรรณคดีต่าง ๆ จำได้ว่าที่ง่ายและสนุกเหมาะสำหรับการเริ่มต้นก็คือ เรื่อง*พระอภัยมณี* ต่อด้วยเรื่องอื่นๆ ได้แก่ เรื่อง*อิเหนา* และ*รามเกียรติ์* เป็นต้น

*^๔ ทูลกระหม่อมพ่อและสมเด็จพระแม่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรก เป็นเวลา ๑ เดือน (๑๔ มิถุนายน ถึง ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๓) ที่สหรัฐอเมริกา พวกลูก ๆ สี่คนอยู่ที่บ้าน “ออเรนซ์ อ็อก รานซ์” ที่ ลาเวิน ซานติมีส ห่างจากเมืองลอสแอนเจลิสประมาณร้อยกิโลเมตรเศษ

เรื่องอิเหนา เป็นเรื่องที่โปรดมาก ทรงให้ข้าพเจ้าอ่าน คัดบทกลอนต่างๆ ให้ ทำให้ข้าพเจ้าท่องได้หลายตอน ทรงมีวิธีการสอนแปลกๆ เช่น อ่านอิเหนาตอน “เห็นดอกป้าหนั้นสำคัญ คิดเหมือนวันพีลิจิตด้วยนขา” ท่านสอนว่าดอกป้าหนั้นคือดอกลำเจียก กลีบใหญ่และแข็งแรงพอจะเขียนตัวหนังสือได้ให้เก็บมาลองเขียนกลอน แต่เราเขียนด้วยเล็บไม่ได้ เพราะเราตัดเล็บสั้น ก็ให้หาไม้เขียน

สมเด็จพระแม่ทรงจำเริญ บทเพลงแปลกๆ ที่ทรงจำได้ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ บทกลอนที่ทรงเล่าว่าเด็กตาทอให้ฟัง ก็มาสอนเราต่ออีก

พุทธศาสนา ทรงสอนให้สวดมนต์ ใช้ภาษาไทยธรรมดาๆ (อยากให้ทำอะไรก็ให้ท่องไว้ทุกวันๆ) อ่านหนังสือทางพุทธศาสนา พระองค์ทรงอ่านหนังสือพุทธศาสนาใส่เทปไว้ ได้แก่เรื่อง *กองทัพธรรม* เรื่อง *พระอานนท์พุทธอนุชา* เปิดให้ข้าพเจ้าฟังตอนไม่สบาย คนที่ป่วยเจ็บหลายคนก็ได้รับพระราชทานด้วย

การเห็นคุณค่าของสิ่งของ นอกจากเราจะต้องทำอะไรเป็นประโยชน์เช่นที่ได้กล่าวมาแล้วว่าจะต้องทำสวน (ถอนหญ้าแห้วหมู) ท่องภาษาอังกฤษ (ข้อนี้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง) เท่าที่จำได้ ยังมีกรเก็บหอยอีกอย่างหนึ่ง ตอนเสด็จหัวหิน มีชาวบ้านที่มีอาชีพเก็บเปลือกหอยตัวเล็กๆ เช่น หอยทับทิมมาขายในตลาด ก็ทรงลองให้พวกเราเก็บเพื่อจะให้ทราบว่าพวกเขาชาวบ้านจะเก็บเปลือกหอยจนได้จำนวนเท่าที่จะขายได้นั้นจะต้องเหนื่อยมากแค่ไหน

วันหนึ่งข้าพเจ้าเห็นสมุดบันทึกวางอยู่ ไม่เห็นว่าทรงใช้ นี่ก็อยากได้ก็ทูลขอพระราชทาน สมเด็จพระแม่ไม่ได้พระราชทานให้ทันที แต่รับสั่งถามว่า เมื่อได้สมุดนั้นไปแล้ว จะนำไปทำประโยชน์อย่างไร สมกับที่ขอหรือซื้อหามาหรือไม่

สรุปได้ว่าทรงสอนให้เห็นถึงคุณค่าของการทำงาน ไม่ให้เห็นว่าสิ่งต่างๆ ได้มาโดยง่าย และเรื่องการรู้จัก ‘ทำโครงการ’ ในการที่จะใช้สิ่งของต่างๆ เป็นต้น

การทำมาหากิน เรื่องนี้เป็นของดี แต่ก็ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมเช่นกัน ระหว่างปิดภาคเรียน ข้าพเจ้าคิดจะหางานทำก็เลย

ร่วมกับพรรคพวกกวนทอฟฟี่ขาย (มีป้าจันเป็นวิทยากร) พอเสร็จก็นำไปขายพวกนางสนองพระโอษฐ์ นางพระกำนัดสมเด็จพระนางนั้นเอง

ครูป้อมรับประทานแล้วเห็นว่าอร่อยเลยไปชวนให้สมเด็จพระนางเสวยบ้างจริงๆ แล้วท่านก็ว่าอร่อย แต่ก็ต้องไต่สวนถึงที่มา ปรากฏว่า ‘เจ้าของกิจการทอฟฟี่’ เลยถูก ‘รัฐบาล’ ดักเตือนว่าจะค้าขายอะไรก็ต้องระวังการเอาความเป็นเจ้าฟ้าไปเที่ยวบังคับใครๆ ให้ซื้อของของตัวเอง แล้วเอาเงินเข้ากระเป๋า (ไม่ใช่เป็นการกุศล) นั้น เป็นสิ่งห้ามขาด (ข้อนี้ครูป้อมพยายามแก้ว่าขนมนี้อร่อยจริงๆ และถ้ามีเด็กที่รู้จักชั้นชั้นแข็งในการทำงานนำมาขาย ไม่ว่าจะใคร ครูป้อมก็จะอุดหนุน)

ข้อสังเกตที่สอง คือการลงทุนแบบนี้ไม่ใช่เป็นการลงทุนที่ถูกต้อง เพราะข้าพเจ้าใช้ของหลวงมาทำโดยไม่ได้หักต้นทุน เช่น น้ำตาล นม ฯลฯ แม้แต่ถ่าน (สมัยนั้นใช้เตาถ่าน) ก็เบิกจากห้องเครื่องทั้งนั้น เป็นอันว่าทำอะไรในวังก็ไม่พ้นน้ำประปา ไฟฟ้าของทางราชการ

ข้อสังเกตพวกนี้ท่านสอนมาเสียสิบกว่าปีแล้ว ยังเป็นเรื่องที่สมควรนำมาพิจารณาจนทุกวันนี้

ด้วยข้อจำกัดของหน้ากระดาษ ทำให้ไม่อาจอัญเชิญบทพระราชนิพนธ์มาลงพิมพ์ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงขอเสนอหัวข้อเรื่องไว้เพื่อผู้สนใจได้ค้นคว้าศึกษาต่อ ตามลำดับดังนี้

ทรงอ่านหนังสือพระราชทาน เรื่องการจัดการศึกษาของข้าพเจ้า เรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา นักเรียนในพระบรมราชานุเคราะห์ การศึกษา นอกโรงเรียน สาธารวมใจ การใช้ดนตรีและการละครเป็นสื่อการศึกษา สมเด็จพระนางทรงงานพัฒนา บางแห่งของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ การช่วยเหลือทหารและมูลนิธิสายใจไทย เรื่องสภาภาษา

รักแท้ ... แม่ ผาก ไว้

ขณะที่หลายต่อหลายคนตามหารักแท้ จนเหน็ดเหนื่อย
เจียนตาย

แต่ไม่ได้พบ...

ขณะเดียวกัน ผู้รู้สอนว่า

“...จงหยุดที่จะมองออกไปข้างนอกเพื่อแสวงหา รักแท้...
แต่จงมองกลับเข้าไปในใจตน เพื่อค้นหา รักแท้ นั้น...”

คุณเชื่อหรือไม่...

‘รักแท้’ อันยิ่งใหญ่ ‘แม่’ ได้ฝากไว้ในตัวคุณแล้ว

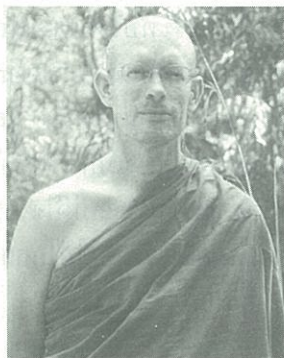
ที่นี่ มีบทพิสูจน์บางบท ให้คุณได้หยุดและทบทวน

ท่านสันติกรโรภิกขุ ศิษย์ท่านเจ้าคุณอาจารย์พุทธทาส

“...เรื่องหนึ่งที่อาตมาขอบพระคุณโยมแม่ตลอดเวลา ก็คือ
โยมแม่ให้เราใช้ชีวิตที่ไม่ค่อยมีข้อจำกัด คือ ตอนเด็กโยมแม่เรียน
เก่ง แต่ไม่ได้เรียนมหาวิทยาลัย เพราะผู้หญิงอเมริกันที่เป็นชนชั้น

กลางสมัยก่อนไม่ค่อยได้เรียนสูง นอกจากคนร่ำรวยเท่านั้นจึงได้เรียนมหาวิทยาลัย แม่จึงได้รับคตินิยมที่กีดกันผู้หญิง เมื่อมารถึงรุ่นลูก โยมแม่จึงตั้งใจจะไม่ให้ลูกพบอุปสรรคแบบนี้ อาตมาและพี่น้องของอาตมาจึงไม่เคยถูกกีดกันในเรื่องนี้ เราได้รับการสนับสนุนทุกเรื่องที่เป็นเรื่องที่ดี ไม่ใช่เรื่องผิด โยมแม่เลี้ยงเราให้เป็นคนที่ตัดสินใจเองเป็น

เรื่องบวช โยมแม่สนับสนุน แม้ว่าเข้าใจ แม่ก็ไม่เป็นไม่กีดกันทำให้เราเชื่อมั่นว่าชีวิตของได้ และโยมแม่ให้

เช่น เรื่องเรียนจะไม่ขัดข้องจะบางเรื่องจะไม่ค่อยห่วง แต่การที่แม่เชื่อมั่นในตัวเอง เราสามารถพัฒนากำลังใจตรงนี้มาก โยมแม่เป็นสมาชิก

โบสถ์คริสเตียน นิกายหนึ่งของโปรเตสแตนต์ เป็นคณะกรรมการโบสถ์ ถ้าสุดมีโครงการช่วยคนอเมริกันที่ไม่มีบ้านซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ ทั้งคนยากจน คนมีปัญหาทางจิตใจ โบสถ์ในละแวกบ้านเราก็ร่วมกันบริหารดูแลให้มาพักค้างที่โบสถ์ มีอาหารกิน มีเสื้อผ้า โยมแม่จัดการงานเหล่านี้โดยมีศรัทธาทางศาสนาเป็นแรงจูงใจ

ตอนอาตมาบวช โยมแม่ไม่ได้พูดอะไร เพราะคงไม่รู้ว่าจะพูดอะไร (หัวเราะ) เพราะท่านเลี้ยงเราให้เป็นคนที่ตัดสินใจเอง ไม่ครอบงำเราเลยตั้งแต่เป็นเด็ก ถ้าเรามีเหตุผลสามารถอธิบายได้ พ่อแม่ก็ยอมรับ อาจเตือนบ้าง เป็นห่วงบ้าง แต่ไม่ครอบงำ ไม่บังคับ ดังนั้น เมื่อเราออกบวช พ่อแม่ก็ไม่ขัดข้อง ถึงแม่จะไม่ค่อยเข้าใจเท่าไร เมื่อบวชถึงพรรษาที่สี่ โยมพ่อ โยมแม่ก็มาเยี่ยมที่สวนโมกข์ ชอบมาก ไปอยู่เป็นอาทิศย์ ชอบเดินป่า คนที่สวนโมกข์ก็เอาใจใส่

พอดีช่วงนั้นมีบรมสมาริซึ่งอาตมาเป็นผู้สอนและท่านอาจารย์ พุทธทาสก็บรรยาย โยมแม่เห็นบรรยากาศแล้วก็ภูมิใจที่เห็นลูกชาย ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ พอเราไปเยี่ยมโยมแม่ที่อเมริกา เราไปบรรยาย ที่วัดไทย แม่ก็ไปฟัง พาคณะยายไปฟังด้วย ถึงแม้ว่าบางเรื่อง เช่น เรื่องประเคนอาหาร โยมแม่เห็นว่ายุ่งหนอย แต่ก็ไม่ขัดข้อง

ในวันนั้นมีเรื่องแม่ประทับใจอย่างหนึ่ง ที่วัดนั้นมีคนไทย หลายๆ คนไปขอบคุณแม่ พุดกับแม่ว่า “Thank you for giving us your son” คล้ายกับว่า โยมแม่ได้สละลูกชายให้คนไทย ซึ่งแม้ว่าแม่จะไม่ค่อยเข้าใจเท่าไร แต่แม่ก็ซาบซึ้งในน้ำใจของคนไทย กลุ่มนั้น แล้วก็ภูมิใจด้วย ขณะนี้โยมแม่คิดว่าบวชมานานแล้ว จะได้ไปอยู่อเมริกามากขึ้น จะสร้างวัด คงไม่ไกลจากบ้านโยมแม่เท่าไร โยมพ่อ โยมแม่ อยากเยี่ยมเมื่อไรก็มาได้...”

**ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช หนึ่งในผู้สมัครผู้ว่า
ราชการกรุงเทพมหานคร**

“คุณแม่หล่อหลอมอุปนิสัยความอ่อนน้อมถ่อมตน ซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร เป็นเบื้องต้น คุณแม่เป็นบุคคลเดียว ในครอบครัวที่สนับสนุนให้ลูกสาวที่ชื่อ กัลยา ได้เรียนสูงสุดเท่าที่ทำได้ ซึ่งคนไทยสมัยก่อนมักไม่ทำเช่นนั้น เพราะคิดว่าผู้หญิงเมื่อแต่งงาน ก็ไปอยู่บ้านคนอื่น ไปเป็นลูกคนอื่น คุณแม่คนเดียวเท่านั้นที่ทำให้ ได้มายืนอยู่ตรงนี้และมีวันนี้

คุณแม่บอกว่า เป็นลูกผู้หญิง ถ้าไม่เรียนหนังสือ โตขึ้นจะลำบาก นอกจากนั้น คุณแม่เป็นคนมีฝีมือในการเย็บปักถักร้อย ทำอาหาร ดิฉันเลขทำงานฝีมือได้แทบทุกอย่าง ถักแทต โครเชต์ ปักดิ้น ปักหมอนไปทอดกฐินก็ได้ ที่บ้านไม่มีน้ำประปา แม่ก็สอน

ให้หาบน้ำจากคลองมาควนสารส้ม ซักเสื้อผ้า รีดเสื้อผ้า แม่เป็นคน
ถ่ายทอดให้ทั้งหมด ซึ่งในทางอ้อมนั้นทำให้เราเติบโตขึ้นมาและ
ต่อสู้ได้อย่างแข็งแกร่ง ไม่ย่อท้อ ไม่เคอะเจิน เมื่อต้องทำในสิ่งที่
เราไม่เคยทำ ผู้หญิงนั้นไม่ว่าจะเติบโตเป็นใคร ทำงานหน้าที่ใด แต่
หน้าที่ของความ เป็นแม่เป็นแม่บ้านแม่เรือน เรื่องนี้แม่บอกว่าทิ้ง
ไม่ได้ ถึงมีคนที่ทำให้

จะได้ไม่มีใครดูถูก
ต้องเป็นแม่ของคุณ
เป็นครูให้เห็น
ดิฉันเชื่อว่า
ชีวิตของคนด้วย
เดียวที่เราจะเลือก
ครอบครัว และลูก

ก็ต้องบอกเขาเป็น
และที่สำคัญ แม่
โดยการทำให้ดู

การพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาเป็นทาง
พัฒนาตัวเราเอง
หลานของเราได้

การที่ได้ทำงานถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากกว่า ๒๐ ปี
ซึมซับและเรียนรู้จากการทำงานว่า การศึกษา คือ หัวใจของการ
พัฒนาคน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอื่นๆ ตามไปด้วย”

ดำรง พุฒตาล พิธีกรชื่อดังและสมาชิกวุฒิสภา

“ผมคิดถึงแม่อยู่ตลอดเวลา ชีวิตผมเกิดมาสมบูรณ์มาก
เพราะมีแม่ แม่คือสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต ก็คิดถึงผู้มีแม่มาดั้ง ๕๐ กว่าปี
แล้วอยู่ๆ ก็ไม่มีแม่แล้ว มันก็มีความรู้สึกว่า ตั้งแต่แม่เสียก็ขาด
อะไรไปอย่างหนึ่ง ไม่ได้คิดถึงแม่เฉพาะในวันแม่ เพราะคิดถึงอยู่
ตลอดเวลาทุกวันทั้งปี แล้วพอเรามามีลูกเล็กๆ ก็ยิ่งเห็นคุณค่าของ
แม่ขึ้นไปอีก คิดดูว่าแม่คลอดเรากับหมอดำแย โหนผ้าคลอดแบบ
ในหนังเรื่อง นางนาก ยังไงยังงั้น แต่กับลูกเรา แม่เขาคลอดลูกอย่าง

สะดวกสบายที่โรงพยาบาลดีที่สุด หมอดีที่สุด ยิ่งคิดว่าแม่ต้องเสีย
 ชีวิตทุกอย่างเพื่อคลอดเรา แล้วเผอิญลูกคนสุดท้ายของแม่เนี่ย
 ผมได้เข้าไปเห็นการกำเนิดชีวิตด้วยตนเองก็ยิ่งเห็นคุณค่าของแม่
 สูงขึ้นไปอีก เพราะพอผมเห็นภาพตอนคลอดลูกผมก็เปรียบเทียบ
 ไปกับตอนนั้นว่าแม่คงลำบากที่สุดแล้ว แม่คงอยู่ในห้องเล็ก ๆ ไม่ได้
 มีใครดูแลมากมาย อย่างนี้ แม่คลอด
 เอง ดูแลลูกเอง ผมว่าเรื่องพระคุณ
 ของแม่ ถ้ามนุษย์ ไม่นำมาเปรียบ
 เทียบมันจะกลาย เป็นเรื่องผิวเผิน
 ปกติธรรมดาไป เพราะฉะนั้นพอเรา
 นำมาเปรียบเทียบ กับสิ่งที่ตัวเอง
 ประสบ นำใจแม่ มาใส่ใจเรา เจอ
 เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างที่แม่เคยเจอ
 ก็ไม่ต้องมานั่งพูด กันเรื่องพระคุณ
 แม่ในเฉพาะวันแม่หรือก มันยิ่งใหญ่กว่านั้นมากนัก”

ภาพจากนิตยสาร ไลฟ์ แอนด์ แฟมิลี

‘มนัสนา’ นักแปล นักเขียน ผู้ร่ำรวยอารมณ์ขัน

“...แม่ของดิฉันเป็นคนฉลาด แล้วก็พอใจที่จะฉลาดอย่าง
 เปิดเผยและผึ่งผาย ดังนั้นตลอดชีวิตของแม่ แม่จึงต้องทำตัวคล้าย
 เม่นอยู่ตลอดเวลา คือเที่ยวได้พองขนปะทะกับเขาไปทั่ว...แล้ว
 ก็ชนะอีกต่างหาก แต่แม่ก็เป็นนักสู้ที่ทรหดมาก ชอบการรบรา
 และฆ่าฟัน ว่างั้นเถอะ

การมีแม่ที่ฉลาดและเก่ง ทำให้ดิฉันเหนื่อย คือรู้สึกเหมือน
 มะจุมมะงาหราอยู่ในอุโมงค์แบบไม่เห็นแสงสว่างปลายทางเอาเสีย
 เลย คือรู้สึกว่าชาตินี้ คงไม่มีวันฉลาดได้อย่างแม่ แลเมดิฉันยังเป็น

คนไม่ชอบการต่อสู้ต่างหาก เป็นคนแหย วางั้นเออะนะ

ดิฉันก็เลยต้องหาทางออก ด้วยการใช้ความไม่สัจฉลัดของตัวเองให้เป็นประโยชน์ คือไอ้โน่นก็ไม่รู้ ไอ้นี้ก็ทำไม่เป็น ไอ้โน้นก็ไม่รู้จัก ผู้คนเขาก็เวทนาแถมเมตตาสงสาร แถมยังภูมิใจหน่อยๆ เพราะอยู่กับคนโง่อย่างเรา ทำให้เขาฉลาดขึ้น

ชีวิตดิฉันก็
จะต้องทำอะไรเอง
เป็นสุขสืบมาจน
มีแม่ฉลาดและเก่ง

ถ้าแม่เป็น
กิ้งกือ คือ พอมิ
เป็นวงเข้าไว้ไม่สู้
คบมือทั้งนั้น

เลยสบาย ไม่ค่อย
ใครๆ ก็ช่วย ที่
ทุกวันนี้ ก็เพราะ
นี่แหละ

แม่น ดิฉันก็คงเป็น
อะไรมาถูกก็รับขาด
ไม่รบ และไม

เป็นกิ้งกือสบายนะคะ ขอแต่อย่าต้องไปวิ่งแข่งที่ไหนก็แล้ว
กัน ต้องใส่รองเท้าหลายสิบคู่ ใส่ไม่ทันเวลา”

**รภัส ธนะภูมิ นักบินบริษัทการบินไทย บุตรชาย
‘มณีนยา’**

“คุณแม่เป็นคนที่มีหลายบุคลิกในตัวเอง เป็นผู้หญิงที่
แข็งแกร่งคนหนึ่ง มีความอดทนสูง มีอารมณ์ขัน รู้ว่าจะจัดการกับ
สิ่งรอบๆ ตัวอย่างไรให้ทุกอย่างออกมาดี และคนที่อยู่รอบข้างมี
ความสุข เรื่องजूจีก็มีบ้าง ขี้บ่นนิดหน่อยพอน่ารัก

คุณแม่จะเคารพการตัดสินใจของลูกๆ ทุกคนเสมอ บ้านเรา
เป็นประชาธิปไตยครับ คุณแม่คุณแม่พอจะสอนผมกับน้องเรื่องนี้
มาตั้งแต่เด็ก แม่ถือว่าลูกทุกคนมีความคิด และมีสิทธิ์ในชีวิตของ

ตนเอง แต่ต้องไม่ไปก้าวก่ายสิทธิ์ของผู้อื่น และทำให้เขาเดือดร้อน
สิ่งที่ผมได้จากแม่โดยตรงคือ ความมีอารมณ์ขัน และมอง
โลกในแง่ดี ทำให้ผมเป็นคนที่มีความสุขมองโลกสดใส เมื่อจิตใจ
ดีก็พร้อมที่จะเผชิญสิ่งต่างๆ ได้ ยิ้มได้และมีสติที่พร้อมจะแก้ไข
อยู่เสมอ

ผมไม่ได้ภูมิใจ
เป็นนักเขียนนัก
แต่ภูมิใจที่แม่เป็น
ผมชอบคำ
ที่ว่า “Mothers
children’s
and their hearts
บอกรักแม่ครับ”

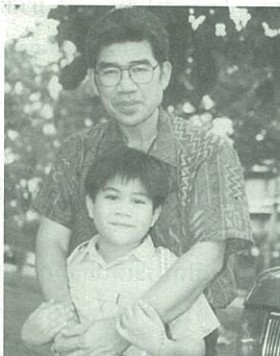
ใจที่แม่ของผม
แปลที่มีชื่อเสียง
แม่ของผม
พูดประโยคหนึ่ง
hold their
hands a while,
forever ผมอยาก

**ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
และสมาชิกวุฒิสภา**

“แม่กับผมใกล้ชิดกันมากเป็นพิเศษ ตั้งแต่เด็กจนถึงสิบ
เจ็ดจึงออกจากบ้านมาเรียนหนังสือ เพราะผมเป็นผู้ช่วยทำงาน
ให้แม่มาตั้งแต่เด็ก บ้านผมมีฐานะไม่ค่อยดี แม่ทำงานและหาบ
ขนมขาย ผมเป็นทั้งผู้ช่วย ทั้งลูกศิษย์

ในทางรูปธรรม แม่สอนให้ผมขยันทำงาน ตั้งแต่เช้า สอน
ให้ไม่แบ่ง หาบขนมไปขาย ไม่เที่ยวเตร่ ที่บ้านมีลูกสิบคน ผมเป็น
คนที่แปด ตอนที่ครอบครัวมีฐานะตกต่ำ ผมอยู่มัธยมหนึ่ง มัธยม
สอง กำลังอยู่ในวัยมีกำลังวังชาที่จะทำงานพอดี น้องก็ยังเด็ก ๆ
กันอยู่ พี่สาวก็ทำกับข้าวหรือค้าขายอย่างอื่น ถึงผมเป็นผู้ชาย แต่

เราก็ถือว่าเป็นหน้าที่ปกติ แม่สอนให้เราทำสิ่งที่เป็นไปได้ใน
 ครอบครัวยุคแรก ทำให้ดีที่สุด ขณะที่ช่วยแม่ทำงาน เราจึงมีโอกาสเรียน
 หนังสือ แม่สอนให้รับสภาพความยากจนและทำงานหนักต่อไป
 แต่ขณะเดียวกันแม่ก็ยังให้อิสระในการคิดทำอย่างอื่นด้วย เช่น
 ผมก็มีโอกาสรับชมอื่นจากในตลาดไปขายเองที่โรงเรียน หารายได้
 พิเศษ และยังให้โอกาสพักผอนคือ
 พาไปดูหนังดูลิเก
 ถ้าหนีไปก็โดนตี
 เป็นส่วนหนึ่งของ
 นะ ผมวิ่งหนีแม่วิ่ง
 ผมเถื่อนว่านั่นคือ
 ในแง่ประสบการณ์
 ให้อิสระที่จะคิดริ
 ถือเป็นมรดกที่เป็น

ภาพจาก นิตยสารรักลูก

กาสพักผอนคือ
 ด้วย แต่แน่นอน
 ผมก็จำได้ว่ามัน
 ความสนุกในชีวิต
 ตามอะไรแบบนี้
 ความรักที่แม่ให้ไว้
 ชีวิตขณะที่ยากจน
 เริ่มอะไรใหม่ ๆ
 รูปธรรม

ในทางนามธรรม ทำให้ผมเห็นว่า ชีวิตเท่านั้นที่คิดผมไปแล้ว
 เมื่อก่อนตอนผมเกิด บ้านเราฐานะดี เคยมีรถบรรทุก ตั้งโรงเลื่อยไม้
 ต่อมาเราล้มละลาย ผมจึงเห็นความไม่เที่ยงแท้ของครอบครัว เมื่อ
 ผมโตขึ้น ออกจากบ้านมาเรียนเองตั้งแต่อายุสิบแปด จึงแสวงหา
 อิสระในสิ่งใหม่ด้วยตนเอง เช่น การหาทุนเรียนเอง การทดลอง
 ถูกผิดด้วยตัวเอง ทุกอย่างเป็นบทเรียนจากอิสระที่แม่ให้ สอน
 ให้เราได้คิดว่า ถ้าชีวิตเราจะตกต่ำไปอีกก็ไม่มีปัญหา ทำให้ชีวิต
 ผมในช่วงหลังรู้สึกสนุกกับการมองดูการขึ้นการลงของชีวิตด้วย
 ความเข้าใจ และคิดว่าชีวิตเป็นประสบการณ์อย่างหนึ่ง แม่เป็น
 ชาวบ้าน คงถูกขึ้นสอนปรัชญาใดไม่เป็น แต่สิ่งที่แม่ฝากไว้คือให้
 ผมอดทนในการเปลี่ยนแปลงของชีวิต”

สาวิกาบนหน้าปัดวิทยุมาแล้วค่ะ

สตูดิโอ ๑๐๗ ร่วมกับ เสถียรธรรมสถาน

ขอเชิญติดตามรายการวิทยุ “สาวิกา”

สื่อเพื่อชีวิตที่งดงามและเป็นอิสระ

ทางวิทยุคลื่นคุณภาพชีวิต ไลฟ์ เอฟเอ็ม ๑๐๗ มิวสิค แอนต์ ทอล์ค

ทุกวันเสาร์ และอาทิตย์ เวลา ๑๗.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น.

กับช่วงเวลาเล่าสู่กันฟัง...

...เสวนาวงศาคณาญาติ...

...ลมหายใจแห่งสติ...

เรื่องที่กำลังขอดฮิตอยู่ในสังคมกับมุมมองแห่ง
ธรรมะ

เปิดประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงศิลปะในการ
ดำรงชีวิต โดยเปิดสายสดให้ผู้ฟังร่วมกันจัด
รายการด้วยการถามปัญหา หรือเปิดหัวข้อสนทนา
โทร. ๒๕๖-๑๕๓๑

หยุด! ... เพื่อดูใจตัวเอง ด้วยอานาปานสติภาวนา

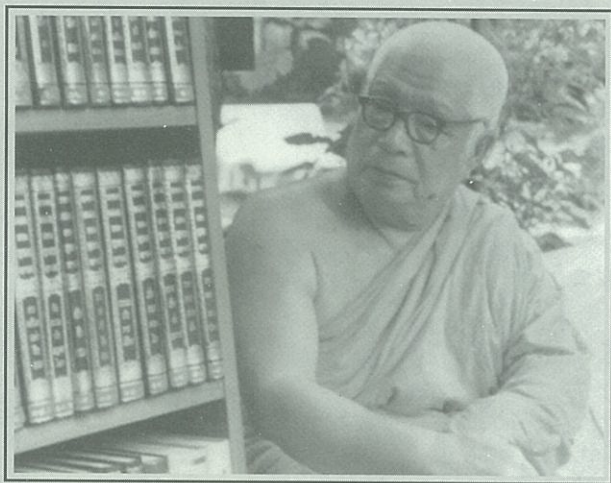
โดย แมชชีตันสนีย์ เสถียรสุต

กับเพื่อนร่วมงาน

ตันสนีย์ สีตะปิ่นย์ เมอลเลอร์ และ กัลยาณะ

“สาวิกา” คือ สื่อที่พวกเราทุกคนร่วมใจกันถักทอเพื่อยกจิตวิญญาณ
ของเราให้เจริญขึ้นจากการเฝ้าดูจิต รู้จิต ให้ติดต่อกันปัจจุบัน
ขณะที่ทำหน้าที่ด้วยการรู้ตื่น และเบิกบาน ปราศจากศัตรู
ภายใน คือ เครื่องเศร้าหมองแห่งจิตทำให้เราเข้าใจถึง
ชีวิตที่สงบเย็นและเป็นประโยชน์มากขึ้น...

พระคุณของแม่เป็นสถาบัน คุณแม่มีสถาบันอันแท้จริง
แต่คุณลูกมันโง่ คุณลูกมันโง่ร้ายกาจ
มันไม่รู้จักรัสิ่งที่เรียกว่าสถาบัน
ไปเอาพระเจดีย์บ้าง โบสถ์วิหารบ้าง ไปเอากระดูกบ้าง เป็นสถาบัน
เอาก่อนอิฐ ก้อนหิน ก้อนปูน เป็นสถาบัน
ขอให้รู้จักสิ่งที่เรียกว่าสถาบัน

สถาบัน แปลว่า ตั้งอยู่ในจิตใจ
ไม่ใช่มาอยู่ตามกลางดิน มาอยู่ในเจดีย์ โบสถ์วิหาร สิ่งก่อสร้างถาวรวัตถุ
รู้จักคำว่าสถาบันเสียให้ถูกต้อง
คำว่า สถาบัน แปลว่า ตั้งอยู่
ถ้าตั้งอยู่ มันตั้งอยู่ในจิตใจของมนุษย์ทุกคน

Phra Prayudh Payanovajana

สุดแรงเกิด ... ของ แม่ กาญจนา ปิ่นประทีป มะลิวัลย์

วิถีแห่งความเป็น แม่ ของแต่ละคนอาจจะไม่เหมือนกัน
สุดแท้แต่ประสบการณ์ชีวิต แต่เชื่อว่า แม่ ทุกคนมีจุดหมาย
เดียวกันคือ ทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ดีที่สุด...อย่างสุดแรงเกิด...เพื่อลูก

คุณแม่กาญจนา ปิ่นประทีป มะลิวัลย์ ก็เป็นอีกท่านหนึ่ง
ที่ระครองชีวิต พันฝ่าพายุร้ายแห่งชีวิตครั้งแล้วครั้งเล่า...อย่างสุด
แรงเกิด เพื่อโอบปกคุ้มภัยไม่ให้ลูกทั้งแปดถูกพายุร้ายพัดหายไป
ท่านบอกเราว่า

“เมื่อก่อนที่จะมีลูก แม่รู้สึกถึงความโดดเดี่ยว จนบางครั้ง
รู้สึกว่าชีวิตของตัวเองนี่ช่างไร้คุณค่าจริง ๆ คุณมันไม่มีความหมาย
ในการดำรงชีวิตอยู่เลย จนมีครอบครัว และมีลูกนี่แหละที่ได้สัมผัส
ถึงชีวิตที่อยู่ในชีวิตของตน ที่แม่ต้องหล่อเลี้ยงด้วยสายเลือด สายใจ
และสายสัมพันธ์ที่ลึกซึ้ง มันทำให้ชีวิตที่เคยโดดเดี่ยวกลับรู้สึก

สดชื่นขึ้นมาได้ แล้วก็รู้สึกว่าคุณเองมีค่า มีความหมาย ลูกทุกคนคือ ‘ดวงตา ดวงใจ’ ของแม่อย่างแท้จริง แม้เขาจะโตๆ กันแล้ว แม่ก็ยัง ‘จวบจอมถนอมเกล้า’ ได้อย่างสุขใจค่ะ”

ทราบว่าคุณพ่อเสียชีวิตแล้ว

“ค่ะ เกือบ ๓๐ ปีแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖”

ความรู้สึกขณะนั้นเป็นอย่างไร

“เป็นวันที่รู้สึกสูญเสียครั้งใหญ่ สูญเสียคู่ชีวิตที่เคยปกป้อง สูญเสียพี่ชายที่คอยให้ความรักและความอาหาร สูญเสียเพื่อนที่คอยให้ความรักและความห่วงใย และที่เสียขวัญที่สุดคือความรู้สึกสูญเสีย ‘พ่อ’ ที่คอยให้กำลังใจต่อการทำดีอย่างมีสติและพร้อมจะให้ทุกอย่างด้วยความบริสุทธิ์ใจ”

กับภาระที่ต้องดูแลลูกๆ ถึงแปดคน

“นั่นคือภาระที่หนักอึ้งของชีวิตในช่วงนั้น ชีวิตครอบครัวขาดเงินเดือนไม่กี่บาท แต่ต้องดูแลชีวิตที่กำลังเติบโตถึงแปดชีวิต ตอนนั้นรู้สึกบอดไปไปหมด คิดไม่ออกเพราะขาดสติ มองลูกๆ แล้วยิ่งทุกข์ กำลังกิน กำลังนอน กำลังเรียนทั้งแปดคนเลย คนโตกำลังเรียนครู คนเล็กก็เพิ่งจะได้ ๔ ขวบ ก็...รู้สึกแคว้งคว้างนะนะ มันไม่มั่นใจในอนาคต ไม่รู้เลยว่าตัวเองต้องทำอะไรบ้าง กังวลไปหมดว่าชีวิตจะต้องพบกับอะไรอีก...”

แต่พอหันมามองหน้าลูกๆ แล้วทำให้คิดได้ว่า...เราล้มไม่ได้...เพราะถ้าแม่ล้มเมื่อไรนั้นหมายถึงอีก ๘ ชีวิตจะต้องล้มตามไปด้วย ถ้าพังแม่คนเดียวนี้ไม่เท่าไรหรอก แต่ลูกนี่ซิ แม่ทนไม่ได้ที่จะเห็นลูกๆ เซซัดพลัดหายไปคนละทางสองทาง

วันนั้นแหละค่ะที่แม่ถูกคิด ทำความเข้าใจและยอมรับความจริงที่เกิดว่าการตายก็คือธรรมชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยง และไม่ใช่สิ่งที่เราจะควบคุมได้ วันนั้นนะ...แม่ระเบิดความเสียใจที่มีอยู่ออกมาจนหมดสิ้น ร้องไห้จนน้ำตาแทบจะเป็นสายเลือด คิดว่าจะร้องไห้มันหมดไปจากชีวิตและครอบครัวของเรา แล้วรีบทำตัวเองให้เข้มแข็งอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อเป็นหลักยึดที่มั่นคงของลูกให้ได้”

แต่คุณแม่อีกก็ผ่านมาได้อย่างงดงาม

“โชคดีที่ครอบครัวของเราต่างมีความรัก ความศรัทธา และความมั่นใจในกันและกัน ต่างมุ่งทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด และที่สำคัญคือเราต่างมีกันและกันเสมอ แม่จะบอกลูกๆ เสมอว่าให้ทำชีวิตของเราให้ดีที่สุด ถ้าเรามีกันครบ ชีวิตก็อบอุ่นดี แต่วันนี้เหลือเพียงแม่ ก็อย่าคิดว่าเราขาด ให้คิดว่า เรายังดีกว่าคนอื่นอีกหลายคน...ที่ไม่มีใครเลย”

กับการเลี้ยงลูก

“ตอนที่พ่อเด็ก ๆ ลื่น ทุกคนต่างหวังโยว่าแม่จะดูแลลูกทั้ง ๘ คนได้อย่างไร ตอนนั้นแม่เองก็ตอบไม่ได้ เพราะก็นึกไม่ออก แต่สิ่งหนึ่งที่อยู่ในใจตลอดเวลา คือ จะทำอย่างไรให้เขามีความสุข แม้จะไม่เท่าเดิม แต่ก็ขอให้มากที่สุดเท่าที่แม่จะทำให้ได้ เพราะแม่เชื่อว่าถ้าลูก ๆ มีความสุขแล้ว เขาจะเข้มแข็ง เอาตัวรอดได้”

แล้วลูก ๆ ของคุณแม่ก็มีความสุขอย่างมาก

“โดยพื้นฐานแล้วลูกทุกคนเป็นคนที่ร่าเริงสนุกสนาน บรรยากาศในบ้านก็สำคัญ ‘บ้าน’ ของเรา ทุกคนรักกันดีค่ะ มีความเอื้ออาทรต่อกัน ก็คงจะเป็นผลมาจากวิถีชีวิตในครอบครัวของเราที่ปฏิบัติต่อกันอย่างอบอุ่น สมัยที่พ่อของเด็ก ๆ ยังอยู่ เราให้เวลากับลูกเต็มที่ ครอบครัวเราเป็นครอบครัวใหญ่ ทุกเย็นเราจะกินข้าวพร้อมหน้ากัน เสร็จแล้วลูก ๆ ก็จะทำกระเป๋านั่งสือของตัวเองขึ้นไปบนระเบียงบ้าน นั่งล้อมวง มีตะเกียงน้ำมันก๊าดดวงโตตั้งอยู่ตรงกลาง ทำการบ้าน อ่านหนังสือกัน ส่วนแม่ก็จะจัดเตรียมขนม หรือผลไม้ขึ้นไปสมทบ ลูก ๆ ก็จะไปกินไป แหย่กันบ้าง เข้ากันบ้าง โดยมีพ่อของเด็ก ๆ เป็นตัวป่วนร่วมกับเจ้าตัวเล็ก ร้องเพลงบ้าง ออกใจนอกละครบ้าง เป็นที่ครั่นเครง สุดท้ายก็จะมาแย่งกันซุกรักแร้แม่ ลูก ๆ ชอบมากค่ะ แม่ก็จะร้องเพลงบ้าง เล่านิทานบ้างสลับกันไป มันเป็นตารางชีวิตที่ซ้ำซาก แต่แม่ไม่เคยเบื่อเลยนะค่ะ เป็นวิถีชีวิต และช่วงเวลาแม่รักมากค่ะ”

กับการเรียนของลูก ๆ

“ตอนที่พ่อเด็ก ๆ เสีย ลูก ๆ กำลังเรียนกันทั้งนั้น คนโตกับคนที่สองกำลังเรียนครู คนที่สามกำลังเรียนแพทย์ คนที่สี่เรียนเตรียมอุดม คนที่ห้า หก เจ็ด กำลังเรียนประถม คนเล็กเพิ่ง ๔ ขวบ วันหนึ่ง ลูกชายคนที่กำลังเรียนแพทย์ปี ๑ มาบอกกับแม่ว่าจะลาออกจากการเป็นนักศึกษาแพทย์ แล้วจะมาสอบครูที่บ้านแทน เพราะเรียนแพทย์ต้องใช้จ่ายสูง เกรงว่าจะกระทบต่อพี่ ๆ น้อง ๆ คนอื่น ใจแม่แทบสลายนะค่ะ ลูกยอมที่จะสละอนาคตที่ลูกมุ่งหวังเพียงเพื่อจะแบ่งทุกข์ที่แม่มี วันนั้นแม่บอกกับลูกชายนะค่ะว่า อะไร

จะเกิดก็ช่าง ตราบเท่าที่แม่ยังมีชีวิต ยังมีลมหายใจ ด้วยสองมือ สองเท้าของแม่นี้แหละ จะประคองลูกของแม่ให้ถึงฝั่งให้จงได้ แม่จะทำทุกวิถีทางอย่างสุดแรงเกิดของแม่เพื่อลูกทุกคน นับแต่วันนั้น แม่ก็ก้มหน้าก้มตาทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อลูกๆ ของแม่ เพื่อไม่ให้ลูกรู้สึกขาด เรื่องเรียนเท่าไรร่เท่ากัน เรื่องกินเรื่องอยู่ก็เป็นสิ่งสำคัญ แม่เหนื่อยสายตัวแทบขาด แต่สายใจที่เชื่อมถึงกันระหว่างแม่ๆ ลูกๆ มันสร้างพลังให้แม่อย่างมากมาย”

คุณแม่เคยรู้สึกท้อกับภาระที่หนักอึ้งเช่นนี้บ้างไหม

“ไม่ท้อนะคะ แต่ทุกข์ บางครั้งนี่ทุกข์ท่วมใจ ไม่มีเงินจะส่งให้ลูก ทุกครั้งที่ไม่มีเงินส่ง แม่นี่อึดอัดแทบคลั่ง แต่ก็ดิ้นรนอย่างสุดกำลัง แม่อดไม่เป็นที่ไร แต่ลูกแม่อดไม่ได้ แม่ไม่มีไม่เป็นที่ไร แต่ลูกแม่ไม่มีไม่ได้ แม่ไม่เคยบอกลูกๆ นะว่า “ไม่มี” เพราะกลัวจะไปทำลายความมั่นใจ และสั่นคลอนความรู้สึกที่มุ่งมั่นในการเรียน

ของลูก กูหนี้ยืมสินก็ต้องเอา ส่วนแม่เองก็ประหยัดอย่างเต็มที่ ไข่ต้มฟองหนึ่งแม่กิน ๒ มื้อนะคะ มื้อละครึ่งฟอง ไม่ทอดเพราะ ประหยัดค่าน้ำมัน แต่ในความทุกข์ก็จะได้ความสุขมากกว่าตอบ กลับมาค่ะ ทุกครั้งที่แม่มีทุกข์ หน้าลูกๆ ทั้ง ๘ ก็จะลอยเข้ามาให้ได้ชื่นชอุใจ ยามที่เราารู้สึกว่า ‘จนตรอก’ ก็ได้เสียงของลูกๆ นี่แหละ ค่ะที่ทำให้แม่หายเหนื่อย ยิ่งภาพที่เด่นชัดในชีวิตครอบครัวเราที่เกิดขึ้น เกิดตลอดเวลาคือภาพที่ลูกๆ ต่างวิ่งเข้ามาซุกอกแม่ จับมือ หอม แก้ม จูบแขน นี่แหละค่ะ...กำลังใจที่สำคัญ”

กว่าจะถึงวันนี้...

“เราต้องทำใจและเข้าใจอย่างหนึ่งนะคะว่า สังคมของเรานี้ คนเข้มแข็งเท่านั้นจึงจะรอด เพราะถ้าเราเข้มแข็ง เราจะไม่มัววัน พ่ายแพ้ต่อแรงกดดันใดๆ แต่ถ้าเราอ่อนแอ เราก็จะทอดทิ้งแม่เจอ ปัญหาเพียงเล็กน้อย นี่ไง...แม่จึงต้องถนอมใจให้สงบ และมีสติ ตลอดเวลา ไม่ให้บอบช้ำ แล้วค่อยๆ แก้ปัญหาทีละเรื่องๆ ไม่ให้ใคร เตือนรื้อน โดยเฉพาะลูกๆ แม่บางครั้งแม่จะทุกข์ หรือเจ็บปวดบ้าง แต่ถ้าเพื่อลูกที่จะมีชีวิตที่ดี มีอนาคตที่มั่นคงแล้ว แม่ทนได้”

คุณแม่มีส่วนช่วยเลือกอนาคตการศึกษาและอาชีพให้ลูก หรือไม

“แม่ทุกคนก็อยากให้ลูกมีอนาคตที่ดี ลูกๆ ของแม่เรียนดี กันทุกคน แม่ก็เลยแอบหวังว่าลูกๆ น่าจะเป็น ‘หมอ’ อย่างพ่อ และมั่นใจว่าลูกทุกคนทำได้ อีกอย่างหนึ่งแม่ยังไม่เคยเห็นหมอ ตกงานนะคะ ครอบครัวเรามีฐานความศรัทธาเดิมที่พ่อเด็กๆ สร้างไว้ ถ้าได้ลูกๆ มาต่อ ยอดก็จะดีมาก และแม่ก็คงเปี่ยมสุข

แต่แม่ก็สอนลูกเสมอว่า ทุกคนต่างเป็นเจ้าของชีวิตของตนเอง อยู่ที่ใครจะทำชีวิตของตนให้มีค่ามากน้อย สุดท้ายการตัดสินใจในการเรียน เขาต้องการอะไร และที่สำคัญคือ เขาทำอะไร แล้วชีวิตเขาจะมีความสุขก็ทำเถิด

บ้านเราจึงมีความหลากหลาย มีทั้งครู วิศวกร หมอ พยาบาล สาธารณสุข ทันตแพทย์ และนักพัฒนาในองค์กรพัฒนาเอกชน”

มีความขัดแย้งบ้างไหม...เมื่อต่างคนต่างมีชีวิตของตนแล้ว

“ในครอบครัวของเรา ทุกคนรักใคร่กลมเกลียวกันอย่างอบอุ่น จนหลายคนไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้ แต่บ้านเราเป็นอย่างนี้จริงๆ ค่ะ ไม่มีการอิจฉาริษยาใคร ไม่มีการขัดแย้ง หรือทำร้ายความรู้สึกต่อกัน แม้ว่าแต่ละคนจะแยกย้ายไปตามวิถีชีวิตของตน แต่เมื่อกลับมาอยู่ด้วยกัน เราก็ยังเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน ที่ยังรักกัน เคารพในวิถีของกันและกัน บ้านเราไม่เคยมีบรรยากาศของความแตกแยกนะค่ะ และก็เป็นอย่างนี้นับรุ่นหลานๆ ค่ะ”

นั่นเพราะมีคุณพ่อ คุณแม่เป็นต้นแบบ

“ก็อาจจะใช้นะค่ะ พ่อกับแม่รักกัน การกระทบกระทั่งกันระหว่าง ‘ผิว เมีย’ ก็มีบ้างเป็นธรรมดา แต่เราไม่เคยใช้คำพูดหยาบคาย หรือแก้ปัญหาด้วยการใช้

กำลังแม่แต่ครั้งเดียว เราใช้ชีวิตกันอย่างไม่ประมาท แม่ครอบครัว เราจะพอมิให้ลูก ๆ ได้อยู่อย่างสบาย ไม่ต้องดิ้นรนอะไร แต่เราก็ สอนให้ลูกรู้จักเก็บออม หรืออย่างวิถีปฏิบัติในบ้านเรา คือ พี่ ๆ ต้องเสียสละให้น้อง น้องต้องเคารพพี่ พี่ ๆ น้อง ๆ ต้องรักกัน ไม่ แก่งแย่งแข่งขันกัน

พ่อเด็ก ๆ เป็นต้นแบบที่ดีค่ะ เป็นที่ชื่นชื้อลือชาในด้าน ความใจดี มีเมตตาธรรม ชอบช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่คำนึงถึงความ เหน็ดเหนื่อยและอันตราย ส่วนแม่... ด้วยความเป็นผู้หญิงเราก็ จะคอยระแวดระวังอันตรายที่จะเข้ามาสู่ครอบครัว คอยเตือนให้ ระวังเรื่องนั้นเรื่องนี้ ลูก ๆ ก็จะซึมซับเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ชีวิต จนฝังเป็นบุคลิกภาพและนิสัยใจคอ ...แม่เชื่อว่าคนเราจะดีหรือเลว นั้น ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเป็นต้นแบบชีวิตของคน”

ลูก ๆ ทุกคนเป็นความภาคภูมิใจของคุณแม่

“ค่ะ แม่ชื่นใจมากนะคะ คงทำบุญมาดี เพราะได้ลูกที่ดีทุก คน ไม่ทำให้แม่ต้องหนักใจเลย ไม่ว่าจะป็นด้านพฤติกรรม หรือ หน้าที่รับผิดชอบตั้งแต่การเรียน จนถึงทำงาน ลูก ๆ ของแม่ไม่เสีย เลยสักปดอง ทุกคนมีพฤติกรรมที่ดี รู้หน้าที่ มีวินัยในตนเอง และ รู้ที่จะรักษาชีวิตตนให้พ้นจากสิ่งร้าย ๆ ในสังคม”

จนถึงวันนี้

“ทุกคนประสบความสำเร็จอย่างหมดจดงดงาม แม่บอก ใคร ๆ เสมอว่า ถึงวันนี้...ถึงจะตาย แม่ก็นอนตายตาหลับ จะปิดตา ลงอย่างมีความสุข และภูมิใจภูมิใจว่าเกิดมาไม่เสียชาติเกิดที่ชีวิต นี้ได้สร้างรากเหง้า และบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์ชั้นดี ๘ เมล็ดที่พร้อม

จะผลิยอด แดกกิ่งสร้างก้านขยาย
ไปในสังคมอย่างมีคุณภาพ ลูก
แม่ทุกคนเขาพร้อมจะให้สังคม
เพราะเขาไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว พี่ๆ
น้องๆ เขารวมตัวกันช่วยเหลือ
สังคมมาตลอดนะคะ”

คุณแม่ก็เช่นกัน

“คะ...หลังเกษียณแล้วก็
ตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาของเด็ก

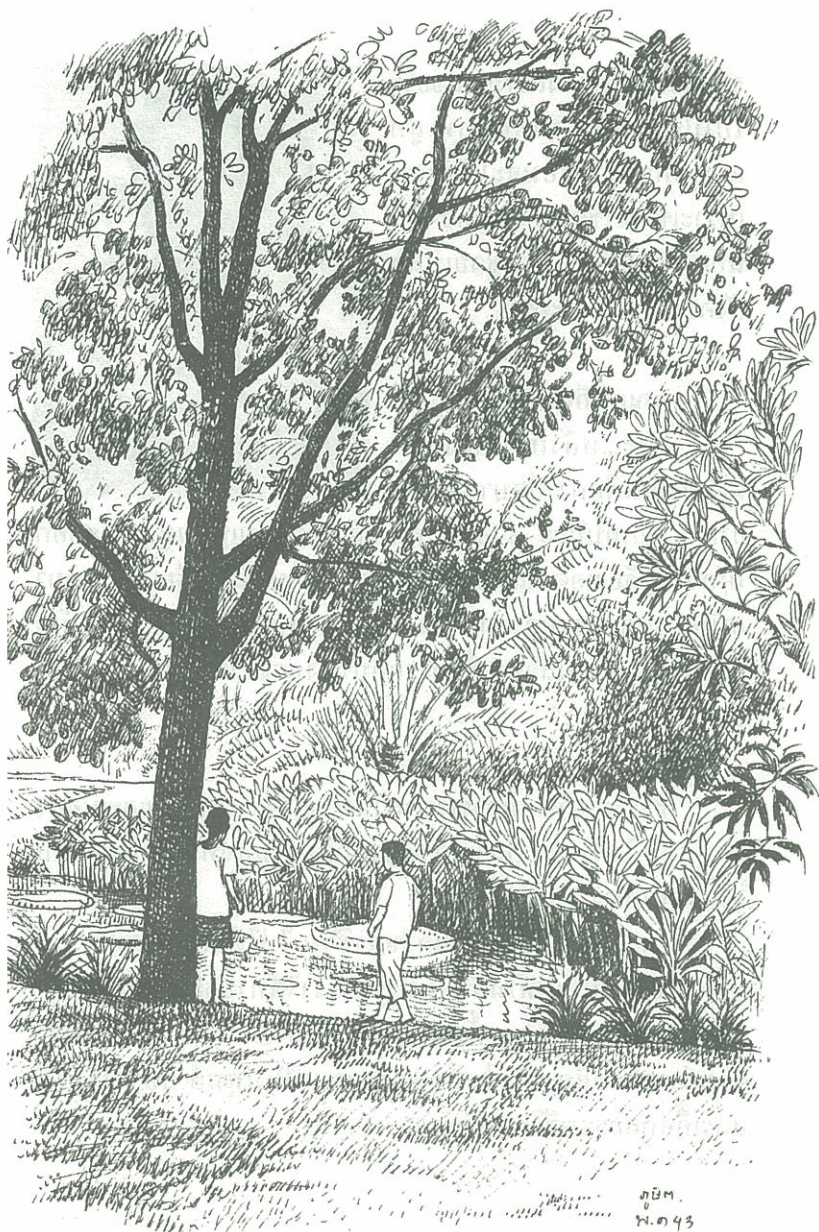
ยากไร้ แจกทุนปีละ ๓-๔๐๐ คน แล้วรวมกลุ่มเพื่อนผู้สูงอายุออก
ให้ความรู้เรื่องเอดส์และยาเสพติด ตั้งกองทุนในโรงเรียน หาทุนมา
สนับสนุนกิจกรรมอาหารกลางวันบ้าง เกษตรบ้าง ห้องสมุดบ้าง
ตอนนี้ตั้งกองทุนสัจจะเพื่อการออมของประชาชนในละแวกบ้าน
จังหวัดพิษณุโลก”

ชีวิตของคุณแม่กาญจนาผ่านมาแล้วทศวรรษ และเมื่อส่ง
ลูกทุกคนถึงฝั่งแล้ว คุณแม่กาญจนาก็มีความสุขที่ได้ทำประโยชน์
ให้แก่ผู้อื่นบ้าง คุณแม่บอกว่า

“ความหมายและคุณค่าของชีวิต ไม่ได้อยู่ที่ความร่ำรวย
มีเงินมีทอง แต่อยู่ที่ในชีวิตหนึ่งของเราได้ทำประโยชน์ต่อผู้อื่น
ที่มีโอกาสน้อยกว่าเรา นั่นต่างหากเป็นสิ่งสำคัญ ขอให้พวกเรา
จงอย่าละเลยอีกหน้าที่หนึ่งของความเป็นมนุษย์ คือ การทำดี
และเกื้อกูลสรรพชีวิตรอบข้าง”

R.M.
N. 43

รางวัลของคนปลูก ...

ผู้คนที่มักถาม สวนป่าในเสถียรธรรมสถานแห่งนี้
ที่งดงาม ให้ความสงบเย็นแก่ใจและกาย
ด้วยฝีมือนักภูมิสถาปัตย์หรือนักจัดสวนคนใด
คำตอบคือ เปล่าเลย
ถ้าสวนป่าแห่งนี้จะงาม คงงามเพราะใจของคนปลูก
ที่ใช้การปลูกต้นไม้ เป็นเสมือนการจัดใจ
ดูแลใจของตัวให้มีความสุขขณะปลูก
ระมัดระวังจิตใจและการกระทำของตัวที่จะไม่ทำให้ต้นไม้
หรือผู้ใดเจ็บปวด
เห็นถึงหน้าที่ของการเติบโตว่านั่นคือหน้าที่ของต้นไม้
และเห็นถึงหน้าที่ของการจัดใจตัวเองคือหน้าที่ของคนปลูก
สวนแห่งนี้จึงร่มเย็นและเติบโตแตกยอดไปพร้อมๆ กับใจ
ของคนปลูก
จนไม่ว่าผู้ใดก้าวเข้ามา ย่อมสัมผัสได้ถึงความสุขสงบ
อันนำไปสู่การมองเห็นธรรมชาติภายในและการรู้จักที่จะจัด
ใจของตัวเองในที่สุด
นี่ก็เกินพอแล้วสำหรับรางวัลของคนปลูก

จุ ด บ อ ด

เข้านี้จิตแพทย์เข้าไปตรวจเยี่ยมผู้ป่วยโรคจิตเช่นเคย ขณะที่เดินเข้าไปในตึกผู้ป่วย ก็เห็นผู้ป่วยหมายเลข ๑ กำลังนั่งอยู่บนพื้น ทำท่าเลื่อยไม้ แต่สักครู่ก็สังเกตว่ามีอะไรสักอย่าง ขยับเขยื้อนอยู่ข้างบน พอเงยหน้าก็เห็นผู้ป่วยหมายเลข ๒ ห้อยหัวอยู่บนเพดาน

เมื่อหมอบถามผู้ป่วยหมายเลข ๑ ว่ากำลังทำอะไรอยู่ ก็ได้คำตอบว่า

“หมอบไม่เห็นหรือว่าผมกำลังเลื่อยไม้อยู่”

แล้วหมอบก็ถามผู้ป่วยหมายเลข ๑ อีกว่า ผู้ป่วยหมายเลข ๒ กำลังทำอะไร

ผู้ป่วยหมายเลข ๑ ตอบว่า “เข้านี้เป็นเพื่อนผมเอง แต่ไม่ค่อยเต็มเต็งเท่าไรหรอก มันคิดว่าตัวเองเป็นหลอดไฟ”

เมื่อหมอบเงยหน้าไปมองอีกที ก็พบว่าผู้ป่วยหมายเลข ๒

กำลังหน้าตาแดงก่ำ หมอจึงบอกกับผู้ป่วยหมายเลข ๑ ว่า
“คุณช่วยเอาเขาลงมาได้ไหม ทำทางเขาจะแย่แล้ว”
“อะไรกัน คุณหมอ ถ้าเอาเขาลงมา แล้วผมจะทำงานในที่มืด
ได้อย่างไร”

นิทานเรื่องนี้สอนอะไร

บางคนอาจตอบว่า คนบ้าแม่จะสังเกตได้ว่าใครที่บ้า แต่กลับ
ไม่รู้ว่่าตัวเองบ้า เช่นเดียวกับคนเมาที่ไม่ยอมรับว่าตัวเองเมา

แต่อันที่จริงนิทานเรื่องนี้สะท้อนความจริงที่กว้างกว่านั้น
นั่นคือชี้ให้เห็นว่าคนเรามักจะมองเห็นความบกพร่องของคนอื่น
แต่กลับมองไม่เห็นความบกพร่องของตนเอง อาจเป็นธรรมชาติของ
มนุษย์ก็ได้ เพราะการมองเห็นคนอื่นนั้นง่ายกว่ามองเห็นตัวเองมาก

เมื่อเรารู้จุดอ่อนของมนุษย์ (และตัวเราเอง) เช่นนี้แล้ว ก่อน
ที่เราจะตำหนิหรือว่ากล่าวใคร ก็ควรจะมองกลับมาที่ตัวเราเอง
เสียก่อนว่าเราเป็นเหมือนอย่างคนนั้นหรือไม่

การเหลียวมองตัวเองอยู่บ่อยๆ ด้วยความซื่อตรง จะช่วยให้
เราไม่กล่าวโทษหรือประณามใครง่ายๆ กลับจะมีความเห็นใจเขา
ด้วยซ้ำ เพราะแท้จริงแล้วเราเองก็มีข้อบกพร่องเช่นเดียวกับเขา

การย้อนมองตนเองอยู่บ่อยๆ ไม่เพียงแต่จะทำให้เราเห็นคนอื่น
เป็นต้นปัญหาอันย่อยลงเท่านั้น หากยังช่วยให้เราเกิดความระมัดระวัง
ไม่สร้างปัญหาแก่คนอื่นด้วย

ในทางตรงกันข้าม คนที่ไม่ค่อยมองดูตัวเอง มักกลายเป็นคน
ที่ชอบสร้างปัญหาแก่ผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพราะเขาเอา
ตัวเองเป็นศูนย์กลาง เวลาเกิดอะไรขึ้น ก็คิดแต่เพียงว่าตัวเอง (จะ)

เป็นฝ่ายถูกระทบหรือไม่ แต่ไม่เคยมองว่าตนเอง (จะ) ไปกระทบ
ใครหรือเปล่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วงซิมโฟนีกำลังซ้อมกันอย่างจริงจังเพราะเป็นการซ้อมครั้ง
สุดท้าย แต่ขณะที่ซ้อม ก็มีเสียงอึกทักดังมาจากข้างล่างเวที วาทย
ากรเหลิยวไปมองก็เห็นคนงานหนุ่มกำลังตอกตะปูเสียงดังสนั่น
วาทยากรทนไม่ไหวจึงสั่งหยุดซ้อม และหันไปมองคนงาน
ผู้นั้นด้วยสายตาวิงวอน

“เชิญซ้อมต่อไปเถิดครับ” คนงานตอบอย่างสบายอารมณ์
“เสียงเพลงไม่รบกวนผมหรอก”

ขอเชิญดูแลและรักษาสุขภาพด้วยการนวด

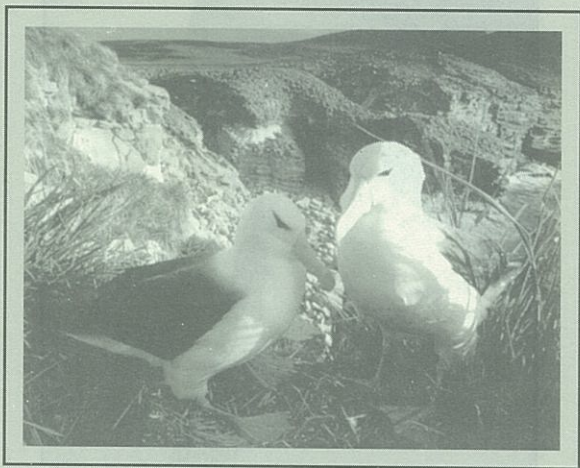
มานวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ
นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพกันเถอะ
โดย

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแผนไทย
ภายใต้การควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ

ทุกวันเสาร์ และอาทิตย์

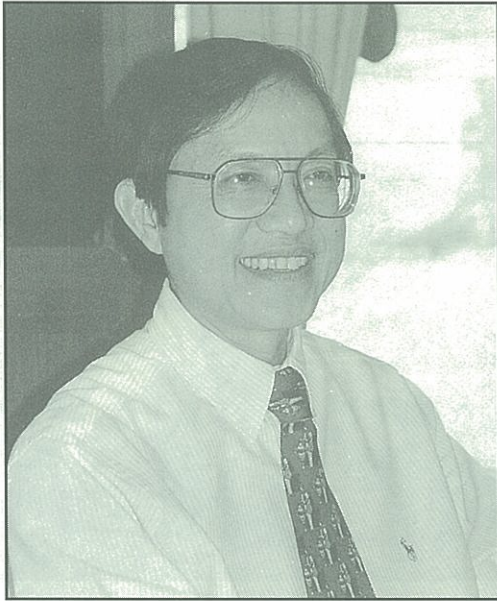
ตั้งแต่ ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

ณ เสถียรธรรมสถาน

ยามใดที่ข้าฯ
ต้องพานพบกับคนพาล
ผู้เปี่ยมไปด้วยพลังลบ
และความทุกข์เข็ญ
ข้าฯ จะโอบกอดผู้นั้นด้วยความรัก
ราวกับข้าฯ ได้พานพบทรัพย์สมบัติอันล้ำค่า

ลามะ โซปา รินโปเช

‘วินนี่ เดอะ ปิ๊’ นามแฝงของ ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ นักเศรษฐศาสตร์การเงิน ผู้ผันตัวเองมาเป็นนักเขียนสมัครเล่น เริ่มด้วยความรักหลงใหลในดวงแสดมปี จึงมีผลงานออกมาหลายเล่ม เช่น *ความรักที่มาทางไปรษณีย์* (ได้รับเลือกเป็นหนังสือดีสำหรับเยาวชน โดยสมาพันธ์องค์กรเพื่อการพัฒนาหนังสือและการอ่านปี ๒๕๔๒) *หัวใจที่มาทางไปรษณีย์* *ดอกไม้ที่มาทางไปรษณีย์* ฯลฯ และผลงานล่าสุด *เรื่อง คูยจากข้าว*

เรื่อง *ให้เลือด* เป็น ๑ ใน ๒๐ เรื่องที่บุคคลผู้มีชื่อเสียงหลายท่านเขียนให้หนังสือ *ใจประทับใจ* หนังสือเล่มพิเศษเนื่องในวาระครบ ๑๔ ปี สำนักพิมพ์มติชน ออกวางจำหน่ายสิงหาคม ๒๕๔๓ ขอขอบคุณสำนักพิมพ์มติชน มา ณ โอกาสนี้

ให้เลือด

คนแก่ที่อายุมากๆ เวลาเจ็บป่วยขึ้นมา สุขภาพจะทรุดโทรมลงเร็วมากอย่างน่าใจหายทีเดียว

คุณแม่ของเราอายุ ๘๖ ปี ท่านเป็นคนที่มีรูปร่างบอบบางตลอดมา มีโรคประจำตัวคือ อาการหอบหืดซึ่งเป็นมาตั้งแต่ยังสาว แต่ไม่เคยมีโรคร้ายแรงอื่นๆ พอคุณแม่อายุถึงแปดสิบปีกว่า อาการโรคราก็ปรากฏให้ลูกหลานเห็นมากขึ้น การรับรู้และความทรงจำเลวลง เดินเหินด้วยตัวเองไม่ถนัด ช่วยตัวเองได้น้อยลง ลูกๆ จึงต้องจัดหาพยาบาลมาช่วยดูแลเต็มเวลา

การแสดงออกของคนแก่เช่นคุณแม่ จะมองให้เป็นเรื่องน่าเอ็นดูก็ได้ ตัวอย่างเช่น เวลาคุณแม่ถูกถามว่าจำคนมาเยี่ยมได้ไหม ก็จะบอกตรงๆ ว่า จำไม่ได้ แล้วยิ้มอย่างซื่อๆ เวลาที่ต้องกินยาหลายๆ เม็ด ก็จะแอบเอายาหยอดทิ้งใต้โต๊ะเสียบ้าง และต่อมาเริ่มกินข้าวยาก มักอมข้าวครั้งละนานๆ ทำให้ลูกหลานต้องช่วยกันส่งเสียงเชียร์เวลากินข้าว “คุณย่าอย่าอมข้าวซีคะ” “เคี้ยวแล้ว

กลืนเลนนะ” หรือ “อีกคำเดียวเท่านั้นค่ะ”

ครั้งหนึ่ง คุณแม่เดินตลาดหกล้ม ทำให้กระดูกหลังร้าว ต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลอยู่พักหนึ่ง หลังจากนั้น สุขภาพก็เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว จนในที่สุด ต้องกลับเข้าโรงพยาบาลอีก ครั้งนี้มีอาการของโรคต่างๆ มากมาย อาการหอบมีมากขึ้น ปอดอักเสบ มีอาการโรคหัวใจ และมีปัญหาทางสมองด้วย คุณแม่จึงมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคมาร่วมกันรักษาหลายคน บางครั้งแพทย์ต้องนำเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิดในห้องไอซียู และเมื่อตรวจพบว่ามีอาการเลือดจาง แพทย์จึงแจ้งให้ลูก ๆ ทราบว่าต้องให้เลือดเสริม และหากญาติอยากร่วมให้เลือดด้วย ก็ต้องรีบมาดำเนินการ

ความจริงทางโรงพยาบาลมีเลือดสำรองเตรียมไว้ให้ผู้ป่วยอยู่ตลอดเวลา และต้องเชื่อถือว่า ได้ดูแลให้เป็นเลือดที่ปลอดภัย ๑๐๐% ทั้งสิ้น แต่แพทย์แนะนำว่าหากเป็นเลือดของลูกหลานสายตรงย่อมมีข้อดีหลายอย่างและจะช่วยให้ญาติสบายใจ เพราะไม่มีปัญหาที่เลือดจะไม่เข้ากัน และจะรู้ประวัติโรคร้ายของผู้ให้เลือดเป็นอย่างดี เพียงแต่ว่า ต้องเป็นเลือดกรุ๊ปเดียวกันเท่านั้น

ในกรณีครอบครัวของเรา มีพี่ชายคนโต เรา และหลานย่าอีกสองคนเท่านั้นที่มีเลือดกรุ๊ปเดียวกับคุณแม่ พี่ชายและลูกสาวเป็นผู้ที่เคยบริจาคเลือดอยู่เป็นประจำ จึงมีความพร้อมที่จะให้เลือดทันที มีแต่ตัวเราที่ต้องเตรียมใจกันหน่อยเพราะเป็นคนกลัวเลือด

เรารู้ดีว่า กลัวเลือดตั้งแต่เป็นเด็ก ไม่ชอบเห็นเลือดและบาดแผล ไม่ว่าจะของตัวเองและคนอื่น มีความรู้สึกหวาดเสียวและเจ็บแทนคนที่มึบาดแผล ไม่อยากเห็นภาพการผ่าตัดหรือการรักษาของแพทย์ที่อาจทำให้คนป่วยรู้สึกเจ็บได้ คนใกล้ชิดจึงเรียกว่าเป็นคนใจเสาะ สมัยที่เรียนหนังสือชั้นมัธยมปลาย เวลาที่ต้องทดลอง

ผ่ากบในวิชาชีววิทยา จะมีอาการหน้าซีด มือสั่น จนถูกเพื่อนในกลุ่มล้อเลียนบ่อยๆ ด้วยเหตุนี้ จึงไม่คิดที่จะเรียนแพทย์ ในขณะที่เพื่อนร่วมชั้นเรียนมากกว่าครึ่งห้อง เลือกเรียนแพทย์ด้วยกันทั้งนั้น

ที่เคยเฉียดเข้าใกล้การให้เลือด เป็นเพียงการเจาะเลือดเพื่อตรวจสุขภาพร่างกายเท่านั้น แน่ใจว่าถ้ากลัวเลือดอยู่แล้ว ก็ต้องการวิธีที่ให้ผ่านกระบวนการเจาะเลือดไปด้วยดี วิธีที่ใช้คือ ไม่มองดูเข็มเจาะเลือด แต่มองหน้าและพูดคุยกับพยาบาลบ้าง หรือมีฉนั้น ก็หลับตา แล้วตั้งสมาธิกำหนดลมหายใจเข้าออก จะช่วยให้ไม่รู้สึกเจ็บระหว่างที่พยาบาลกำลังดูดเลือดอยู่ แต่พอเสร็จแล้ว และเหลือบมองเลือดที่อยู่ในหลอดแก้ว จะรู้สึกเสียวนิดหน่อยและคิดในใจว่า โดนเจาะเข้าไปแยะเหมือนกันซะ

มีเพื่อนหมอกคนหนึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเลือด และช่วยดูแลโครงการบริจาคเลือดของโรงพยาบาล เพื่อนคนนี้เคยนำทีมเจ้าหน้าที่มารับบริจาคเลือดถึงที่ทำงานหลายครั้ง ทุกครั้งจะชักชวนให้เราบริจาคด้วย พยายามอธิบายให้เข้าใจว่าไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัวหรือมีผลเสีย เพราะเมื่อให้เลือดไปแล้ว ร่างกายสามารถสร้างเลือดขึ้นใหม่ภายในเวลาไม่กี่อาทิตย์ จนสามารถบริจาคกันใหม่ได้ทุกสามเดือน และเล่าว่ามีคนจำนวนไม่น้อยที่บริจาคเลือดเป็นประจำ จนบางคนติดใจเครื่องดื่มบำรุงที่โรงพยาบาลจัดไว้ให้หลังการเจาะเลือดไปเลย

แต่ถ้าคนเรายังไม่พร้อมจะให้เลือดเสียอย่าง ข่มมหาเหตุผล หลีกเลียงอยู่ได้เสมอ การที่ตัวเองเป็นคนผอม น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ให้เลือดได้เพียงนิดเดียว และเคยไม่สบายบ่อยๆ ก็เป็นข้ออ้างข้อหนึ่งได้ รวมทั้งไปหาข้อมูลจากคนอื่นมาแย้งว่า เคยมีคนตกใจกลัว จนเป็นลมคาเข็มเจาะมาแล้ว โดยเฉพาะถ้าความหาเส้นเลือดยาก แต่นั่นแหละเป็นเพียงข้ออ้างที่จะผัดผ่อนไปก่อนเท่านั้น จนอายุ

เกินห้าสิบปีแล้ว ก็ยังไม่เคยบริจาคเลือดเลย

แต่ครั้งนี้ เป็นความเต็มใจที่จะให้เลือด ด้วยสำนึกว่าตัวเอง โชคดีที่มีเลือดกรุ๊ปเดียวกับคุณแม่ และคุณแม่ต้องการเลือด

พอดีตั้งหลักทำจิตใจให้สงบแล้ว จึงไปเจาะเลือดเพื่อการตรวจ ยืนยันกรุ๊ปเลือดและเช็คสภาพปลอดภัย ตอนนี้ได้เริ่มผูกมิตรกับ เจ้าหน้าที่เจาะเลือด พุดคุยทำความคุ้นเคยไว้ก่อน เพื่อที่ถึงเวลา ให้เลือด จะได้ไม่รู้สึกกลัว ตอนที่ถูกเจาะเลือดไปเป็นตัวอย่าง ก็ใช้วิธีการเก่า คือ ทำไม่รู้ไม่ชี้เสีย แต่เมื่อเสร็จแล้ว ก็มองเห็นว่า ครั้งนี้ ถูกเจาะเลือดไปมากกว่าตอนตรวจร่างกายตามปกติ

ในระหว่างที่ทางห้องแล็บใช้เวลาตรวจเช็คเลือดอยู่ มีเวลา ตั้งหลักอีกหนึ่งวัน แปลกที่ว่ากลับไม่รู้สึกกลัวแบบที่เคยใช้เป็น ข้ออ้างเลย เชื่อว่าเป็นเพราะรู้ว่ากำลังจะให้เลือดกับแม่ของตัวเอง เพียงเท่านั้น ก็ลบล้างความรู้สึกอื่นๆ ได้หมด คิณนั้น นอนหลับได้ดี ไม่มีความวิตกกังวล พร้อมทั้งจะไปให้เลือดตั้งแต่เช้า แต่ชื่อเสียง ในด้านกลัวเลือด คงทำให้คนในบ้านเป็นห่วง ลูกสาววัยรุ่นจึงอาสา ไปเป็นเพื่อน บอกว่า “เผื่อพ่อเป็นลม จะได้ช่วยดูแล”

พอถึงเวลาให้เลือดจริงๆ ทุกอย่างเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่น่ากลัวอย่างที่นึกไว้ เจ้าหน้าที่คงจะคุ้นเคยกับบรรดาคนใจเสาะ ทั้งหลาย จึงคอยพูดปลอบใจตลอดเวลา เตือนให้รู้ว่า ต้องเสียบเข็ม คาทที่แขนไว้นานหน่อยเพื่อให้เลือดไหลลงถุงอย่างพอเพียงเท่าที่ ต้องการ ดังนั้น อาจรู้สึกเจ็บได้ และบอกว่าเข็มที่ใช้มีขนาดใหญ่ กว่าเข็มเจาะเลือดตามปกติเพื่อให้เลือดไหลโดยสะดวก (เคยฟัง มาว่า ผู้ที่มาให้เลือดบางคนแข็งแรงเป็นนักกีฬาแต่พอเห็นขนาด ของเข็มเท่านั้น ก็เป็นลมไปเลย) และว่าเลือดที่ได้ออกมามีจำนวน มากเต็มถุงใหญ่ แต่ตัวเองรู้สึกถึงตอนที่เข็มเสียบเข้าไปในเส้น

เลือดจืดเดียว จากนั้นก็ไม่รู้สึกเจ็บปวดอะไร ซ้ำยังคิดว่าเสร็จเร็วกว่าที่คาดเสียอีก

พอให้เลือดเสร็จ ได้ดื่มโอวัลตินอร่อยๆ หนึ่งถ้วย จากนั้นก็ขับรถกลับบ้านตามปกติ ไม่รู้สึกอ่อนเพลียแบบที่ลูกเดือนไว้ ทำให้ลูกสาวผิวดวงนิดหน่อยที่ไม่ได้ประทับใจประทับใจ

สองวันต่อมา สิ่งที่ทำให้ความรู้สึกที่ดีมาก ๆ คือแพทย์บอกว่าหลังจากที่คุณแม่ได้เลือดของพี่ชายและตัวเองไปสองถุงแล้ว มีสภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น จากที่เข้าไปเยี่ยมในห้องไอซียูก็เห็นว่า คุณแม่มีหน้าตาแจ่มใส เลือดฝาดดีขึ้นกว่าเดิม แม้ว่าในช่วงนั้นคุณแม่ไม่อยู่ในสภาพที่จะรับรู้ได้ว่า เป็นเลือดของลูกที่เข้ามาผสมในตัวของคุณแม่ แต่นั่นไม่ใช่เรื่องสำคัญเท่ากับตัวเราเองรู้ว่า ได้ทำอะไรให้คุณแม่โรคร้ายต่างๆ ที่เข้ามารุมเร้าคุณแม่ตามวัยและสภาพร่างกาย ทำให้แพทย์ต้องให้เลือดแก่คุณแม่อีกในเวลาต่อมา โดยใช้เลือดที่โรงพยาบาลสำรองไว้ แต่เลือดถุงแรกๆ ของลูกหลาน เป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับจิตใจของลูกหลานมาก

ขอส่งท้ายด้วยคำแนะนำสำหรับผู้ที่ไม่เคยให้เลือดมาก่อน ถึงวิธีการที่จะไม่ให้หวาดกลัวเวลาที่ต้องให้เลือดจริงๆ ว่า จะใช้เทคนิคที่เราใช้อย่างได้ผลมาแล้วก็ได้ คืออย่ามองว่าเกิดอะไรขึ้น พอขึ้นเตียงแล้ว ก็ให้หลับตาไปเลย เราไม่ต้องทำอะไรสักหน่อย เจ้าหน้าที่ทำให้เราทุกอย่างแล้ว ทีนี้เลยต้องเปิดเผยความจริงว่าที่เล่าถึงรายละเอียดของสภาพแวดล้อมและขั้นตอนการให้เลือดมาแล้วนั้น เป็นข้อมูลที่ซักถามมาจากเจ้าหน้าที่ที่นั่น เป็นนักวิชาการเสียอย่าง ถึงตัวเองไม่ได้มองของจริง ก็จะพออธิบายได้

นางพันธุรัต

นับแต่ถูกหลวงตางนาบอยู่บ่อยๆ ในเรื่องโน้นเรื่องนี้ และเน้นเป็นพิเศษเฉพาะเรื่องลูก นารีบอกตนเองเสมอว่า มนุษย์ทุกคนมีชีวิตเป็นของตนเอง แล้วก็ตามด้วยภาษาไทยแท้ว่า กรรมใครกรรมมัน ดังนั้น ถ้าลูกจะมีชีวิตตามแบบที่เขาเลือก เราจะต้องไม่เดือดร้อน เราต้องให้เขา 'ฟังตนเอง' ตามหลักพุทธศาสนาที่แท้จริง เราต้องปล่อยวาง เราต้องพิจารณา เราต้องมีสติ นั่นเป็นสิ่งที่นารีเฝ้าบอกเสมอมา แต่ก็ไม่เคยมีข้อสอบให้ทำจริงสักที นอกจากบททดสอบเล็กๆ น้อยๆ ประจำวันที่เธอทำได้ดีบ้าง ไม่ได้ดีบ้าง แต่ก็ไม่ถึงกับตก

จนกระทั่งมาถึงวันที่ลูกชายบอกว่า

“ผมไม่เรียนแล้วนะ...”

นารีก็ผลอสติ ร้องออกไปดังลั่นว่า

“ว่าอะไรนะ”

คนทำให้แม่ตกใจ มองหน้าแม่เสียบๆ แล้วบอกว่า “ผมไม่

เรียนแล้วนะ... ไม่รู้จะเรียนไปทำไม...”

นารีเกือบจะอ้าปากกรีดร้องออกไปแล้ว ถ้าไม่เป็นเพราะสติ๊กเกอร์รูปพระรูปเล็ก ๆ ที่แปะไว้ตรงกรอบกระจกในระดับสายตา “อ้อ...” เธออุทาน แล้วก็หยุดนิ่ง ตั้งสติที่ตั้งได้แสนยากเต็มที่ หลังจากนั้นหนึ่งถึงสิบ นับพุทโธได้ไม่เกินยี่สิบ นารีก็หลุดปากออกมาว่า

“ลูกจะไม่เรียนมหาวิทยาลัยหรือ”

ลูกชายหันมามองเหมือนว่า แม่พูดภาษามนุษย์ต่างดาว แล้วถามกลับเบา ๆ ว่า

“ทำไมคนเราต้องเรียนมหาวิทยาลัย”

นารีมองดูลูกชายวัยสิบเจ็ดของเธอด้วยความแปลกใจ เขาพูดออกมาได้อย่างไรหนอน้ำตาเฉย น้ำตาเฉยจริง ๆ ซ้ำยังทำท่าลุกขึ้นจะไปให้พ้นสายตาของแม่ด้วย

“พ่อล่ะ...ลูกบอกพ่อหรือยัง” นารีรีบถาม

เขาส่ายหน้า ตอบสั้น ๆ แต่ชัดเจนว่า “ยัง” แล้วก็เดินขึ้นชั้นบนไป

นารีตัวสั่น เดินไปเดินมา เดินมาเดินไป พระพุทธเจ้า พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ หลวงตา หลวงพ่อ หลวงลุงช่วยด้วย ใครก็ได้ช่วยด้วย ช่วยด้วยเถิด

‘ไปไหนดีล่ะ’ นารีถามตัวเอง

ขึ้นไปลุยเลย พุดกันไปให้รู้แน่ เอาให้ตายกันไปข้างหนึ่ง

‘ได้อะไรขึ้นมา’ นารีถามอีก

ไม่ได้อะไรหรอก เขาก็คงนั่งเฉย ๆ รอจนแม่พูดจบแล้วก็จะถามว่า “จบหรือยัง” แล้วก็อาจจะตามมาด้วยการแต่งตัวออกไปนอกบ้าน

‘งั้นอย่าขึ้นไปเลย’ นารีบอกตัวเอง

‘ไม่ขึ้นก็ลง’ อีกเสียงหนึ่งสั่ง

นารีเดินลงไปจนถึงสนามหญ้าแล้ว เดินจงกรมๆๆๆ เดินให้หญ้าราบไปเลย เดินให้ราบพนาสูร เดินอย่างที่พระท่านว่า ไม่ว่างไม่หยุด เดิน เดิน เดิน แต่นารียิ่งเดินยิ่งหนัก ไม่นึกแต่ตัว ขาแขนเท่านั้น แต่พลอยหนักใจไปด้วย

พุทโธไว้ย เสียงอุทานในใจเริ่มหยาบคายขึ้น นารีเดินต่อไปอีกรถแล่นเข้าบ้านมา นารีพยายามสะกดขาตัวเองไม่ให้วิ่งไปเร็วเกินไป ขณะเดินตามสามีขึ้นบ้าน เธอก็พยายามสะกดปากไม่ให้หลุดคำพูดใดออกไป

“แม่เป็นอะไรนะ” พ่อบ้านถาม “ทำหน้าที่เหมือนกนิยาขม”

นารีแยมออกมาคิดหนึ่ง เชื่อได้เลยว่าสามีดูเท่าไรก็คงจะมองไม่เห็นเป็นขี้ม

“ปวดท้องหรือ”

“เปล่า” นารีกัดฟันตอบ

สามีเดินไปรินน้ำในตู้เย็น พอยกแก้วขึ้นจรรดริมฝีปาก ถ้อยคำของนารีก็หลุดพรวด

“ลูกชายพ่อนะ เขาจะไม่เรียนแล้วนะ”

สามีนิ่งเงียบ วางแก้วน้ำที่พร่องไปเพียงเล็กน้อยลงบนโต๊ะแล้วถามว่า

“เขาว่าอย่างนั้นหรือ”

นารีพยักหน้า น้ำตาจะพาลเอ่อขึ้นมาด้วย ทั้งที่ไม่เคยเป็นมาก่อน

“เฮ้...” สามีร้อง “อย่าเพิ่งซี้แสบสิ...แม่นี่”

พุทโธ ตามลมหายใจ อะไรทั้งหมดดูจะไม่ได้ผลเสียแล้ว

“ไม่เรียนได้ไง พ่อลองนึกดู คนสมัยนี้ใครๆ เขาก็เรียนมหาวิทยาลัยกันทั้งนั้น ลูกเพื่อนแม่แต่ละคนเขาก็เตรียมเอ็นทรานซ์กัน แล้วนี่อะไร อยู่ดีๆ จะไม่เรียน แล้วจะทำมาหากินอะไร ใครจะเลี้ยงดูมัน...”

“ใจเย็นๆ” สามีว่า “เด็กวัยรุ่นกันอย่างนี้แหละ... เดี่ยวก็จะดีไปเอง”

“เออ...” นารีกระแทกเสียง “พ่อเลี้ยงมันมา พ่อไม่รู้เลย หรือว่าลูกคนนี้นั้นเป็นอย่างไร พูดคำไหนก็เป็นคำนั้นมาแต่อนุบาลแล้ว ไม่พอใจขึ้นมา ไม่เอาอะไร ใครไปห้ามมันได้”

สามียิ้ม ยิ้มแล้วยิ้มอีก “มันเหมือนพ่อ”

นารีอารมณ์ดีขึ้นนิดหนึ่ง “จริงด้วย ดื้อเหมือนพ่อ”

สามีหัวเราะ ดูจะพอกพอใจ ทั้งที่นารีเห็นเป็นเรื่องคอขาดบาดตาย

“แล้วทำไงล่ะ...” นารีถาม

“แล้วพ่อจัดการเอง...แม่ไม่ต้องห่วง” สามีบอกด้วยน้ำเสียงเรียบๆ สั้นและชัดเจนเช่นเดียวกับลูกชาย

นับแต่วันนั้นมา นารีรอคอยให้สามีพูดกับลูกชาย ผ่านไปทีละวันจนครบเจ็ดวัน ลูกชายก็ยังเดินไปเดินมาอย่างสบายอารมณ์

“พ่อๆ พูดกับลูกหรือยัง”

เธอถามจนได้ในวันหนึ่ง สามีหันมาทำหน้านิ่งเข้าใส่ “ใจเย็นๆ ลิแม่...รอให้อะไรๆ มันตกตะกอนให้ดีก่อน ทั้งเราทั้งเขา”

“มันรำคาญนี่” นารีแก้มตัวไปเรื่อยเปื่อย ในใจรู้สึกผิดที่ไม่เอือกเอ็นพอ

แต่พ่อผ่านไปอีกเจ็ดวัน สามีกียังไม่พูดอะไรสักที คราวนี้

นารีค่อยๆ เียบๆ เคียงๆ ตามอีก “ตกลงพ่อพูดกับลูกหรือยัง”
นารีกะว่า สามีจะต้องตอบว่า “ยัง” แล้วเธอก็จะได้บ่นอีก
สักสองสามประโยคว่า ทำไมจึงใจเย็นอย่างนี้ นี่เขาเป็นลูกชายเรานะ
แต่ผิดคาด สามีกลับตอบว่า

“พูดแล้ว”

ถ้อยคำที่นารีนึกไปลวงหน้าจึงค้างแข็ง

“พูดตอนไหนล่ะ ทำไมแม่ไม่รู้”

สามีทำหน้ารำคาญสุดขีด “ทำไมแม่ต้องรู้ทุกเรื่องล่ะ” ใน
ขณะที่นารีทำหน้าที่สงสัยสุดขีดว่าสามีถามออกมาได้อย่างไร แต่
สามีไม่สนใจสีหน้าของเธอ เขาพูดต่อ “ลูกบอกว่า ถึงเวลาเขาจะ
เรียนเอง เขารู้”

“รู้อะไร” นารีเกาะติด สามีหัวเราะ

“ไม่รู้ มันจะรู้อะไรก็ช่าง มันบอกว่ามันรู้ก็พอแล้ว คนเรามัน
รู้เท่ากันที่ไหนล่ะ”

“ก็นั่นนะสิ...ไม่รู้แล้วยังมาทำเป็นรู้” นารีรีบสำทับ

“นั่นสิ...” สามีย้อนบ้าง “แต่ยังดีกว่าพวกเรารู้แต่ทำเป็นไม่รู้นะ”

“พ่อว่าใคร” นารีเสียงแข็ง

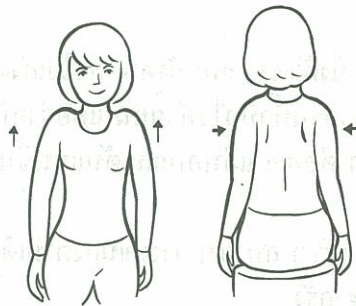
สามีหัวเราะ “ก็ว่าพวกแม่ทั้งหลายที่รู้อยู่แล้วว่าลูกตัวเอง
เป็นอย่างไร แต่ทำเป็นไม่รู้มันแหละ...ฮ่า...ฮ่า...” สามีหัวเราะปิดท้าย

นารีหน้าอเป็นดวัก

โยคะบริหารไหล่

ฉบับก่อนเรากุยกัันถึงความเมื่อยขบที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติ
งาน ทำให้เกิดอาการปวดศีรษะ ปวดต้นคอ ปวดกระบอกตา หรือ
หายใจไม่สะดวก และครูหนูได้แนะนำท่าโยคะสำหรับออกกำลัง
ภายในท่าหมุนไหล่ไปแล้ว คราวนี้เรายังบริหารช่วงไหล่กันต่อนะคะ
เริ่มกันที่ท่า

ยกไหล่ และ บีบไหล่ (Shoulder Lifting and
Squeezing)

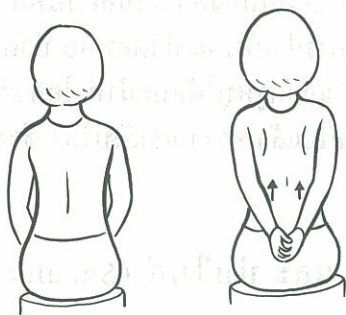

วิธีปฏิบัติ นั่งตัวตรง สันหลังตรง คอไม่เกร็ง แขนสองข้าง
ปล่อยสบายๆ ไขว้ข้างลำตัว

หายใจเข้า ยกหัวไหล่ขึ้นช้าๆ (ไปทางใบหู)

หายใจออกช้าๆ ค่อยๆ แอ่นอกและดันไหล่ไปด้านหลัง จน
กระทั่งรู้สึกตึงหน้าอก และปล่อยสบายๆ เท่ากับ ๑ ครั้ง ทำ
ต่อเนื่อง ๔-๕ ครั้ง

ออกกำลังไหล่ในท่าดัดไหล่ (Shoulder Blade Squeeze)

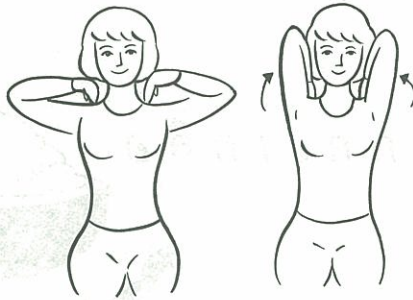

วิธีปฏิบัติ นั่งตัวตรง สันหลังตรง คอไม่เกร็ง อ้อมแขนไปทาง
ด้านหลัง โดยประสานนิ้วมือไว้ด้วยกัน แต่อย่าเกร็งแขนนะคะ

หายใจเข้า ค่อยๆ แอ่นอกและดันแขนขึ้น จนรู้สึกตึงแขน
ตึงหลัง

หายใจออกช้าๆ สบายๆ วางแขนลงตามเดิม เท่ากับ ๑ ครั้ง
ทำต่อเนื่อง ๔-๕ ครั้ง

ออกกำลังไหล่ในท่า หมุนวงแขน (Arm Rotation)

วิธีปฏิบัติ นิ่งตัวตรง สันหลังตรง คอไม่เกร็ง และวางปลายนิ้วมือไว้บนหัวไหล่

หายใจเข้า ค่อยๆ นำข้อศอกทั้งสองข้างประกบเข้าด้วยกัน (ปลายข้อศอกจะอยู่ด้านหน้าลำตัว)

หายใจออก เปิดข้อศอกออกจากกันช้าๆ ให้กว้างเท่าที่จะกว้างได้ สลับกันประมาณ ๔-๕ ครั้ง

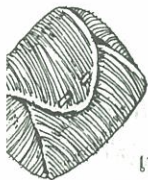
ข้อสังเกต ถ้าจะให้ร่างกายได้รับประโยชน์เต็มที่ ควรปฏิบัติอย่างตั้งใจ ทำอย่างช้าๆ ไม่ต้องเร่งรีบ ควบคุมลมหายใจไปด้วย ที่สำคัญอย่าลืมยิ้มน้อยๆ เพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อใบหน้าด้วยนะคะ ปฏิบัติได้เช่นนี้ จะได้ทั้งกำลังกายที่เข้มแข็ง และสมาธิพร้อมกันไป

พริกกะเกลือ

อย่าเพิ่งเข้าใจผิดค่ะ แม่พริ้งมิได้กำลังจะพูดถึง “พริกกับเกลือ” ละคริตติดอันดับ หรือพริกกะเกลือที่นำมาจิ้มฝรั่งดองแต่อย่างใด แต่จะพูดถึง พริกกะเกลือ ที่เป็นอาหาร...อาหารจริงๆ เป็นอาหารของคนโบราณ รุ่นแม่พริ้งนี่แหละค่ะ

พริกกะเกลือเป็นอาหารคู่ครัวไทยมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยพระเจ้าตากที่ทหารบ้านนำติดตัวไปเป็นเสบียงรบกับพม่า และสำหรับหญิงไทยในสมัยนั้น ถ้าจะพิสูจน์รักแท้ก็ด้วยฝีมือการทำพริกกะเกลือที่ห่อใส่ใบตองแห้งหรือกลักไม้ไผ่ให้สามีหรือคนรักที่ไปรบ

เห็นซึ่งง่าย ๆ อย่างนี้ ต้องใช้เวลาและฝีมือไม่เบาเหมือนกัน แต่รับรองว่า ‘ครกเดียวหลง’ จริง ๆ ครกนี้แม่ของแม่พริ้งให้สูตรมา บอกว่า ก็เพราะเสียงแม่ตำครกครัวสาวกทำพริกกะเกลือนี้แหละ ถึงได้มีลูกกับพ่อถึง ๖ คน

เครื่องปรุง

มะพร้าวแก่จัด ๑ ลูก ชูดด้วยกระต่ายชูดมะพร้าวหรือจะซื้อที่ชูดแล้วก็ได้ น้ำตาลปีบ ๓ ช้อนโต๊ะ เกือบป็นครึ่งช้อนโต๊ะ

วิธีปรุง

- นำมะพร้าวที่ชูดแล้วไปตากแดดให้แห้งสัก ๑ วัน ตักเย็นเก็บมาไปคั่วไฟอ่อนๆ จนแห้งเหลือง

- แบ่งตำที่ละน้อยจนหมดพร้อมเกลือ รัวสากให้แหลกจนแตกมันเป็นสีดำขลับ (งานนี้ห้ามเข้าเครื่องปั่นนะคะ เพราะจะไม่ได้ความมันหวานของมะพร้าว)

- พอแหลกดีใส่น้ำตาลปีบลงไปโกลกให้ทั่วอีกที ถ้าชอบเผ็ดใส่พริกขี้หนูแห้งลงไปตำด้วย

- ตักใส่ขวดโหลปิดฝา เก็บไว้ได้หลายวัน

คลุกกับข้าวร้อนๆ ได้รสชาติของความหวานมันเค็ม อร่อยอย่างบอกใคร ยิ่งที่เหลือติดกันครกแล้วเอาข้าวร้อนๆ ลงไปคลุกยิ่งอร่อย บ้านแม่พริ้ง พี่น้องแย่งกันจนครกที่บ้นี้มาแล้ว

ลองทำดูนะคะ แค่นี้ก็อร่อยแล้วแรงตำ ๒ ชั่วโมงเท่านั้นเอง

เพลงดี - คาถาเด็ด เคล็ดไม่ลับ

สวากขาโต ภกวาตา ชัมโม สันทิฏฐิโก อกาลิโก เอหิปัสสิโก
โอปนยิโก ปังจัตตังเวทิตัพโพ วิญญู หิติ

ธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว เป็นสิ่งที่เข้าใจได้
ปฏิบัติได้ ไม่แก่แก่ ไม่จำกัดด้วยกาลเวลา เชิญใครๆ เข้ามาพิสูจน์
ได้ เป็นคุณต่อผู้ศึกษาและปฏิบัติ วิญญูชนผู้เรียนรู้และปฏิบัติ
ย่อมได้ผลแก่ตนเอง

บทสวดมนต์ข้างต้น เข้าใจว่าคนในเมืองพุทธคยัคันเคย
กันดี สำหรับประสบการณ์โดยตรงของผมเอง ช่วงเรียนมัธยมที่
โรงเรียนวัดในจังหวัดลพบุรี ทุกเย็นวันศุกร์เราจะต้องสวดมนต์
ยี่ดียว และรับการอบรมจากหลวงพ่อกิ่ง ซึ่งในวัยเด็กมักจะรู้สึกเบื่อ
เพราะอยากกลับไปเล่นฟุตบอลมากกว่ายี่นสวดมนต์และนั่งฟัง

อบรมธรรมะรวมแล้วเป็นชั่วโมง แต่ว่าสุกแล้วสุกแล้ว สิ่งที่ได้
รับนั้นกลับฝังลงในจิตใจมากบ้างน้อยบ้าง แต่ละการจะเป็นคน
ต้องผ่านการฝึกอบรมซ้ำแล้วซ้ำเล่าตลอดชีวิต...

เช่นบทสวดมนต์ สวากขาโต ข้างต้น เป็นบทที่จดจำมาเอง
(อีกหลาย ๆ บททุกวันนี้ ผมก็ยังท่องได้เป็นนกแก้วนกขุนทอง)
ต่อเมื่อมีโอกาสอ่านหนังสือเพิ่มเติมภายหลัง จึงพอเข้าใจคำแปล
แล้วก็ได้แต่ร้องอ้อ

ท่องได้ถ้าเข้าใจได้ มีทั้งศรัทธา มีทั้งความเข้าใจ ก็มีโอกาสนี้
จะเป็น “ธรรมะคือคุณากร” ได้ ในการช่วยเหลือตนเองและช่วย
เหลือผู้อื่นตามสมควร

แต่ที่ผมท่องได้มากกว่าพระธรรมคำสอน ก็คือบทเพลง ไม่
ได้คิดโอ้อวดนะครับ แต่แน่ใจได้ว่าผมท่อง (ร้อง) เพลงได้เป็น
ร้อย ๆ เพลง ร้องเองจำได้เองโดยไม่ต้องมีหลวงพ่อกำจี้จ้ำไชอบรม
และคิดว่าอีกหลาย ๆ คนก็คงเป็นแบบนี้

ทุกวันนี้ลองดูตามร้านอาหารคาราโอเกะต่าง ๆ ผู้คนก็เข้าพิธี
ท่องเพลงกันอย่างจริงจัง กลาดเกลื่อน

รู้กันอยู่ว่าโดยทั่วไปเพลงเป็นเรื่องของความบันเทิง จะไป
คาดกันให้เพลงต้องมีธรรมะเข้มข้นยอมเป็นไปไม่ได้ แต่คงจะดี
อยู่ไม่น้อย หากมีเพลงสักจำนวนหนึ่งสอดแทรกแง่คิด แล้วมีไหม

มีครับ มีอยู่มาก มีหลายเพลงทีเดียว

แม้จะไม่ใช่อุดยอดกาลาที่จะชี้ทางไปสู่ทางออก แต่ก็
เป็นแง่คิดในระดับของโลกียปัญญา แต่แน่นอนว่า ผู้ใดปรารถนาถึงขั้น
โลกุตตรปัญญาที่ศึกษาพระธรรมคำสอนโดยตรงเลยดีกว่านะครับ

มีมากมายหลายเพลงที่ให้อารมณ์ ให้ความเข้าใจ ให้แง่คิด

อารมณ์เพลงในระดับของเพลงพรานทะเล (คำร้องโดย แก้ว อัจฉริยะกุล ทำนองโดย เอื้อ สุนทรสนาน) ก็เป็นอารมณ์ในระดับของการเข้าใจความเป็นจริงแห่งการดำรงอยู่ของตัวเอง

“อยู่หว่างทะเลนาน ๆ ท้องเรือเป็นบ้าน ท้องธารเรือนตาย ลิ่นชีพล้นชนม์เคราะห์ร้าย ศพฝังโดยง่าย ฝากเอาไว้ได้คงคา” จับตาได้เลยว่าเพลงที่จับคู่กันระหว่างครูแก้วกับครูเอื้อมักจะเป็นเพลงเอกของสุนทรภรณ์โดยเฉพาะเพลงในชุดจุฬาทศริคุณ

อีกเพลงของสุนทรภรณ์ ไม่แน่ใจว่าใครแต่ง เลิศ ประสมทรัพย์ ร้องเอาไว้ เนื้อหาบ่งบอกถึงความน่ารักในบ้าน

“บ้านของใครหนอใครก็รักเรือนเขา บ้านของเรา หนอเราก็เฝ้ารักปอง บ้านฉันมีนกร้องส่งเสียงทองร้องขาน ใจฉันมีรักหวาน โอบชีวิตฉันไว้ในบ้าน...”

ชื่อเพลงบ้านของเรา แน่ละว่าบ้านจะน่าอยู่ย่อมไม่ใช่แค่บ้านสวยหรู หรือแม้จะมีเสียงนกร้อง ที่สำคัญในบ้านต้องมีความรัก “ใจฉันมีรักหวาน” เพลงนี้ร้องคลอบรรยากาศอบอุ่นในบ้านได้ แต่ในบางกรณีที่บ้านกำลังใกล้จะแตก ร้องเพลงนี้อาจกลายเป็นเยาะเย้ยได้นะครับ (ไม่ฮา)

มีอีกเพลงเหมาะกับยุค แฉวนแล้วแฉวนอีก (ส.ว.) ก็เพราะเข้าตัวนี้เองทำให้เกิดการแฉวนต้องไปเลือกตั้งกันสองรอบ สามรอบ... เพลงอำนาจเงินที่สุเทพ วงศ์กำแหง ร้อง ผลงานของพยงค์ มุกดา

“มีเงินเดินซื้อสินค้าได้ บางคราวเชื่อใหม่ แม้ใจที่แกร่งเกิน ยังถูกน้ำเงินกระหน่ำเสียยับเยิน โอ้เงินเอ๋ยเงิน โอ้เงินเอ๋ยเงิน อำนาจเจ้าเกินจะเอื้อมอาจ

คนเราเคารพคบกันที่เงิน ไม่มีเขาเมินดั่งหมดยาคติ เงินตรา
นี้หรือคือกระดาษ ผู้สร้างขึ้นมาชื่อนาถ หลงไหลเป็นทาสอำนาจ
เงิน”

ตอนที่บอกว่า มีเงินเดินซื้อสินค้าได้ ลองเปลี่ยนเป็น มีเงิน
เดินซื้อคะแนนได้ทีไรเป็นได้แวนกันทุกทีทุกที

ในสายลูกกรุงอีกเพลง สง่า ทองรัช เขียนให้ นริศ อารีย์
ขับร้องเพลง ผู้แพ้ เตือนใจคนอกหักไว้ง่าย ๆ ว่า

“แพ้เกมชีวิตสินดีทุกอย่าง แต่ก็ภูมิใจไม่จาง ที่จิตของเรา
มิเลวพ่ายตาม ยังยืนยงเป็นใจดวงงาม แพ้ก็แพ้ชะตากรรม
ดวงใจทรงความมั่นคง”

ถ้าจะยกตัวอย่างยืดยาวไปก็คงจะกินเนื้อที่ของคอลัมน์อื่น ๆ
ในหนังสือเล่มบาง ๆ น่ารักนี้หมด เพลงไทยเพลงสากล เนื้อหาดี ๆ
ก็มีอยู่มาก ไม่ว่าจะเพลงเก่าเพลงใหม่ ในโอกาสนี้ขอแนะนำเพลงเด็ด
ที่เข้ากับอารมณ์ของยุคสมัย แม้จะแต่งไว้นานแล้ว ชื่อเพลง คน
ล้มอย่าข้าม ผลงานครูไพฑูริย์ บุตรจัน เดิมขับร้องโดยสมยศ
ทัศนพันธ์ ล่าสุด กิตติคุณ เชียรสงค์ นำมาร้องใหม่ ยังพอหาได้เป็น
ยุคที่เศรษฐกิจปรวนแปร และอาจส่งผลถึงชีวิตส่วนตัว เศรษฐกิจ
แย่ อะไร ๆ ก็แย่ไปด้วยใช่ไหมครับ

ลองดูเนื้อเพลงเต็ม ๆ โดยเฉพาะตอนที่สามสี่นั้นสำคัญมาก

“โบราณนานนมเขาว่าไม่ล้มพอข้ามไปได้ ถึงว่าเป็นอย่างไร
ไม่ไม่อาจฟื้นยืนต้น แต่ว่าคนล้มไม่นานเขาห้าม อย่าข้ามตัวคน เข
แล้วอย่าซ้ำเวียนวน เหยียบย่ำเสียจนจมไป

อันนิพนธ์ขององค์พระล้านเกล้าเจ้าท่านว่า อันว่าความเมตตา
นั้นหาบังคับได้ไม่ ย่อมหลั่งมาเองครั้นเครงดั่งฝนอันชื่นชูใจ จาก
ฟ้าสุราลัยสู่พื้นหทัย ฟ้าหล่นพรหมรัว

โลกเราทุกวัน ไม่มีอะไรสำคัญ ล้วนแต่ความผันผวนชั่ว โลก
เลี้ยงคนชั่ว คนดีโลกเสื่อม จนทั่วก่อร่างสร้างตัวกันไป

คงมีวันคืนเขาต้องพลิกฟื้นยืนตนขึ้นมา อันโชควาสนานั้น
หาตราวัดมิได้ เกิดมาเป็นคน แม้นทนเจ็บช้ำคงจำในใจ คนล้มใช้
ล้มตายไป คงลุกปลุกใจขึ้นมายืนตัว”

เพลงที่ครู ไพบุลย์ บุตรขัน ประพันธ์ มีแง่คิดคำคมอยู่
มากมายหลายเพลง แต่ถ้าถามว่า คมคายสุดยอดเพลงไหน ขอให้
ร้องเพลง โลกนี้คือละคร

เนื้อหาแห่งความไม่เที่ยงแท้แน่นอนในเพลงนี้ เปี่ยมล้นด้วย
พุทธปรัชญาที่ว่า

สัพเพ สังขารา อนิจจา-สังขารทั้งหลายย่อมเปลี่ยนแปลง

สัพเพ สังขารา ทุกขา-สังขารทั้งหลายย่อมขัดแย้งปะทะกัน
(เป็นทุกข์)

สัพเพ ธัมมา อนัตตา-ธรรมชาติทั้งหลายทั้งปวงย่อมไม่มี
ตัวตนแท้จริง

โลกนี้นี้ดูยิ่งดูเศร้าใจ ชั่วชีวิตว้ยหมุนเปลี่ยนผันไป
เหมือนม่าน... ความจริงที่ฟังดูง่าย ๆ แต่ก็เข้าใจและยอมรับได้
ยากเหลือเกินสำหรับโลกิชนอย่างเรา ๆ

คนเดียว ในชีวิต

เดือนสิงหาคม คงไม่มีวันไหนมาแรงเท่า ‘วันแม่’

อย่างน้อยก็เป็นวันหยุด...หนึ่งละ

อีกหนึ่งก็คือดอกมะลิขายดีเป็นเทน้ำเทท่า

ผู้เขียนเองเคยซื้อดอกมะลิให้แม่ในปีหนึ่ง ประมาทว่ากลัว
แม่จะน้อยใจนั่นเอง ค่าที่คนใกล้ตัวคนหนึ่งซื้อดอกมะลิช่อใหญ่
มากرابแม่ของผู้เขียนถึงบ้าน แล้วก็พาแม่ออกไปกินข้าวเย็น
นอกบ้านอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาเป็นประเพณีสืบต่อกันมาช้านาน
แต่ปีนี้ไม่เหมือนปีที่ผ่านๆ มา

ปีนี้แม่อายุ ๗๐ ปีเต็มแล้ว

กาลเวลาพรากเอาความสามารถในความจำของแม่ไป
มากมาย เรื่องเรื่องเดียวแม่จะถาม ๒-๓ ครั้ง แต่เราก็จะตอบแม่
ทุก ๒-๓ ครั้งอย่างไม่เบื่อหน่าย เราจะหัวเราะกันอย่างขบขัน และ

เอ็นดูจนต้องเข้าไปกอด เมื่อแม่เล่าให้ฟังว่า คนคนนี้ ‘ชอบเอาหัวฟาดคน’ แทนที่จะเป็น ‘เอาเงินฟาดหัว’

หรือแม่วงจน ‘หมอนตกลีห้วก็หลับ’ แทนที่จะเป็น ‘หัวตกลึงหมอนก็หลับ’

หรือขณะซ่อมแซมเสื้อผ้าให้ลูก แม่ก็จะ่วนกับการหาแว่นตาที่คาดอยู่บนผมว่าอยู่ที่ไหนอยู่รำไป

หรือขณะเดียวกัน กาลเวลาก็เพิ่มเติมความวิตกกังวลและความอดทนให้กับแม่อย่างที่ทำให้เราใจหาย แม่จะวิตกกังวลไปเสียทุกเรื่อง ตั้งแต่หลานสาวคนโตจะสอบเก็บคะแนนแล้วยังอ่านหนังสือไม่จบ เจ้าหลานชายตัวน้อยที่แม่รักสุดหัวใจติดนิสัศดูคุณนี้ อย่างแก้ไขไม่หาย ด้วยกลัวหลานชายจะนี้จะไม่สวย ลูกคนใดสองทุ่มยังไม่กลับบ้านแม่ก็จะโทร.ตามตัว และอดนอนนั่งรอนจนกระทั่งลูกกลับถึงบ้าน ปานประหนึ่งกินถ่านอัลคาไลน์เป็นอาหาร แน่นอนว่าบางครั้งสร้างความหงุดหงิดรำคาญใจในอิสรภาพที่ถูกขีดวงให้แคบเข้า ทำให้มีการถกเถียง ครั้งหนึ่งแม่พูดกับผู้เขียนเบา ๆ ว่า

“จะว่าอะไรแม่ก็ว่าเถอะ แม่อดเป็นห่วงไม่ได้เธอ ชีวิตแม่ก็มีอยู่แค่นี้เอง”

แล้วก็หายเข้าครวัไปหาอะไรให้ลูกได้อุ่นท้องก่อนนอน

ผู้เขียนไม่เข้มแข็งเท่าผู้หญิงตรงหน้า ภาพแม่สาละวนกับการคนเครื่องตีมือร้อนในแก้วพราเสือนด้วยน้ำตาที่คลอคลองก่อนจะไหลหายเข้าไปในใจอันอกตัญญูชั่ววูบนั้น

ปีนี้ไม่เหมือนปีที่ผ่าน ๆ มา

เวลาของทุกคนในครอบครัวนับวันจะน้อยลง ผู้เขียนคิดอยู่เพียงอย่างเดียวว่าเราจะอยู่ด้วยกันให้มากที่สุด บอกรักและดูแลกัน

ให้ดีที่สุด เพื่อว่าเมื่อถึงวันที่คนที่เรารักไม่อาจรับรู้ประโยคที่เราพูด หรือสัมผัสสิ่งที่เรากระทำ เราจะไม่เสียใจ เพราะได้ทำในสิ่งที่ดีที่สุดแล้ว

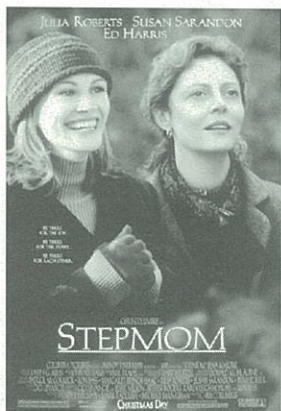
ปีนี้แม่อายุ ๗๐ ปีเต็มแล้ว

ช่วยเหมือนกัน

ทันทีที่กลับมาถึงบ้าน คุณแม่ก็ทวงถาม
ต้องกับด้อม ลูกชายวัย ๑๐ ขวบกับ
๕ ขวบว่าวันนี้อยู่บ้านทำประโยชน์อะไรบ้าง
“ล้างจานครับ” ต้องรีบตอบ
“แล้วด้อมล่ะลูก” คุณแม่ยิ้มแฉ่งปริ รอคำตอบ
“ด้อมก็ทำครับ ด้อมกวาดเศษงานที่พี่ต้องล้างแล้วตกแตกครับ”

แต่ ทุก ความ รัก ของ ผู้ เป็น แม่

ถาม “แม่ๆ” ที่แวดล้อมอยู่ใกล้ตัว
ว่าดูภาพยนตร์เรื่องนี้หรือยัง **Stepmom**

“ไม่ดูค่ะ กลัวร้องไห้”

เหตุผลไม่ต้องเดาก็รู้ เพราะเนื้อเรื่องกินใจผู้เป็นแม่ ไม่แม่
รายไหนก็รายนั้นอดจะเสียน้ำตาไม่ได้

แต่ก็อยากชวนให้ดูค่ะ เพราะในความรักก็มีความซึ้ง ความ
สดใสน่ารัก และข้อคิดดี ๆ อยู่มากมาย โดยเฉพาะฉากและมุมกล้อง
สวยมาก ทั้งภาพธรรมชาติ และภาพความรักของแม่กับลูก นี้ยัง
ไม่นับ จูเลีย โรเบิร์ต นางเอกตลอดกาล ที่ใช้ความน่ารักแต่เข้มแข็ง
และเชื่อมั่นในตัวเองซึ่งเป็นธรรมชาติจริง ๆ ในตัวเธอ รับบท
อิสซาเบล ‘แม่เลี้ยง’ แสนเท่ ผู้มีอาชีพเป็นช่างภาพแฟชั่นมือหนึ่ง

เนื้อเรื่องเหมือนกับภาพยนตร์ทั่วไปในแนวนี้ ที่นำเอาการไม่
ยอมรับกันระหว่างแม่เลี้ยงสาวสวยกับลูกเลี้ยงวัยรุ่น และระหว่าง

ว่าที่ภรรยาใหม่ที่ยังไม่เคยเป็นแม่คน กับอดีตภรรยาเก่าที่ไม่เคยขาดตกบกพร่องในความเป็นแม่ มาเป็นตัวดำเนินเรื่อง แต่สิ่งที่ต่างออกไปและต้องยกนิ้วให้คือ การประชันกันในวิธีคิด วิธีการจัดการปัญหาของลูกวัยรุ่น การหาคำนิยามของความเป็น “แม่” ในแง่มุมต่างๆ กัน การที่พ่อแม่หาวิธีพูดกับลูกตรงๆ แม้จะเป็นเรื่องของความตาย และเหนือสิ่งใดคือความพยายามของ แจ็กกี้ (ซูซาน ซารานดอน) แม่ของเด็กๆ ที่รู้ว่าตัวเองจะมีชีวิตอีกไม่นานด้วยโรค ‘มะเร็ง’ แต่ใช้ความเป็น ‘แม่’ และความเข้มแข็งในตัวเธอ ทำให้เวลาที่เหลืออยู่ เป็นเวลาของการสร้างความสุข สร้างความมั่นคงทางจิตใจให้กับลูก ช่วยประสานให้เกิดการยอมรับ ‘แม่เลี้ยง’ โดยสอนให้ลูกมองถึงด้านที่เป็นข้อดี เปิดโอกาสให้ได้ใกล้ชิด ทั้งที่เธอหวังลูกเป็นนักหนา และออกจะขัดหูขัดตาการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันในหลายเรื่อง เธอยอมรับถึงขนาดเอาเพลงฮิตที่อิสซาเบลชอบร้อง มาคิดทำเต้นกับลูกๆ เมื่อรู้ว่าลูกชอบเพลงนี้ “ถึงภูเขาจะสูงถึงแม่น้ำจะกว้าง แต่ถ้าเธอต้องการ ฉันก็จะไปหาเธอ...”

นอกจากนั้นเธอยังขอให้อิสซาเบลคอยตามถ่ายภาพเวลาเธออยู่กับลูกๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ใกล้ชิด และให้เด็กๆ เห็นสิ่งดีๆ ในตัวแม่คนใหม่มากขึ้น ทั้งๆ ที่เธอเองต้องเจ็บปวดไม่น้อยเลยที่รู้ว่าอีกไม่นานเธอก็จะเป็นอดีตสำหรับลูก

ในความรู้สึกของอิสซาเบล แจ็กกี้จึงเหมือนยอดคุณแม่ “คุณรู้ทุกเรื่องของลูก รู้ทุกรอยแผลแห่งความเจ็บ ทุกภาพแห่งความทรงจำ ความสุขทั้งหมดในชีวิตของลูกคือคุณ ฉันไม่สามารถแทนที่คุณได้”

แม่ทุกคนในโลกก็เป็นเช่นนี้ ไซ้ไหมคะ

ดอกบัว... เทียน... และ ความขัดแย้ง กรณีเขื่อนปากมูล

เรื่องบรรเลง บันไดปลาโจน

เข้าวันนี้ก็เหมือน
เข้าวันอื่นๆ ในหมู่บ้าน
แม่มนม้นยี่น

ดอกบัวคิดขณะ
นั่งกอดเข้าพกลางทอด
ตามอง...เทียน...น้อง
สาวคนเดียวที่นั่งเล่นดิน
ทรายอยู่ห่างออกไปไม่

ไกลจากที่พักนัก... เด็กหญิงแหงนมองเพิงที่พัก ซึ่งเป็นโรงเรียน
สร้างง่าย ๆ แคंपักเสาเอาแฝกมุง ตอนแรกที่เห็นพ่อทำที่พักแบบนี้
ดอกบัวนึกดีใจเพราะคิดว่าไม่ต้องอยู่นาน พ่อคงจะมาอยู่ชั่วคราว
เพราะพ่อบอกว่า...มาอาศัยยี่ดพื้นที่อยู่ที่นี่เพื่อเรียกร่องเอา
ธรรมชาติ และสิทธิการทำมาหากินของเรากลับคืน... เพราะเมื่อ

ก่อนนั้นครอบครัวของดอกบัวก็เหมือนครอบครัวอื่น ๆ เคยทำมาหากินจับกุ้ง หอย ปู ปลา ในลำน้ำมูล ซึ่งเป็นสายเลือดหลักของพวกเราชาวอีสาน แม่น้ำนี้มีลำน้ำหลายสายไหลมารวมกันก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียมจังหวัดอุบลราชธานี และบ้านหัวเหว หมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่งซึ่งผู้คนตั้งบ้านเรือนกันเป็นกลุ่มก้อนก็ได้อาศัยทำมาหากินจากความอุดมสมบูรณ์ของลำน้ำมูลเลี้ยงครอบครัว ดอกบัวเกิดที่นี่จึงมีความรู้สึกผูกพันกับลำน้ำนี้อย่างยิ่ง

ในขณะที่เทียน...น้องสาวดอกบัวแตกต่างออกไป

เทียนไม่มีโอกาสได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติอย่างดอกบัว เพราะตอนแม่ตั้งท้องเทียนนั้น เราต้องอพยพย้ายจากบริเวณที่เคยอยู่เดิมพร้อมกับเพื่อนบ้านคนอื่นๆ ไปอยู่ในที่ใหม่ เนื่องจากรัฐจะเอาที่สร้างเขื่อน พ่อบอกว่า... คนในเมืองอยากได้ไฟเพิ่ม จึงต้องเก็บกักน้ำในเขื่อนเพื่อใช้ปั่นไฟ... จริงอยู่ แม้พวกเราจะได้ประโยชน์ด้วย แต่พ่อก็บอกว่าพวกเราไม่ได้มีความต้องการใช้ไฟมากเหมือนคนในเมือง วิถีชีวิตของคนในเมืองกับเราแตกต่างกัน เมื่อพวกเราพอใจและเลือกที่จะดำรงชีพในลุ่มแม่น้ำที่เคยอาศัยหาอยู่หากินอย่างอิสระ รัฐก็น่าจะฟังเสียงคนเล็กคนน้อยอย่างพวกเราบ้าง...

ตอนที่อพยพออกมาจากบ้านหัวเหว ต้องเข้ามาอยู่ในที่ดินจัดสรรให้อยู่ใหม่ ทุกสิ่งเปลี่ยนแปลงไปหมด พ่อแม่บ่นเรื่องการทำมาหากินที่ไม่สะดวกเหมือนก่อน แม้รัฐสร้างบันไดให้ปลากะโจนขึ้นไปวางไข่ แต่หลายคนก็บ่นว่าสู้ลำน้ำอิสระที่เคยจับปลาโดยสะดวกไม่ได้ ผักหญ้าที่เคยได้อาศัยกินหายไป ยายเริ่มป่วยกระเสาะกระแสะ ก่อนยายจะตายดอกบัวยังจำได้ ว่ายายยังพำนักถึงลำน้ำมูลในความทรงจำสุดท้ายว่า ลำน้ำนี้เป็นชีวิตจิตใจ เป็นมรดกเดียวที่บรรพบุรุษมอบให้ เพื่อทำมาหากินและดำรงชีวิตอยู่

“พี่...หิวข้าว เมื่อไหร่หน้าจะมาซักที”

เทียนลุกขึ้นจากกองดินเดินมาเกาะขา เห็นหน้าตามอมแมมของน้องแล้วก็สงสาร ดอกบัวเอี้ยวตัวไปปลิดกล้วยน้ำว้าที่แขวนไว้ข้างฝาให้น้องกินแก้หิว เทียนทำหน้าที่เบ้ แต่ก็ยอมรับกล้วยไปนั่งปอกกินอยู่ใกล้ๆ

เทียนอายุย่างเข้า ๖ ขวบในปีนี้ ดอกบัวจำได้แม่นเพราะตอนเทียนเกิด เป็นปีที่เขื่อนสร้างเสร็จพอดี เทียนไม่ทันเห็นยาย ไม่เห็นความอุดมของลำน้ำ แต่สิ่งที่เทียนเห็นก็คือพ่อแม่กับพวกที่ถูกไล่ที่มาด้วยกัน ต้องจากบ้านเข้ากรุงเทพฯ ไปบ่อยๆ พ่อบอกว่า... ถ้าอยู่ที่นี้ คนในเมืองจะไม่ฟังเรา...เพราะคนอยู่กรุงเทพฯ เท่านั้นที่มีสิทธิ์ตัดสินใจ ดังนั้นพ่อกับพวกเพื่อนๆ จะต้องเข้าไปทวงสิทธิ์ความเป็นชีวิตของคนลุ่มน้ำมูลกลับคืนมา...

ดอกบัวรู้สึกชีวิตไม่เคยสงบเลยนับตั้งแต่มีการสร้างเขื่อนนี้ วันทุกวันผ่านไปด้วยความไม่ราบรื่น พวกที่เข้าไปเรียกร้องแบบพ่อของเทียนในกรุงเทพฯ นั้นมีส่วนหนึ่ง แต่ส่วนที่พยายามทำให้รัฐหันมาสนใจปัญหาความคับแค้นใจที่เกิดขึ้นก็มีวิธีการอื่นๆ อีกคนหนึ่งของดอกบัวเข้าไปทำลายท่อน้ำป้องกันสวะที่อยู่หน้าเขื่อน ตอนนั้นเหตุการณ์สับสนไปหมด มีการอภิปรายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีคนถูกตำรวจจับ มีพวกที่วิมาถ่ายทำ ดอกบัวยังตื่นเต้นไม่หายเมื่อเห็นกล้องใหญ่ๆ ที่พวกพี่ๆ เขาแบกกันมา อาบอดดอกบัวว่า คนในเมืองมีของใช้ดี ๆ ที่ต้องใช้ไฟฟ้า แต่ยังมีของพวกนี้มากเท่าไร คนในเมืองก็ต้องการไฟฟ้ามากขึ้นเท่านั้น ซึ่งคนจนอย่างพวกเราไม่ได้ต้องการ แต่อยากได้สิทธิ์ในการเลี้ยงชีวิตในลุ่มน้ำกลับคืนมา...

ดอกบัวรู้สึกตัวเองสับสน เพราะได้ยินพวกฝั่งโน้นหรือ

ฝ่ายรัฐบาลบอกว่าได้จ่ายเงินเป็นค่าชดเชยให้มากแล้ว ทั้งสร้างบ้านให้ที่ดินทำกิน มีน้ำ มีไฟฟ้า มีถนน มีสถานีอนามัย มีโรงเรียน และมีอะไรอีกหลายอย่างที่รัฐคิดว่าน่าจะจำเป็นสำหรับชาวบ้านอย่างเรา แต่พวกพี่ป้าน้ำอาของดอกบัวก็บอกว่า สิ่งเหล่านี้ในฐานะที่เป็นพลเมืองรัฐ ชาวบ้านทุกคนควรมีสิทธิได้รับอยู่แล้ว และที่สำคัญควรได้รับในลักษณะที่จะไม่ต้องสูญเสียลำน้ำมูลไป พี่คนหนึ่งบอกดอกบัวว่า คนในเมืองได้ความสะดวกสบายต่าง ๆ โดยไม่ต้องเสียอะไรเลย เราแตกต่างกันเพียงเพราะเขาอยู่ในเมือง เป็นคนรวย ส่วนเราเป็นคนจน และความจนทำให้ไม่ได้รับความยุติธรรม

เทียนกินกกล้วยหมดแล้ว เดินมาเขย่าแขนอีก

“พี่...เมื่อไหร่จะมา หนูหิว”

“หิวก็กินกล้วย”

“ไม่อยากกิน”

เทียนแผลเสียง ทั้งตัวลงกับพื้น ดิ้นปัด ๆ อย่างเด็กที่ถูกขัดใจ เสียงร้องกรี๊ด ๆ ของเทียนทำให้ออกบัวซึ่งพื้นอารมณ์ไม่ดีอยู่แล้วเกิดโมโหขึ้นมาจึงฟาดฝ่ามือเข้าให้ เทียนยิ่งแผลเสียงหนัก แถมหน้าซำยังลุกขึ้นสู้ เทียนตัวเล็กกว่าดอกบัวแต่ไม่กลัวพี่สาวเลยหมัดเล็ก ๆ ของเทียนหนักไม่ใช่เล่น ฟาดมาแต่ละครั้งไม่เบา ออกบัวเองเสียอีกที่อ้อมมือเพราะกลัวว่าน้องจะเจ็บ

“หยุดนะ...หยุดเดี๋ยวนี้ หยุดทั้งสองคนเลย”

น้ำค้างเพิ่งกลับมาจากซื้อกับข้าว วิ่งเร็ว ๆ มาห้าม ท้องค้ำนำหน้ามาก่อนอย่างน่าหวาดเสียวว่าจะหกล้ม เพราะน้ำต้องแก่มาแล้ว ก่อนน้ำเขยจะไปเรียกร้องที่กรุงเทพฯ คราวนี้ ยังบ่นว่าถ้าน้ำคลอดขึ้นมาระหว่างนี้ก็คงไม่ได้อยู่ดูแล

แต่น้ำสาวของดอกบัวเป็นผู้หญิงเข้มแข็ง ทำมาหากินเก่ง

ก่อนหน้านี้น้ำก็ร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่กับน้ำเขยเข้าไปเรียกร่องใน
กรุงเทพฯ เหมือนกัน ซึ่งดอกบัวไม่เห็นแปลก เพราะการเรียกร่องนี้
มีมานาน เด็ก ๆ หลายคนในชุมชนนี้รวมทั้งเทียนต่างก็เกิดขึ้นมา
ในท่ามกลางความขัดแย้งกรณีเขื่อนปากมูลนี้

น้ำจับดอกบัวและเทียนแยกจากกัน ดอกบัวนั้นไม่ยอม
ถือน้ำค้าง เมื่อครู่มีอารมณ์โกรธขึ้นมานิดหน่อย แต่ตอนนี้หายแล้ว
ขณะที่เทียนไม่ยอม ทำท่าจะถลันเข้ามาทำร้ายอีก ดอกบัวเห็นแล้ว
ก็หวนหนีถึงท่าทางของอาตอนขึ้นปราศรัยหน้าเขื่อน สีสหน้าขุ่นซึ่ง
แถมยังกำหมัดชูเร่า ๆ เทียนช่างลอกแบบอย่างอามาเป๊ะ...

“ดอกบัว...พาน้องไปอาบน้ำ เดี่ยวจะ...”

แต่เทียนร้องกรี๊ดขึ้นก่อนที่น้ำจะทันพุดจบ

“ไม่อ้าว...ไม่อาบ เกลียดมัน...ไม่ต้องมาขู่...จะอาบเอง”

น้ำทนไม่ไหว ฟาดเผียะ ๆ เข้าให้หลายที เทียนแหกปาก
ร้องไห้โฮ ดอกบัวมองแล้วก็อดสงสารทั้งน้องและน้ำไม่ได้ แวบหนึ่ง
นั้นดอกบัวคิดถึงแม่ นี่ถ้าแม่อยู่ คงไม่เป็นอย่างนี้...

เมื่อไหร่หนอ...พอกับแม่จะได้ลิ้มรสชาติที่เรียกร่อง และได้
กลับมาอยู่รวมกันเป็นครอบครัว และเมื่อไหร่กรณีเขื่อนปากมูลนี้
จะได้เสร็จสิ้นเสียที

“อย่าพิรุฬไร ให้พี่เขาอาบให้เสร็จ ๆ เดี่ยวจะได้แต่งตัวสวย
วันนี้มีบายศรีรู้ไหม เดี่ยวจะมีแม่ชีมา”

คำว่า “บายศรี” ทำให้เทียนหยุดดิ้นรน เพราะนั่นหมายถึง
โอกาสพิเศษที่จะพ้นจากความซ้ำซากจำเจประจำวัน พิธีบายศรีจะ
จัดขึ้นในโอกาสที่มีแขกพิเศษมาเยี่ยม เป็นแขกที่ชุมชนเต็มใจให้
การต้อนรับและผู้เฒ่าแม่แก่ก็จะเล่นดนตรีพื้นบ้านร้องเพลงของ
ท้องถิ่น เด็ก ๆ อย่างเทียนกับดอกบัวก็ได้ใส่ผ้าซิ่น เสื้อคอกระเช้า

ท่านจันทเสฏฐโร กำลังให้ศีลให้พร

บาศศรีสุขวัญ สร้างกำลังใจ

รำไทย ต้อนรับแขกด้วย เทียน
ไม่เพลงฤทธิ์อีก และหลังจาก
ดอกบัวพาน้องไปอาบน้ำ มา
นั่งกินข้าวที่น้ำหุงหาให้ได้ไม่
นานคณะแขกก็มาถึง เป็น
ผู้ใหญ่ที่พ่อเรียกว่าพวกรัฐ ที่
แปลกตาก็คือมีพระกับแม่ชี
อย่างละรูปและนี่เป็นครั้งแรก
ที่ดอกบัวได้เห็นแม่ชีมาเยี่ยม
พวกเรา ชุมชนชาวหมู่บ้าน
แม่มนม้นยืน

ผู้เฒ่าผู้แก่และคนที่
เหลือในชุมชนรวมทั้งเด็ก ๆ ก็
มารวมกัน มีบาศศรีที่สำเร็จ
ด้วยน้ำใจของหลายคนช่วย
กันทำ วางตั้งสวยอยู่ตรงกลาง
มีการแนะนำตัวคนมามาก
หน้าหลายตาจนดอกบัวจำชื่อ
ไม่ได้ รู้แต่ว่าผู้ที่ดอกบัวสนใจ
มากกว่าใครอื่นคือ แม่ชี
ศันสนีย์ ระหว่างพิธีเห็น

สายตาท่านชำเลื่องมาที่ดอกบัวและเทียนบ่อยๆ กลัวว่าท่านจะนึก
คำหนักที่เห็นน้องยุกยิกอยู่ไม่สุข แต่ใบหน้าท่านก็ยิ้มละไม สายตา
นั้นบอกความเมตตาดูอบอุ่น ทำให้ดอกบัวนึกถึงแม่ขึ้นมาทันที
เมื่อก่อนที่ครอบครัวเรายังอยู่เป็นปกติสุข แม่ก็มีสายตาแบบนี้ แต่

ภายหลังเมื่อเจอทุกข์มาก ๆ ต้องไปปักหลักเรียกร้องหรือที่เรียกว่า
มีอบ สายตาแบบนี้ของแม่ก็หายไป

ดอกบัวรู้ว่าเทียนต้นเดิมเพราะได้แต่งตัวแต่งหน้า
มารับแขก แต่ตอนนี้ยังใส่ชุดสวยไม่ได้เพราะต้องแสดง *บันได
ปลาโจน* ก่อน

มีการกล่าวต้อนรับคณะผู้มาเยี่ยม พุดคุยกันอยู่พักหนึ่งก็
ถึงเวลาแสดง *บันไดปลาโจน* ทุกคนแก่ คนหนุ่ม คนสาวต่างตั้งแถว
มีเด็ก ๆ อยู่หน้าสุด ทุกคนเอามือประกบ ดันช่วงกลางมือทั้งสอง
ให้โป่งขึ้นมาแล้วทำท่าคล้ายปลาวนวยไปมาหาทางขึ้นบันไดไม่เจอ
เนื้อร้องมีนิดหน่อย...ดอกบัวชอบตรง...*บันไดปลาโจน...บันไดของ
โจร...มากที่สุด* เพราะจังหวะเพลงช่วงนั้นกระแทกกระทั้น...
เสียงเพลงเร้าใจ ท่าทางเดินพร้อมทำมือ...ทุกคนทำร่วมกันทั้งหมด
ไม่ว่าเด็ก คนหนุ่มสาว หรือผู้ใหญ่...ทุกคน ที่รู้สึกของตัวเองถูกขี้อ
แย่งสิทธิ์

เทียนไม่ได้แสดง *บันไดปลาโจน* ด้วย น้ำลายให้โบกธง
ดอกบัวเห็นท่าทางน้องแล้วยิ่งนึกขำเพราะท่าทางแข็งขันโบกธงที่
ใหญ่เกือบจะพอ ๆ กับตัวอย่างรับผิดชอบนั้น ราวกับนักรบที่
เตรียมจะออกศึก สองชายยับเข้าตามจังหวะเพลง ดอกบัวสังเกตเห็น
สายตาน้อง...นอกเหนือจากความสนุกแล้วยังบอกความอีกเหม
อย่างยิ่ง...

แล้วก็ถึงเวลาที่ดอกบัวกับเทียนจะได้แสดง *รำพุทธาณูภาพ*
เทียนตัวเล็กสุดเลยได้อยู่แถวหน้า ดอกบัวรำอยู่ข้างหลัง รำปลาง
ก็อดชำเลื่องมองน้องด้วยความหวังกลัวจะรำผิด แต่พอเห็นท่าทาง
ตั้งใจเอาจริงและระมัดระวังของน้องแล้วค่อยเบาใจ อย่างน้อยทำรำ
อ่อนช้อย นุ่มนวล ก็ดีกว่าท่าโบกธงอีกเหมอย่างเมื่อ

ตลอดเวลาการแสดง ดอกบัวสังเกตเห็นแม่ชีจะส่งสายตาบอกการให้กำลังใจ รอยยิ้มน้อยๆ ละมุนละไมบนใบหน้านั้นตรงตาดอกบัวนัก... คนในชุมชนหมู่บ้านแม่มน่มั่นยืนนี้ต่างเป็นทุกข์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจนไม่ค่อยมีรอยยิ้มให้กันเลย...

ความศรัทธาทำให้ดอกบัวสนใจในสิ่งที่แม่ชีพูด ทั้งถ้อยคำและน้ำเสียงทำให้รู้สึกประทับใจ

“ที่มานี้ก็ตั้งใจมาในฐานะเพื่อน มาเพื่อให้กำลังใจค่ะ เพราะมีความรู้สึกของความเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ แล้วก็มาเรียนรู้ว่า ผู้เฒ่าผู้แก่ที่นั่นทำอะไรกัน เด็กๆ ทำอะไร การกระทำของผู้ใหญ่ก็เป็นครูของเด็กนั่นเอง เรามาเรียนรู้ร่วมกันนะคะว่าเรากำลังทำอะไร

อยู่... และสิ่งที่กำลังทำนี้ก่อให้เกิดความสุขหรือทุกข์อย่างไร

เราคงต้องเรียนรู้ว่าจะทำอย่างไรกับสิ่งที่เราจะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงมันไม่ได้ และเราจะสามารถหาประโยชน์อะไรจากสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ถึงแม้ว่าสิ่งนี้จะเรียกว่าความทุกข์ก็ตาม...”

แม่ชีพูดเรื่องธรรมชาติ

เหมือนกัน แต่มีมิติแตกต่างไปจากที่เคยได้ยินบรรดาลูก ป้า น้ำ อา และฝ่ายรัฐพูดถึง

“...เราพูดกันถึงเรื่องของธรรมชาติ เราต้องการธรรมชาติ เรา กำลังเรียกร้องเอาธรรมชาติกลับคืนมาใช่ไหมคะ พวกเราผู้ใหญ่คะว่า

ลูกในท้องร่วมภาวนากับแม่

สิ่งที่กำลังเรียกร้องนี้มีอยู่ในใจของเรา ดังนั้น เราควรจะต้องสู้อย่างคนที่เคารพธรรมชาติในใจของเราด้วย เราคงจะถูกปล้นธรรมชาติข้างนอกไปแล้ว แต่เรายังมีธรรมชาติภายในที่ไม่มีใครมาปล้นไปได้ รู้จักธรรมชาติภายในกันหรือเปล่าคะ...”

ธรรมชาติในความรู้สึกของดอกบัว คือ ต้นไม้ ป่าเขา และที่สำคัญ คือถ้าแม่น้ำมูลอันอุดม แต่ธรรมชาติภายในที่แม่ชีคันสนีย์บอกคือ

“...เรามีเมล็ดพันธุ์แห่งการตรัสรู้อยู่ในใจเราทุกคน เรามีปัญญาของเราทุกคน และเราควรรดน้ำพรวนดินเมล็ดพันธุ์แห่งปัญญาที่อยู่ในใจนี้ เพื่อพวกเราจะได้เป็นคนที่สู้เป็น และถ้าเรามีปัญญาเป็นขุมพลังในการต่อสู้ เราจะต่อสู้อยู่บนพื้นฐานแห่งความสงบเย็น แต่ถ้าเราต่อสู้อยู่บนพื้นฐานแห่งความโกรธหรือความหลง หรือความอยากที่เป็นความโลภ แม้ว่าจะได้อะไรมาก็ไม่คุ้มกับการสูญเสีย

และอย่างหนึ่งที่เราต้องยอมรับก็คือ การต่อสู้กับความยุติธรรมต้องอาศัยผู้กล้า และต้องเป็นผู้กล้าทางจิตวิญญาณซึ่งเชื่อว่าทุกท่านก็เป็นผู้กล้า กำลังต่อสู้เพื่อเรียกร้องป่า กลุ่มน้ำเรียกร้องความเป็นธรรมชาติกลับคืนมา แต่ขอให้ใช้การต่อสู้ภายนอกเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้กลับมาดูธรรมชาติภายในใจเราด้วย”

ดอกบัวเห็นน้ำซึ่งตอนแรกนั่งอยู่ด้านหลัง ตอนนี้อยู่ข้างหน้า นั่งใกล้แม่ชี ท่านหันมายิ้มพลางลูบท้องนูนของน้ำอย่างเบาเมื่อ

“ก็เดือนแล้วจะ ไกล่คลอดแล้วใช่ไหม”

น้ำพยักหน้า แล้วดอกบัวก็ได้ยินคำถามต่อ

“ได้คุยกับลูกบ้างหรือเปล่าจะ”

คำถามนี้ทำให้น้ำถึงกับอึ้งไป น้ำคงตอบไม่ถูกหรือถ้าจะให้

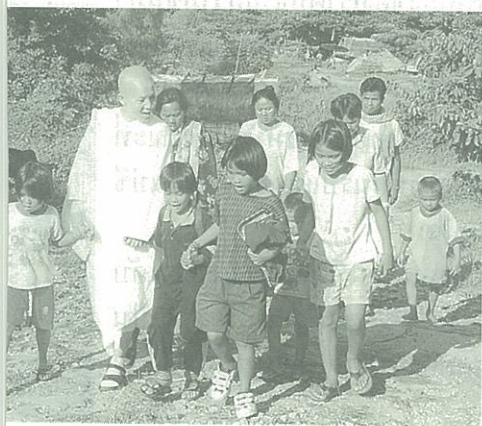
ตอบ ก็คงต้องบอกว่าไม่เคย เพราะตลอดเวลาหน้าเฝ้าแต่คิดถึงเรื่อง
อยากจะให้ลูกคลอดออกมาเร็ว ๆ เพื่อจะได้กลับไปเรียกร้องร่วมกับ
น้ำเขยที่กรุงเทพฯ

แม่ชีเอามือแตะะท้องเบา ๆ ช่างนุ่มนวลนัก เช่นเดียวกับ
น้ำเสียง

“ถ้าเด็กคนนี้เกิดมาก็ถือว่าเกิดมาในระหว่างมือบ เราควร
ตระหนักว่าจะให้ลูกในท้องเราได้เรียนรู้อะไรจากแม่

ในขณะที่ต่อสู้ ขอให้ผู้ใหญ่ทุกคนที่นี้มีความเอื้อเกียใน
การต่อสู้

การต่อสู้ในท่ามกลางความเครียด เราจะไม่ได้อะไรเลย

จูงมือกันไปโรงเรียน

ขอให้ทบทวนเรื่อง
เหล่านี้ะคะว่า ไม่ว่าจะใคร
ก็ตามจะไม่สามารถปล้นความ
สงบเย็นภายในใจเราไปได้
ขออย่าได้มองทุกคนเป็นศัตรู
อย่ามองเป็นอื่น แต่ให้มอง
ทุกคนเป็นเพื่อนมนุษย์ เป็น
พี่น้องในตระกูลเดียวกัน เป็น
บุคคลในครอบครัวเรา...”

แล้วทุกคนในทีนั้น
ก็ได้รับการชวนเชิญจากแม่ชี

ให้ภavanaและแผ่เมตตาาร่วมกัน ดอกบัววิบริขยับนั้งขัดสมาธิตาม
คำบอก เสียงแผ่วเบาอ่อนโยนดังให้ได้ยิน

“เมื่อหายใจเข้า...ขอให้ลดนมลมหายใจเข้าอย่างอ่อนโยน...
เมื่อหายใจออก...ขอให้ปล่อยลมหายใจออกสบาย ๆ อย่างผ่อนคลาย

เมื่อลมหายใจเข้า... ฉันรู้ว่าธรรมชาติรักฉัน ลมหายใจเป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้เรา เราไม่ต้องใช้เงินซื้อธรรมชาติ เราไม่ต้องใช้เงินซื้อลมหายใจ ลมหายใจเข้าของฉันคือความรักของฉันไม่ ลมหายใจของฉันไม่จึงคือความรักของฉัน เรามีลมหายใจเดียวกัน คือลมหายใจแห่งสติปัญญา

เมื่อเราคืนลมหายใจออก... เราผ่อนลมหายใจออกสบายๆ พร้อมกับรอยยิ้มของเรา เพราะขณะนี้เรารู้สึกเป็นอิสระจากความโกรธ เป็นอิสระจากความเกลียด เป็นอิสระจากความพยายามเร่าร้อน ฉันจึงยิ้มได้ด้วยขุมพลังของความเข้าใจ

ลมหายใจเข้า...ฉันรู้สึกสงบเย็น

ลมหายใจออก...ฉันขอให้พี่น้องของเราตื่นจากความขุ่นมัวต่อผู้อื่น คนไม่ขุ่นมัว และขอให้เราหายใจออกด้วยความเบิกบานที่เรารักษาไว้ได้ คือจิตที่รู้ตื่นและเบิกบาน”

ดอกบัวรู้สึกว่ารอยยิ้มยังติดตรึงอยู่บนใบหน้า แม้ขณะที่ถูกออกจากเรือนหลังกลางที่ใช้เป็นที่ต้อนรับแขกแล้ว และแม่ชีปรารถนาว่าอยากจะไปเยี่ยมโรงเรียนเด็ก ๆ

หัวใจของดอกบัวสุขสงบยามเดินจงมือแม่ชีคนละข้างกับเทียนขณะเดินตามทางไปที่โรงเรียน ซึ่งเคยมีคนเปรียบว่าเป็นคอกหมู แต่ที่นั่นก็มีครูใจดีอาสาสมัครมาสอน มีเด็ก ๆ ในหมู่บ้านไปเรียน

เมื่อไปถึงแม่ชีสอนให้พวกเด็ก ๆ ร้องเพลง เทียนยิ้มกว้างเมื่อทำท่า...ดั่งดอกไม้บาน... ดั่งภูผาใหญ่กว้าง...ดั่งสายน้ำคำเย็นดังนภาภาศอันบางเบา ด้วยการผายมือออกไปจนสุด แล้วสูดลมหายใจลงปอดลึกและยาวอย่างที่แม่ชีสอน ตอนหายใจออกนั้น...ดอกบัวรู้สึกวาสีหน้าของน้องเป็นดั่งดอกไม้บานจริง ๆ

แม่ชีเอาขนมจากถุงย่ามที่สะพายไปออกมาแจกครู เด็ก ๆ และคนที่อยู่บริเวณนั้น ขนมไม่พอกับจำนวนคน แต่พวกเรา ก็แบ่งกันคนละนิดละหน่อย จนได้ครบทุกคน

แม่ชีบอกว่า “ขนมอร่อยเพราะกินกันหลายคนใช้ใหม่คะ...”

ดอกบัวชะงักกับคำพูดนี้ อดคิดถึงกรณีความขัดแย้งและความรุนแรงที่เป็นเหตุให้ต้องมาปักหลักอยู่ที่หมู่บ้านแม่มนม้นยืนแห่งนี้ไม่ได้

นั่นซินะ...ถ้าเปรียบขนมเป็นทรัพยากรของประเทศซึ่งถูกจัดสรรแบ่งปันส่วนไปให้ทุกคนด้วยใจที่เป็นธรรมและเมตตา

ด้วยสำนึกว่าธรรมชาติสิ่งเดียวกันจะเอื้อประโยชน์ให้คน

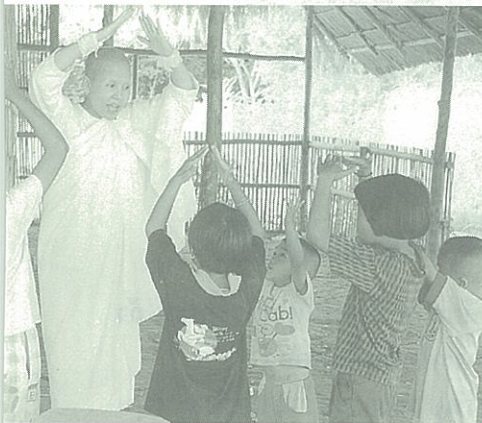
ในรูปแบบที่หลากหลายและแตกต่างกัน

ถ้าคนรับขนม ... ยอมรับในความพอเพียงแค่ความต้องการของตัวเอง และพร้อมกันนั้นก็ตระหนักถึงสิทธิของคนอื่น ๆ ที่สามารถจะร่วมใช้ทรัพยากรนั้นด้วยกัน

แล้วกรณีความขัดแย้งเขื่อนปากมูล หรือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

อื่นๆ จะยังคงดำเนินต่อไปไหมนะ...

หัวใจเล็กๆ ของดอกบัวได้แต่คร่ำครวญคำถามนี้อย่างปรารถนาในคำตอบ

ให้หนักแน่นตั้งภูผาใหญ่กว้าง อารมณฺเฑียรทออย่าหวั่นไหว

ประทีปธรรม จากใจ...

“ธรรมะไม่เคยทำให้ใครเสียหาย มีแต่ให้คุณประโยชน์ ถ้าปฏิบัติธรรมแล้วเสียหาย ไม่ใช่การปฏิบัติที่ถูกต้อง”

คำพูดที่แสดงถึงความศรัทธาในพระธรรมของชายหนุ่มผู้หนึ่ง แม้ดวงตาทั้งสองไม่อาจมองเห็น หากภายในจิตใจแจ่มจรัสด้วยประทีปแห่งธรรม นำชีวิตไปสู่หนทางแห่งการทำประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อม ตามแนวคำสอนของพระพุทธองค์

สุพจน์ รัศมีสวนสร้อย ผู้ไม่ยอมแพ้ต่อข้อจำกัดทางร่างกาย ความพิการทางสายตาแต่กำเนิด มิได้ทำให้เขาย่อท้อในการทำคุณ

งามความดีแต่อย่างใด ไม่ต้องรอคอยผู้อื่นมาให้กำลังใจ แต่กลับมอบกำลังใจ ความปรารถนาดีไปสู่ผู้ประสบทุกข์จำนวนมาก ด้วยการช่วยเหลือคลายปัญหาชีวิตให้แก่ผู้ที่โทรศัพท์หรือเขียนจดหมายมาในรายการ สายด่วนเพื่อชีวิต ที่เขารับผิดชอบอยู่ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ ถึงปัจจุบัน เขาได้ช่วยผ่อนคลายทุกข์ให้แก่ผู้คนไปแล้วนับหมื่นราย

“เมื่อเรียนจบ ม.๓ (โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ) ผมก็ทำงานขายล็อตเตอรี่มาเรื่อย จนมารู้จักคุณหมอบุษกร สวัสดิ์ชูโต จากการเป็นแฟนคอลัมน์ที่คุณหมอบอกปัญหาทางคลินิกส์ วันหนึ่งคุณหมอบอกว่า ที่บ้านคุณสุพจน์ก็มีโทรศัพท์ ว่าง ๆ น่าจะตอบปัญหาชีวิต จะช่วยทำประชาสัมพันธ์ให้ ตอนแรกคิดว่าจะทำเล่น ๆ แต่ปรากฏว่ามีคนโทร.มาเยอะ วันละอย่างต่ำ ๓๐ ราย เสาร์-อาทิตย์ มีเป็นร้อย ได้รับรู้ว่ามีคนทุกข์จำนวนมากต้องการความช่วยเหลือ

มีคนสงสัยว่าคนตาบอดจะช่วยผู้อื่นได้อย่างไร ถ้าไม่มีธรรมะก็คงไม่สามารถช่วยใครได้ ธรรมะเหมือนยาวิเศษ ช่วยทั้งตัวเองและผู้อื่น จากการทำงานมากกว่า ๕ ปี ช่วยหยุดยั้งการฆ่าตัวตายหลายราย ไม่ใช่ตัวเองเก่ง ธรรมะต่างหากที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข”

เคล็ดลับสำคัญที่เขานำมาช่วยผ่อนคลายทุกข์ให้ผู้คนก็คือ นำเอาข้อจำกัดของตน มาเป็นข้อเรียกร้องให้คนมีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิต

“ผมจะบอกคนที่โทร.มาว่า ถึงเขาจะทุกข์อย่างไร เขาก็ไม่ทุกข์อย่างผม ถึงจะผิดหวังจากสามีทั้ง ถูกเพื่อนโกง แต่ก็มีเพียงคนบางคนที่รังแกเขา เขายังไม่ตาบอด พิการ หรือโดนสังกรรมรังเกียจ แม้แต่ผมที่ประสบความยากลำบากหลายอย่าง ผมยังไม่ย่อท้อ แล้วเขาจะยอมแพ้ได้อย่างไร เขามีศักยภาพที่จะทำสิ่งดี ๆ อีกมาก”

นอกจากตอบปัญหาชีวิตแล้ว สุพจน์ยังทำกิจกรรมที่เป็น

ประโยชน์แก่สาธารณชนอีกมาก ภายใต้การทำงานของชมรม
สังฆกรรมเพื่อการพัฒนาชีวิต เช่น รวมกลุ่มคนอ่านหนังสือลงเทป
เพื่อคนตาบอด แจกเทปหรือหนังสือธรรมะ จัดตั้งองค์กรพุทธ-
เยาวชนและอาสาเพื่อช่วยสังคม เป็นต้น ส่วนงานที่เขารักยิ่งอีก
อย่างคือ การเป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุ ปัจจุบันเขาเป็นคนตาบอด
ที่มีรายการวิทยุมากที่สุดในประเทศไทย

“เมื่อปี ๒๕๓๕ มีคนจากสถานีวิทยุโทร.มาจากมหาสารคาม
บอกว่าเคยอ่านบทความของผมทางหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ อยาก
ให้ช่วยจัดรายการวิทยุให้หน่อย ช่วยทำเทปรายการธรรมะมาออก
อากาศให้ได้มั๊ย แต่ไม่มีค่าตอบแทนให้นะ เพียงแต่ไม่เสียค่าสถานี
ผมบอกไม่มีปัญหา แล้วผมก็มาจัดรายการชื่อ แสงส่องใจ ออก
อากาศทุกวัน วันละครึ่งชั่วโมง ปรากฏว่ามีจดหมายเข้ามาเดือน
หนึ่งๆ เป็นร้อยฉบับ หลังจากนั้นมีการติดต่อให้เวลามาอีกหลาย
คลื่น ให้ออกอากาศอีกหลายจังหวัด ตอนนี้มีอยู่กว่า ๒๐ สถานี ๓๐
กว่าคลื่น เฉพาะกรุงเทพฯ มี ๒ สถานีที่จะต้องเสียค่าสถานี ทาง
เอเอ็ม ๑๓๕๐ และ ๑๔๒๒ ใช้ชื่อรายการว่า สายด่วนเพื่อชีวิต”
(ผู้สนใจเป็นอาสาสมัคร หรือต้องการสนับสนุนกิจกรรมของชมรมฯ
โทร. ๔๕๑-๕๖๔๕)

เขาพูดถึงกิจกรรมที่ทำอยู่ว่าเกิดขึ้นได้เพราะ ‘ธรรมะจัดสรร’
ด้วยแรงอธิษฐานจิตที่มีมาตลอดตั้งแต่วัยเด็ก ไม่ว่าจะทำบุญอะไร
เขาจะอธิษฐานขอให้มีโอกาสทำประโยชน์แก่สังคม นำธรรมะไปสู่
ผู้คน ด้วยความเชื่อมั่นมาแต่เยาว์วัยว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ผลจากเมตตาพันธุ์แห่งความดีที่ทำมาตลอด ได้กลับมาเป็น
ความปีติใจที่ได้มีส่วนช่วยเหลือสังคม โดยมีธรรมะเป็นเครื่องมือ
ดับทุกข์ ซึ่งเขาเชื่อว่ามีพละานุภาพกว่าสิ่งใด

นักศึกษาแพทย์ทหาร กับการภาวนา

หลังจากผ่านการฝึกฝนมาอย่างหนักตามระเบียบแบบแผนการฝึกทหาร ซึ่งถือว่าระเบียบวินัยเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งводนักศึกษาแพทย์ทหารจากวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ชั้นปีสอง จำนวนกว่า ๕๐ ชีวิต ได้มีโอกาสมาเสริมเพิ่มประสบการณ์ในบรรยากาศที่แตกต่างไปจากที่เป็นอยู่ มาสู่การเรียนรู้ถึงด้านในของชีวิตในรูปแบบของการปฏิบัติธรรม

อุดมคติของแพทย์

วงเสวนาเล็กๆ เริ่มขึ้นอย่างไม่เป็นทางการที่ธรรมศาลาเย็นวันหนึ่ง ระหว่างหยุดพักอิริยาบถจากการทำความเพียร ใครคนหนึ่งจุดประเด็นชวนคิดว่า ‘แพทย์ในอุดมคติคืออะไร’ แล้วคำตอบหลากหลายก็พุ่งพรูออกมา แวดตาของคนหนุ่มสาวเป็นประกายมุ่งมั่น

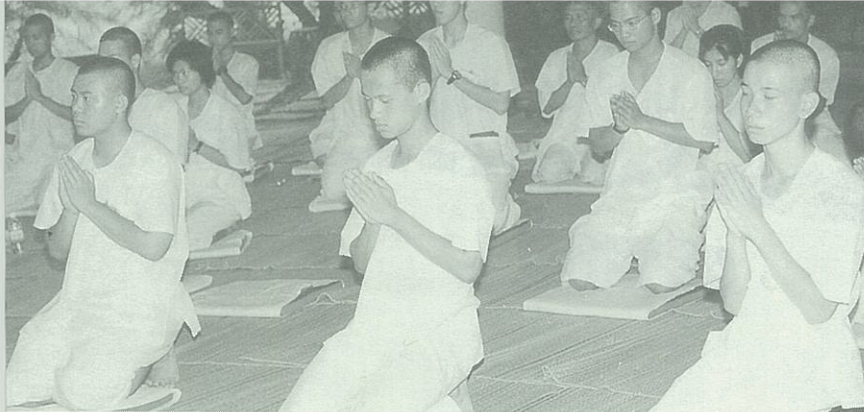
“คำว่า แพทย์ หมายถึง เป็นผู้มีความเสียสละอย่างแท้จริง มีความซื่อสัตย์ ทำในสิ่งที่สังคมได้ประโยชน์ เพราะเป็นแพทย์ไม่ต้องบอกก็รู้ว่าเหนื่อยแน่นอน ถ้ามีว่แต่เห็นแก่เงินมันไร้สาระ”

“มาเรียนแพทย์ ด้วยเหตุผลว่า หนึ่ง ถ้าไปเรียนอย่างอื่นกลัวตกงาน สอง พ่อแม่อยากให้เรียน สาม ผมอยากให้คนรอบข้างมีความสุข เพราะเป็นอาชีพที่ได้ทำประโยชน์แก่สังคม หวังไว้ว่าจะรักษาคนไข้โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ ให้ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน”

“ตั้งแต่อายุ๘ ชอบดูรายการวงเวียนชีวิต เห็นว่าคนเกิดมามีสิทธิไม่เท่ากัน เราอยากให้มีสิทธิกับผู้เดือดร้อน ถ้าเป็นหมออยากไปเยี่ยมคนไข้ที่บ้าน ไปตรวจอาการให้เขารู้สึกว่าเขามีสิทธิมีค่าที่เกิดมาเป็นคน ควรได้รับการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม คนที่เป็นแพทย์ทุกคนต้องมีความเสียสละเป็นพื้นฐาน”

“ปณิธานของแพทย์ คือมีจิตปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น รักษาโรคให้หาย และทำให้จิตใจคนไข้สมบูรณ์ด้วย แม้ผมเป็นพยาบาล ที่บ้านเป็นคลินิก ผมเห็นมาตั้งแต่เด็ก ๆ มีความสุขกับการได้เห็นคนไข้เดินเข้ามาแล้วยิ้มออกไป”

คำตอบที่ได้ยินทำให้ใครบางคนถึงกับอึ้งไปเล็กน้อย ตามมาด้วยความปิติใจ เมื่อได้รับรู้ว่าความใฝ่ดี ใฝ่สร้างสรรค์ยังมีอยู่ใน

หัวใจคนหนุ่มสาว ผู้เป็นความหวังเป็นพลังอันบริสุทธิ์ พวกเขา
ยอมรับว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะต่อสู้กับกระแสโลกที่มาในรูปของผล
ประโยชน์ แต่จะพยายามรักษาความตั้งใจของตนไว้ให้ดีที่สุด เพราะ
ภาพความเสื่อมทางจริยธรรมของแพทย์วิชาชีพที่พบเห็นทางสื่อ
ทำให้นักศึกษาแพทย์กลุ่มนี้รู้สึกระอาใจไม่น้อย

ปัญหาในการปฏิบัติธรรม

วงเสวนาดำเนินต่อไปพร้อมกับเรื่องราวที่ไม่ค่อยพูดกันนัก
ในชีวิตประจำวัน เป็นต้นว่า คุณค่าความหมายของชีวิต ความ
สำคัญของพระธรรม

“ธรรมะคือความจริง”

“คือธรรมชาติ”

“คือความถูกต้องดีงาม”

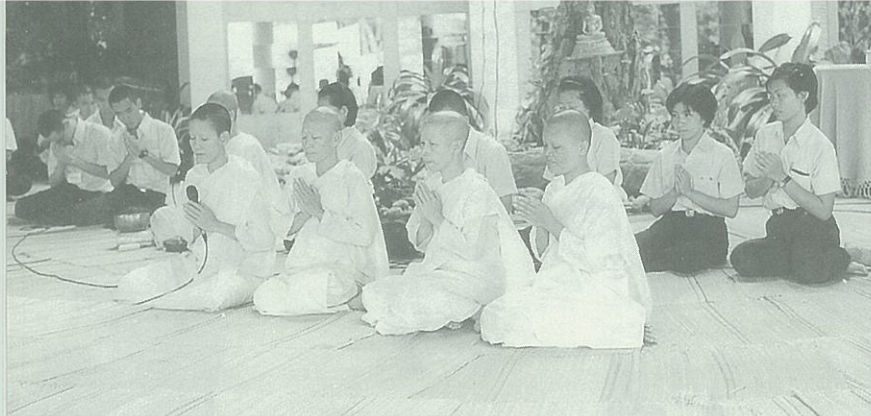
“ถ้ามนุษย์เราอยู่อย่างไม่มีธรรมะไม่ได้หรอก ไม่เช่นนั้นเราก็
ไม่ต่างจากสัตว์ เหมือนว่าขาดที่ยึด พร้อมจะปลิวไปกับลม ดังนั้น
คนเราต้องมีธรรมะยึดไว้บ้าง”

หลายเสียงช่วยกันแสดงความคิดเห็น แล้วมาสรุปลงแบบ
แฮปปี้เอนด์ตรงที่คนเราจะขาดเสียซึ่งหลักธรรม เป็นแนวทางชีวิต
ไม่ได้ (แล้วกรรม)

ช่วงเวลาที่ปฏิบัติธรรมที่เสถียรธรรมสถานจะพบแต่ความ
เบิกบานใจเท่านั้นก็หาไม่ หลายคนยอมรับว่ามีภาวะของความ
เหนื่อยล้า ฟุ้งซ่านเกิดขึ้นเป็นระยะ ทำให้หย่อนการทำความเพียร
ไปพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากก่อนหน้าที่จะมาสู่ชุมชนแห่งนี้ พวกเขา
ได้ผ่านการเคี่ยวกรำฝึกหนักจากรุ่นพี่จนภาวะร่างกายและจิตใจ
อ่อนล้า บางคนถึงขั้นที่ว่าพอหลับตาลงคราใดเพื่อจะทำสมาธิ จะ
ได้ยินเสียงคำสั่งของรุ่นพี่แว่วมา “นักเรียนใหม่หมอบ ๑๐ วิด
วิดพื้นไป” พลันใจก็เริ่มจุ่นมัวไม่สามารถทำสมาธิต่อไปได้

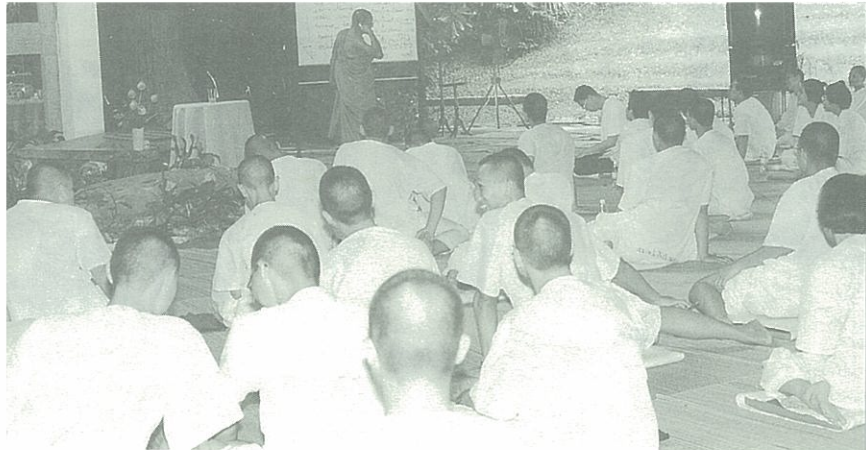
บ้างได้ถือโอกาสนี้นัดหมายพ่อแม่พี่น้องมาพบเจอ ใช้เวลา
คุยโทรศัพท์กับเพื่อน หรือแอบหลับขณะฟังบรรยาย พฤติกรรม
เหล่านี้ ผู้กระทำยอมรับว่าไม่เหมาะสม แสดงถึงการขาดวินัยอย่าง
ยิ่ง โดยให้เหตุผลของปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพราะพวกเขาไม่
สามารถมีโอกาสนำเช่นนี้ได้เลยหากกลับไปสู่ชีวิตของการเป็น
นักศึกษาแพทย์ทหารที่เต็มไปด้วยกฎเกณฑ์

เรียนวินัยภายในตน

วินัย เป็นคุณธรรมสำคัญของการพัฒนาคน ทำอย่างไรให้วินัยที่ประพฤติอยู่มีได้เกิดจากการถูกควบคุมบังคับด้วยกฎเกณฑ์ภายนอก หากเกิดจากการกระทำด้วยความเข้าใจในตนเอง บางคนเริ่มคิดหาทางออกเพื่อให้ชีวิตการเรียนมีความสุขกว่าที่เป็นอยู่ ในเรื่องนี้แม่ชีคันทน์สนีย์เผยเคล็ดลับการสร้างวินัยโดยผ่านการภาวนากับลมหายใจ

“ใครจะบังคับเรา ด่าเรา หรือหยาบคายอย่างไรก็ตาม เราสามารถเป็นอิสระจากเสียงนั้นได้ ถ้าเรากลับมาอยู่กับลมหายใจ เข้าออกอย่างรู้เท่าทันในปัจจุบันขณะ จงรักษาใจของเราไม่ให้ขุ่นมัว เพราะความไม่ขุ่นมัว จิตเราจึงจะมีพลัง ขณะที่เรากำลังวิดพื้นอย่าเพิ่งโทษว่าทำไมต้องสั่งให้ทำ แต่จงมองว่า การวิดพื้นคือการฝึกให้กลับมาดูแลจิตใจของเรา จะกี่ลมหายใจเข้าออกก็ตาม ขอให้ทุกครั้งที่ยาใจเข้าออกเป็นหายใจแห่งสติปัญญา แล้วเราจะเริ่มขอบคุณคนที่บอกให้เราทำ มิติแห่งความกรุณาที่จะไหลไปสู่คนอื่น เสียงคำสั่งของเขาหรือวินัยภายนอก จึงเป็นเสียงเรียกจากธรรมชาติให้เรากลับมาฝึกปฏิบัติวินัยภายในใจเราเอง จะ

เกิดอะไรก็ตาม จงกลับมาอยู่กับลมหายใจ เมื่อรู้สึกโกรธ ดึงลมหายใจเข้าให้ยาวอย่างอ่อนโยน เพื่อควบคุมความโกรธ จงทำจิตใจสงบระงับ หนึ่งลมหายใจมีค่าก็ต่อเมื่อเราใช้ลมหายใจนั้น ควบคุมความรู้สึกได้ หนึ่งลมหายใจแห่งสติ ที่ควบคุมความรู้สึกได้ ควบคุมโลกใบนี้ได้”

สังขธรรมที่แท้จริงคือไม่มีผู้ใดสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้เป็นดังใจคิดได้โดยตลอด สำคัญที่ว่าแต่ละคนจะมีวิธีการจัดการความคิด อารมณ์ภายในตนเองอย่างไร ไม่ให้ขุ่นมัวกับภาวะที่มากกระทบมากจนเกินไป

คำแนะนำที่แม่ชีฝากไว้ เป็นสิ่งที่นักศึกษาแพทย์ทหารกลุ่มนี้ยอมรับว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ได้เรียนรู้ ไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่จะปฏิบัติได้ในทันที แต่จะพยายามนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น เพื่อให้หนึ่งลมหายใจเข้าออกของการทำงานที่ เป็นการสร้างวินัยแห่งความรู้ดีและเบิกบานในตนขึ้นทีละน้อย

ฉันได้เรียน
 วิชาใหม่ละ...

เป็นวิชาว่าด้วย...
 "ศีลธรรมจริยธรรมอนางาม"

ยากไหมคะ

โอย...ไม่ยากเลย

ฉันเดินเข้าไปในห้อง
 แล้วยกมือไหว้และพูดว่าสาธุ

เพื่อนทุกข์

แม่เป็นตู้เซฟเคลื่อนที่

เพื่อนหนูคนหนึ่งจะอารมณ์เสียทุกครั้งทีรู้ว่าคุณแม่ของเขา มารับที่โรงเรียน เนื่องจากคุณแม่ของเขาชอบใส่เพชรพลอย จน การโรงที่โรงเรียนแอบนินทาว่าเป็น ‘ตู้เซฟเคลื่อนที่’ แล้วชอบคุย เสียงดังถึงกิจการต่างๆ ของครอบครัวให้บรรดาผู้ปกครองที่นั่งอยู่ ด้วยกันฟัง เพื่อนหนูเขาอายุมากค่ะ บางวันพอรู้ว่าคุณแม่มารับเอง แทนที่จะเป็นคนขับรถ เธอก็ตจะหนีเรียนพิเศษขึ้นรถกลับบ้านทันที หนูสงสารเพื่อน ไม้รู้จะปลอบใจเพื่อนอย่างไรดีค่ะ

‘คนกลาง’

ตอบ คุณคนกลาง

ถ้าแม่มีความสุขที่จะใส่เครื่องเพชรพลอย และมีความสุข ที่จะพูดถึงเรื่องกิจการต่างๆ ของครอบครัว เราคงต้องมองว่านั่นคือ ความสุขของแม่ อย่ามองอย่างอารมณ์เสีย แล้วรู้สึกอายน่าทำไม

ปฏิทินข่าว ประจำเดือนสิงหาคม

เดือนสิงหาคม

๑๑-๑๓ ส.ค.

ปฏิบัติธรรมเนื่องในวันแม่แห่งชาติ

๑๒ ส.ค. เวลา

๐๗.๓๐ น.

ทำบุญตักบาตร

๐๙.๓๐ น.

ปฏิบัติธรรมระลึกถึงพระคุณแม่

๑๓.๓๐ น.

เดินเล่นอย่างมีสติ

๑๔.๓๐ น.

ฟังการเสวนาเรื่อง

‘สุดแรงเกิดของแม่’

ผู้ร่วมเสวนา

แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด

คุณกัญจนา ศิลปอาชา

(รมช.กระทรวงศึกษาธิการ)

คุณน้อย โพธิ์งาม

คุณยุพา เพ็ชรฤทธิ

ดำเนินรายการ

โดย คุณคันสนีย์ สีตะปันย์ เมอลเลอร์

๑๓ ส.ค.

๐๙.๓๐ น.

เชิญร่วมเสวนา ‘รักแท้ที่แม่ฝากไว้’

๒๖-๒๗ ส.ค.

ครอบครัวแห่งสติ

สนใจติดต่อ

โทรศัพท์ ๕๐๙-๐๐๘๕, ๕๐๙-๒๒๓๗, ๕๑๐-๖๖๙๗

สวีกา

สื่อเพื่อชีวิตที่งดงาม และเป็นอิสระ

ใบสมัครสมาชิก

- สมัครเพื่อตัวเอง เป็นของขวัญ สมาชิกอุปถัมภ์เพื่อมอบให้แก่สถาน
ศึกษาทั่วประเทศ

ผู้อุปถัมภ์ ชื่อ.....นามสกุล.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ผู้รับหนังสือ ชื่อ.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี อาชีพ.....

สถานที่ทำงาน/สถานศึกษา.....

ขอสมัครเป็นสมาชิก 'สวีกา' สมาชิกใหม่ ต่ออายุสมาชิก

๑ ปี ราคา ๓๖๐ บาท

ขอสมัครให้ สมาชิกอุปถัมภ์ เป็นของขวัญ

๑ ปี ราคา ๓๐๐ บาท

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....ถึงฉบับที่.....วันที่สมัคร.....

โดยได้แนบ เงินสด ตัวแลกเงิน

ธนาณัติ เช็คเลขที่.....

ส่งจ่าย ปณ.จร.เขี้ยว ในนาม จันทนา ศรีมุกดา เสถียรธรรมสถาน ๒๔/๕ ซอย
วัชรพล ถนนรามอินทรา ๕๕ แขวงจรเขี้ยว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐ หรือ
โดยผ่าน แมชชีนสนีย์ เสถียรสุด เพื่อกองทุนสวีกา ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
(มหาชน) สาขารามอินทรา บัญชีออมทรัพย์ เลขที่บัญชี ๑๘๗๐๖ ๒๖๒๔ -๗

๓๖๐ บาทจากค่าสมาชิก สวีกา ของท่าน นอกจากจะทำให้ สวีกา
หยั่งรากอย่างมั่นคง ยังจะทำให้ สวีกา แดกหน่ออย่างงดงาม ไปสู่
สวีกาลีกชาลย์ โครงการเพื่อนักบวชหญิงและผู้สนใจ เพื่อสืบสาน
เจตนารมณ์ของการทำให้โลกนี้มีธรรมเป็นมารดาต่อไป

แม่ของฉันจึงทำอย่างนี้ ใจของเราเองต่างหากที่ไม่สุข เพราะเรา ยอมรับสิ่งที่แม่มีความสุขไม่ได้ จนต้องหลบหนีสิ่งนั้นเพราะไม่ อยากเห็น ที่แท้แล้วเป็นความทุกข์ของการเห็นแก่ตัวของเรา เหมือนกันนะคะ เรามีความเห็นแก่ตัวตบของเราว่า ทำไมเราถึงมี แม่เป็นแบบนี้ คำว่า ทำไม เมื่อปรากฏขึ้นในใจของเรา ควรเห็นว่า ทำไมใจเราถึงจะต้องทุกข์ เพราะเห็นแม่เป็นอย่างนั้น

หนูอาจจะช่วยเพื่อนโดยแสดงความคิดเห็นว่า ใจของลูก ไม่ควรมีอคติต่อแม่ ใจที่ไม่มีอคติในการมองไปที่ความสุขของแม่ จะทำให้เราเข้าใจแม่เรามากขึ้น ถ้าใจเรามีอคติ เราจะรู้สึกต่อสิ่งที่เรามองเห็นอย่างคนที่ยอมรับมันไม่ได้ แต่ถ้าเพื่อเราไม่มีอคติ แล้วมองเข้าไปใหม่ด้วยความรักและความเข้าใจในพฤติกรรมของมารดา ลูกอาจจะได้เรียนรู้ว่า เราจะใช้ชีวิตของเธออย่างไร ในท่ามกลางความต้องการของแม่ ซึ่งบางทีเด็ก ๆ ก็คิดเป็นแล้วว่ามันเป็นพฤติกรรมที่เกินพอดีของผู้ใหญ่และยอมรับได้ยาก แต่ในการยอมรับได้ยาก ก็ไม่ได้หมายความว่าเราต้องอารมณ์เสีย เราจะต้องมองในสิ่งที่เราเห็นนั้นอย่างเข้าใจ และต้องไม่หลงอารมณ์ของเรา เราจะได้มีความ ตั้งมั่นแห่งจิต เพื่อจะเข้าไปแก้ไขหรือเพื่อที่จะหาโอกาสเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของแม่ด้วยความเข้าใจ ด้วยความรักแม่ที่แท้จริง ซึ่งอันนี้ น่าจะเป็นทิศทางที่หนูจะได้ทั้งสองอย่าง คือ ไม่อารมณ์เสีย และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของแม่ได้ในภายหลังด้วย

ทำใจลำบาก

ผู้ว่าทม.คนใหม่ได้รับคะแนนนิยมท่วมท้นกว่าล้านเสียง ก็น่ายินดีด้วยนะคะ ใจหนึ่งพยายามคิดเช่นนั้น แต่อีกใจหนึ่งอด ลังเลสงสัยไม่ได้ เพราะติดข้องในกิริยาท่าทางการแสดงออกของเขา

โดยเฉพาะเรื่องการพูดจาโผงผาง ทำทางก้าวร้าวอยู่บ่อยๆ แม่ชีคะ
ทำอะไรไม่ทำให้รู้สึกอึดอัดใจเมื่อเห็นเขาในสื่อต่างๆ รู้สึกสับสน
และรำคาญใจว่านี่หรือคือบุคลิกภาพผู้นำของเรา

‘นวลปรารงค์’

ตอบ คุณนวลปรารงค์

จงอย่าสับสนและอึดอัดใจใดๆ เพราะความสับสนจะทำให้เรา
ขาดความกล้าหาญทางจริยธรรมที่จะออกมาช่วยกันทำให้บ้านเมือง
ของเรามีความผาสุก การสร้างบ้านสร้างเมืองเป็นเรื่องที่ใครคนใด
คนหนึ่งทำไม่ได้โดยลำพังหรอกค่ะ แม้แต่ผู้นำก็ต้องอาศัยความ
ร่วมมือ ความสามัคคีปรองดอง และการสื่อสารที่จะทำให้เกิดความ
งอกงาม

เราอย่าดูคนที่บุคลิกภายนอกอย่างเดียว แต่จงมองลึก
เข้าไปถึงภายในคือจิตใจของเขาด้วย

ท่านผู้ว่าคนใหม่ ท่านก็มีความสามารถมากมาย พวกเรามา
ช่วยกันส่งเสริม ให้กำลังใจท่านได้ฝากผลงานที่เป็นอนุสาวรีย์แห่ง
ความดีงาม เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่ เพราะเรามีชาว
เมืองที่เจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ งานสร้างบ้านสร้างเมืองต้อง
เริ่มต้นด้วยการสร้างคน คนเป็นอย่างไร เมืองเป็นอย่างนั้น มาช่วย
ท่านผู้ว่าคนใหม่สร้างคนในเมืองใหญ่กันดีกว่านะคะ

พระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วยังกระโดดท่องร้อง
เหมือนลิง เพราะในชาติก่อนๆ เคยเป็นลิง ทำทางท่านยังมีบุคลิก
เหมือนลิง แต่จิตใจงดงามบริสุทธิ์แล้ว

‘กิเลส’ เรานี้ขัดเกลามาได้ แต่ ‘วาสนา’ เปลี่ยนไม่ได้

สาวิกาสิกขาลัย ให้โลกนี้มีธรรมเป็นมารดา

โปรดสนับสนุน

สาวิกาสิกขาลัย

การศึกษาของผู้หญิงที่สนใจในธรรมทั้งหลาย

โดยผ่านบัญชี

แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด เพื่อกองทุนสาวิกา

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

สาขารามอินทรา

บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๑๘๗๐๖ ๒๖๒๔-๗

ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

เสถียรธรรมสถาน

ขอเชิญผู้หญิงที่สนใจในธรรมทั้งหลายสมัครเข้าร่วม
โครงการ “สาวิกาสิกขาลัย” ได้ที่เสถียรธรรมสถาน
๒๔/๕ ซอยวัชรพล ถนนรามอินทรา ๕๕ ลาดพร้าว
กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐ โทรศัพท์ ๕๐๙-๐๐๘๕, ๕๐๙-
๒๒๓๗, ๕๑๐-๖๖๙๗ โทรสาร ๕๑๙-๔๖๓๓

คุยกันท้ายเล่ม

✉ ผมได้รับหนังสือสาวิกา ฉบับที่ ๓๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ มีบทความน่าประทับใจสุดๆ ๓ เรื่อง (ในฉบับก่อนหน้านี้อีกมี แต่ยังไม่ถึงที่สุด) ๑. เรื่องว่าง่าย หัวข้อการเชื่อฟังครู อาจารย์ ๒. วิสาข-ปุณมีดิถีเพ็ญ หัวข้อพุทธภาวะที่แท้จริง ๓. จากลูกศิษย์ถึงหลวงพ่อบุชา หัวข้อโบ้ บอด หนวก เคล็ดลับการอยู่ร่วมกัน เรื่อง ๑ กับ ๓ ไม่มีอะไรต้องเสริมอีกเพราะสมบูรณ์ที่สุด เรื่องที่ ๒ ก็มีใช้ว่ายังไม่สมบูรณ์ แต่เรื่องนี้ต้องขยายให้ท่านทราบบ้างครับ ผมคิดไม่ออกจริงๆ ถ้าไม่ได้อ่าน ผมนับถือพระพุทธรูปแบบที่ ๑ มาก่อนครับ แต่มันกระโดดข้ามไปเป็น ๑ ปน ๓ เลย แบบที่ ๒ ไม่มีในหัวสัคนิดกว่าจะถึงแบบที่ ๓ นี่สิครับยากมากกว่าจะมาถูกทาง พอมีปัญหากระทบ ถ้ายังครองสติอยู่ได้จะนึกถึง *เข็มนา* *เหตุบังพวา* *เตสัง* *เหตุตะถาคะโต* *เตสังจะโย* *นิโรธจะ* *เอวังวาที* *มหาสมโณติ* (สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นย่อมดับไปเป็นธรรมดา) มองพระพุทธรูปที่คอแล้วยิ้มได้ พุทโธจริงๆ ครับ ขอขอบพระคุณอย่าง

สูงยิ่งที่ทำให้คิดออก ว่าเราคิดแบบไหน อย่างไร ก็อมนั่นรู้ความคิด
แต่อธิบายไม่ถูกมานาน อ่านจากความคิดผู้อื่นแล้วจึงรู้ชัด จึงเกิด
ปิติอย่างยิ่งครับ

สัพพะทานัง รัชมะทานัง ชินาติ (การให้ธรรมเป็นทาน ชนะ
การให้ทั้งปวง)

สุรภพ สนิทวงศ์ฯ

☞ คุณสุรภพ มองพระพุทธที่คอแล้วยิ้มได้ แต่คนทำ
อ่านจดหมายของคุณแล้วยิ้มไม่หุบเลยคะ

ปิติไปพร้อม ๆ กับคุณคะ

☞ ดิฉันเป็นสมาชิกสาวิกามานานแล้ว ตั้งแต่ปีแรกเลย
เพื่อนทุกข์ก็ดีมาก ช่วยให้คลายทุกข์ และช่วยแก้ปัญหาในชีวิตได้
มาก ชอบหนังสือสาวิกามาก ดิฉันจะอ่านแทบทุกเรื่องในเล่ม จะ
พลิกอ่านเรื่องที่สนใจก่อน จากนั้นก็ไล่อ่านไปเรื่อย ๆ จนไม่มีอะไร
จะให้อ่าน... ชอบหน้าปกของสาวิกามากโดยเฉพาะรูปสีน้ำของคุณ
คุณจักรพันธ์ ไปขยยกดู สวยงามจนมองแล้วก็อยากจะมองอีก
อยากจะให้ลงเรื่องราวความเป็นมาของรูปแต่ละรูปด้วย อยากให้
สาวิกาทำรวมเป็นเล่ม เป็นปฏิทินแบบพลิกก็ได้ แบบที่จะเอาแขวน
ไว้ดูได้เรื่อย ๆ เหมือนที่ลูกชายคุณกัญญาจะไปใส่กรอบไว้ดู

อ้อ...มีเรื่องจะติเล็กน้อย หนังสือสาวิกาที่ได้รับ ๒-๓ เดือน
มานี้ หน้าปกหนังสือจะเป็นรอยหักบ้าง ยับบ้าง ที่บ้านจะรับอยู่
เดือนละ ๒ เล่ม เป็นทั้ง ๒ เล่มเลย ซึ่งแต่เดิมไม่เคยเป็นเช่นนี้
จึงขอเรียนมาให้ทราบด้วยคะ

ชมพูนุท ทอมสุวรรณ

✍️ ขอบคุณ ‘แฟนเก่า’ ที่ติดตามมานาน... ขอน้อมรับข้อติ
ที่หนังสือมีรอยหัก รอยยับ อาจจะเป็นไปได้ว่ามาจากขนส่งทับ
ซ้อน หรือขณะใส่ซอง เพราะพอรอดจากโรงพิมพ์มาส่ง ก็รีบระดม
กันใส่ซองทันที เพราะอยากให้ สาวิกา ถึงมือสมาชิกโดยเร็วค่ะ

✉️ จดหมายของผมอาจจะมาล่าช้าไปหน่อยครับ เพราะติด
ภารกิจการงาน แต่ผมตั้งใจที่จะเขียนมาบอกสิ่งที่อยู่ในใจ เมื่อ
อ่านสาวิกาฉบับเดือนมิถุนายน ซึ่งมีบทสัมภาษณ์ท่านผู้หญิง
พูนศุข พนมยงค์ ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับงาน ๑๐๐ ปีชาตกาล
ท่านปรีดี พนมยงค์พอดี นับว่าสาวิกาทันสมัยมาก ผมอ่านบท
สัมภาษณ์แล้วถึงกับอึ้งกับคำพูดของท่านที่ว่า “แล้วใครจะคิดว่า
ความหวังนั้นจะเลือนลอยไม่สมหวัง” คงไม่มีทุกข์ใดจะหนักหนา
เท่ากับการพลัดพรากกันของบุคคลในครอบครัว และสิ่งหนึ่งที่ผม
ได้ประจักษ์คือ ความกล้าหาญของรัฐบุรุษมักจะมีสตรีที่เข้มแข็ง
อยู่เคียงข้างเสมอ

‘ชัยวัฒน์’

✍️ ชีวิตของท่านผู้หญิงเป็นแบบอย่างที่น่าศึกษาเรียนรู้ค่ะ
และเราท่านคงตระหนักแล้วถึงความศักดิ์สิทธิ์ของธรรมะบทที่
ท่านถือเป็นหลักชีวิตที่ว่า “ธรรมะย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม”

ท้ายสุดนี้ ศ.นพ.เสมอ พริ้งพวงแก้ว ผู้ใหญ่ซึ่งห่วงใยปัญหา
ของบ้านเมืองที่กำลังเกิดขึ้น กรณีเขื่อนปากมูล ฝากถึงผู้อ่าน
สาวิกาทุกคนให้รวมพลังกันสวดมนต์ แผ่เมตตาให้ผู้เกี่ยวข้อง
ทุกฝ่าย อย่าให้ความรุนแรงอันจะซ้ำเติมทุกข์ให้แก่แผ่นดิน 🙏

ชื่อภาพ

พระบรมสาทิสลักษณ์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

ฝีมือ

จักรพันธ์ โปษยกฤต

เทคนิค

ภาพเขียนสีน้ำมัน

เจ้าของ

มูลนิธิรามาริบดี